

Praznovalo blizu 2 tisoč iskrašev

Na Smuku so se spomnili delovnih zmag

SMUK — Okrog 2.000 delavcev semiške Iskre s svojimi družinami ter ostalih krajanov se je preteklo soboto zbralo na Smuku nad Semičem na 11. tradicionalnem dnevu Iskre, ki ni le tovariško srečanje delavcev kolektiva, temveč praznovanje delovnih zmag in zahvala delavcem za trud, ki so ga med letom vložili v razvoj delovne organizacije.

Kot je v pozdravnem govoru dejal sindikalni delavec v Iskri Zvone Jakša, so v preteklem letu poleg prizadevanj za večjo proizvodnjo in izvoz posvečali veliko pozornosti tudi odmoru in rekreaciji svojih delavcev. Zlasti ponosni so na dom v Črmošnjicah, rekreacijski center na Primostku ter letos odprti lastni kamp v Premanturi pri Pulju. Z velikimi uspehi pa so prihajali s športnih tekmovanj v sodru in občini. Iskrini delavci so se dobro odrezali tudi kot organizatorji in tekmovalci na občinskem tekmovanju kovinarjev, saj je kar 7 njihovih delavcev zasedlo prva mesta. Vsem najboljšim, ki so se udeležili republiškega tekmovanja, so na srečanju podelili priznanja.

B. M.

PROSLAVA

DRAGOMLJA VAS — Ob 40-letnici ustanovitve 1. bataljona VOS OF in pomembne zmage tega bataljona in 15. brigade na območju današnje krajevne skupnosti Suhor, ko so razbili vse poskuse, da bi v Beli krajini postavili okupatorjevo oblast, vabijo borce 1. bataljona VOS OF, 15. brigade, občane, prijatelje Bele krajine, da se v nedeljo, 28. avgusta, ob 14. uri udeležijo slavnostne prireditve v Dragomlji vasi pri Suhorju. Po prireditvi, na kateri bo govoril republiški sekretar za notranje zadeve, bo partizansko srečanje in gasilska veselica.

Neurje ni prizanašalo

V sevniški občini je povzročilo tolikšno škodo, da pričakuje pomoč republiške solidarnosti Jim bodo pomagali tudi posavski sosede?

SEVNICA — Na ponedeljkovi razširjeni seji sevniškega občinskega izvršnega sveta so se seznanili s poročilom komisije za ocenitev škode, ki jo je povzročilo neurje s točo 3. in 5. avgusta, in tudi spregovorili o nekaterih ukrepih za olajšanje posebno težkega položaja v kmetijstvu. Na 1047 hektarjih kmetijskih površin je škoda za več kot 22 milijonov dinarjev, poškodovani komunalni objekti, predvsem nekatere kategorizirane lokalne ceste, pa so utrpeli za blizu 12 milijonov dinarjev škode.

Pri zasebnikih je največ škode v vinogradih, na koruzi in silažni koruzi, delno ali povsem uničen je pridelek v sadovnjakih na 221 ha, peso je dobesedno zabilo v zemljo, pridelek ajde na 27 ha pa je povsem uničen. Veliko škode je tudi na fižolu, zelju, kumaricah in korenju v kooperacijskih proizvodnji, niso pa ocenjevali škode na površinah ali pa strelah in oknih domačij.

Mercator — Kmetijski kombinat Sevnica je v nasadih hmelja v Loki na Kompolju in Sentjanžu ter jablan v Sevnici in Loki je imel za blizu 70 milijonov dinarjev škode. Še najmanj dve leti ne bo pridelka, kar velja tudi za vinograde zasebnikov. Da je tragedija še večja, so živinorejci marsikje ostali brez trave druge košnje, zato ne vedo, kako bodo pozimi nahranili živino. Zato veliko razmišljajo celo o tem, da bi jo prodali.

Mercator bo pomagal kmetom, ki imajo sklenjene s kombi-

SMUK JE OŽIVEL — V bogatem kulturnem programu, ki so ga ob dnevu Iskre na Smuku pripravili svojim delavcem ter ostalim krajanom, so se poleg moškega pevskega zbora KUD Jože Mihelčič iz Semiča (na fotografiji) predstavili še mladinci iz delovne organizacije in črnomaljska godba na pihala. (Foto: M. Bezek)

Bo „zdravljenje“ uspešno?

V Zdravstvenem centru Brežice odločneje ukrepajo za ureditev notranjih razmer — Ni dohodkovnih vezi med združenimi tozdi — Uspešno delo posebne delovne skupine

BREŽICE — Združitev bolnišnice, zdravstvenega doma in lekarnice leta 1977 v Zdravstveni center Brežice naj bi omogočila dobro izvajanje zdravstvenega varstva v občini, ob tem pa naj bi omogočala smotno izrabo družbenih sredstev in tehničnih pripomočkov, boljše organizacijo dela, delitev dela, usklajeno kadrovsko politiko, možnosti za strokovno napredovanje vseh delavcev in naposled tudi večjo socialno varnost delavcev, povezanih v centru.

Danes ugotavljajo, da ni bil uredničen niti eden izmed ciljev združevanja, da je zdravstveni center le shema na papirju, v bistvu pa živi vsak tozdi po svoje in zase. Leta 1980, ko je družbenopolitični zbor brežiške občinske skupščine zahteval poročilo o uveljavljanju zdravstvenega centra, pa tudi lani, ko naj bi na priporočilo občinskega izvršnega sveta uskladjili osebne dohodeke med tozdi v centru, se je pokazala nekakšna lažna solidarnost. Navzven so se kazali lepe, zato so bila poročila rožnata, odnosi pa se v bistvu niso spremenili.

Center nima skupnih organov upravljanja niti skupnih strokovnih služb, torej pravzaprav nima vodstva. Skupni delavski svet ima zelo

zoženo možnost odločanja, prvotnega vršilca dolžnosti poslovnega organa pa je pozneje zamenjal kolektivni poslovodni organ, ki ima nekakšen začasn značaj. Kot delovna organizacija ima center vse pogoje za obstoj. Čakanje na nove zakonodajne rešitve, na nov republiški dogovor je samo izgovor. Najpomembnejši razlog za nepovezanost centra je dejstvo, da niso ustvarjene nikakršne dohodkovne vezi med združenimi tozdi.

Brežiška občina gotovo sama ne zmore vzdrževati centra s 400 zaposlenimi niti ga sama ne potrebuje. Uporabniki brežiške bolnišnice so tudi iz sosednjih posavskih in hrvatskih občin, zato bi za celovit program razvoja to morali upoštevati tudi sosedje. Posebna delovna skupina centra je že pripravila poročilo o izvajanju ukrepov za izboljšanje razmer v centru in na osnovi v družbenopolitični skupnosti sprejetega programa ukrepov za ureditev razmer že lahko sklepamo, da se je le pričelo učinkovito, čeprav bolj dolgotrajno zdravljenje „bolnika“.

P. PERC

DELA IN MATERIALA DOVOLJ

METLIKA — 440 zaposlenih v metliškem Kometu je bilo od 22. julija do 8. avgusta na kolektivnem dopustu. V tem času so v Kometu opravili potreben remont strojev in opreme, po dopustu pa je delo steklo s polno paro. Surovin in materiala je dovolj, delo pa je tudi zagotovljeno do konca leta. Polovica zmogljivosti dela za izvoz, polovica za domače tržišče. V Kometu se sedaj pogovarjajo že za delo za prihodnje leto.

Ko morajo biti delavci tiho

V Strojnih obratih kočevskega Zidarja imajo za 10 milijonov dinarjev izgube — Bolj kot izguba zbuja skrb slabi obeti za prihodnost 68 delavcev

KOČEVJE — Temeljna organizacija Strojni obrati kočevskega Zidarja je prvo polletje končala z izgubo 10 milijonov dinarjev (milijardo starih dinarjev). Čeprav so v tem tozdu že dobili novega direktorja, še nič ne kaže na izboljšanje. Stroji za zemeljska dela, žerjavi, hruške za beton in druga mehanizacija so brez dela, v kolektivno je zavladala apatija.

Toda za to se skoraj nihče ne zmeni, saj rezultati polletnega poslovanja še niso prišli do zbora delavcev. Vse to je opaziti že na zunaj: prave delovne vneme ni videti, delavci postavajo na dvorišču (ki je vse prej kot urejeno), tam pa leže tudi stroji.

Arteman Stefanišin, ki je s kočevskim Zidarjem tako rekoč skupaj zrasedel, je zdaj predsednik delavskega sveta. Do podrobnosti pozna razmere, a o njih noče govoriti kot predsednik tega samoupravnega organa. O njih namreč še niso sprejeli stališč, čeprav so pogosto opozarjali na slabosti in napake.

„Lani smo končali s pozitivno ničlo,“ pravi Stefanišin, „zdaj pa vidimo, da lanski rezultati niso bili prav prikazani. Če pri trimesečnem obračunu smo imeli izgubo, napake pa so bile tudi pri delu inventurne komisije. Okoli 2 milijona dinarjev izgube je moč pripisati primanjkljajem v skladiščih, okoli poldruhi milijon dinarjev je šlo za obresti za obratna sredstva, ki jih ni bilo, in tako dalje. Dogajalo se je celo to, da

smo denar „pokasirali“ že lani, dela pa smo opravili šele letos. Skratka, letošnji izgubi je botrovalo slabo lasko poslovanje.“

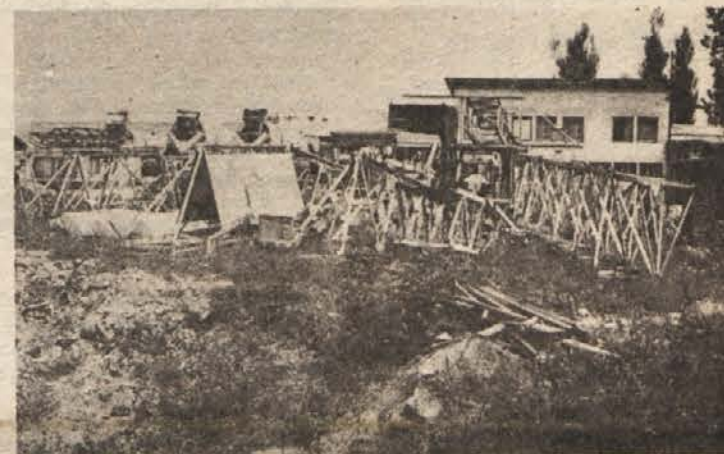
Čeprav je bilo obveščanje slabo, so delavci marsikaj vedeli. Zato so večkrat opozarjali vodilne na napake, od tam pa je prišel odgovor, naj se ne mešajo v strokovne zadeve. Ker ni bilo pravega sodelovanja med vodilnimi in delavci, tudi dobre zamisli niso obrodile uspeha. Obrati v Moravi naj bi delali prikolice za avtomobile in za prevoz čolnov. Čeprav prvi referendum o nakupu licence ni uspel, so delavce na drugem letu prepričali, da so glasovali „za“. Zdaj pa se zdi, da kadrovska niso bili dosti močni, da bi zadeva v celoti uspela. Prikolice sicer delajo in jih tudi 12 na dan dobavljajo Elanu, a ostanka dohodka ni. Po-

dobno je s kamioni, ki smo jih kupovali v Romuniji. Nihče jih ni maral, mi pa smo jih vzeli in imamo z njimi vse huje težave.

Čeprav je celotna delovna organizacija zašla v precejšnje težave, zlasti po stečaju gradbenega sektorja iz Ljubljane, se vse to prav nič ne pozna pri skupnih službah. Čeprav je v delovni organizaciji za tretjino manj ljudi, so skupne službe še vedno enako številne. Hkrati naraščajo tudi druge datjave, saj je treba plačevati tudi 10 milijonov dinarjev amortizacije za stroje, ki leže na dvorišču.

Kljub številnim opozorilom družbenopolitičnih organizacij v tozdu in delovni organizaciji je vse teklo svojo pot. Nihče se ni pripravil na zmanjšano povpraševanje po gradbenih storitvah, v času zmanjšane konjunktore pa tudi v občini niso priskočili na pomoč. Čeprav Zidarju manjka dela, so večje posle dobivale gradbene delovne organizacije iz drugih občin. Kočevskim zidarjem pa so ostale samo fasade in podobna

(Nadaljevanje na 2. strani)

GRADBENI STROJI BREZ DELA — Le približno tretjina strojev je izkoriščenih, vse ostalo leži na dvorišču Strojnih obratov. Amortizacija pa zneso 10 milijonov dinarjev, ki jih ni kje vzeti.

LETOS SPET SPOMINSKI POHOD

TREBNJE — Tudi letošnji praznik občine Trebnje bo minil v znamenju spominskih pohodov, ki se jih bodo udeležili borci in mladina. Letos bo pohod med 3. in 4. septembrom, mladinci pa se bodo po njem zbrali na Trebelnem, kjer bo tudi srečanje z borci.

DOHODEK IZ IRAKA

METLIKA — TGP — tozdi Transport ima sedaj na delu v Iraku 44 tovornjakov in 52 ljudi. Letos bo tozdi Transport v Iraku ustvaril za 250 milijonov dinarjev prometa. Z začetkom prihodnjega leta se bo iz TGP izločil tozdi Komunala, tako da bo potem TGO enovita delovna organizacija, verjetno pa se bodo odločili tudi za drugo ime, kajti transport najbrž ne bo več glavna dejavnost, vsekakor pa ne edina, saj so že začeli s kovinskopredelovalno.

Že prvi znaki resnega izboljšanja

Polletno gospodarjenje v dolenski regiji je bilo nad pričakovanji uspešno — Precej zaslug ima IMV, kjer so se razmere normalizirale — Izgube nasploh so na Dolenjskem za 87 odst. manjše

NOVO MESTO — 15. avgusta so predstavniki SDK v Novem mestu na tiskovni konferenci postregli s prvimi podatki o polletnih uspehih v gospodarjenju na območju vseh štirih dolenskih občin. Glede na razmere so rezultati v regiji nad pričakovanji dobri, dohodek delovnih organizacij v gospodarstvu pa je celo za 10 odst. nad lastnimi plani.

V občinah Novo mesto, Trebnje, Črnomelj in Metlika je bil ustvarjen za 59 odst. večji celotni prihodek kot v prvem polletju lani. porablje-

MLATILNICA DELA S POLNO PARO — V kočevski in ribniški občini sicer ni bilo tržnih presežkov pšenice in drugih žit, zato pa so kmetje vseeno pridelali kar precej žita. Mlatilnica ribniške kmetijske zadruge v Dolenji vasi dela te dni s polno paro, streže pa ji strojniki Jože Pahulje, ki opravlja to delo že 28 let. S strojem ves čas ni imel težav, nekoliko problemov je le zaradi tega, ker kmetje odpeljejo samo slamo, ostale odpadke pa puste kar pri mlatilnici. Na sliki: kmetje polnijo vreče s pšenico. (Foto: J. Simčič)

na sredstva pa so se povečala za 53 odst. Izredno lep uspeh pomeni za 65 odst. povečani dohodek v gospodarstvu, še bolj razveseljivo pa je, da so izgube v vseh štirih občinah za 87 odst. manjše, kot so bile ta čas lani. Čisti dohodek se je v primeri z lanskim povečal za 43 odst., skladi akumulacije pa so za 57 odst. na boljšem. Pri vsem tem je bilo za osebne dohodeke izplačanih za 27 odst. več sredstev kot v prvih šestih mesecih lani.

Če povemo še, da se je dohodek na delavca v štirih občinah v poprečju povečal za 63 odst., je menda dovolj dokazov, da gre za resne premike na boljše.

Tudi pri doseganju izvoznih rezultatov so se dolenski izvozniki izkazali, saj je bilo izvoženega blaga (niso vračunane storitve, kar še popravlja rezultat) za 24,3 odst. več kot v lanskem prvem polletju, medtem ko je uvoz narasel za 23,1 odst. Dolenjska izvozno-uvozna bilanca je več kot uravnotežena, saj izvoz presega uvoz za 18,5 odst. upošteva se samo konvertibilno tržišče, kamor je bilo blagovne menjave tudi z državami s trdno valuto malce nad 100 odst.

V SDK so posebej poudarili, da gre za slabo tako povečan izvoz in kot posledica tega tudi za normalizacijo razmer v celotnem gospo-

darstvu predvsem delavcem IMV. Kot največji gospodarski giganti, ki je zadnji dve leti vse kazalce o uspešnosti gospodarstva vlekli nizdol, je letos pripomogel k temu, da se slika celotnega gospodarstva popravi.

Skupna, splošna in osebna poraba se je na Dolenjskem gibala v mejah stvarnih materialnih možnosti, močno pa se pozna padec življenjske ravni. Dejstvo je, da so lepi uspehi, polnejši skladi v veliki meri odraz nizkih osebnih dohodkov, zato govanja pasu in manjše porabe sredstev v delovnih organizacijah nasploh.

Poprečni čisti osebni dohodek v regiji je znašal konec junija letos 14.042 din, kar je za 20 odst. več kot pred letom dni, sicer pa so po občinah dosegli različno ravn. Najmanj — za 17 in 18 odst. se je poprečni zaslužek povečal v tre-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Deloma jasno bo s spremenljivo oblačnostjo, popoldne so možne krajevne nevihte.

drobna dela, kjer sploh ni mogoče zaposliti težke gradbene mehanizacije, ki postaja vse težja cokla za Zidarja.

Čeprav je izguba na prvi pogled majhna, pa so slabi obeti za prihodnost tega tozda, kjer je zaposlenih

ARTEMAN STEFANIŠIN: „Opozarjali smo na slabosti, toda večkrat so nam zabrusili, naj se ne vtikamo v strokovne zadeve. In direktorji, ki so nam tako odgovarjali, so odhajali na še boljše delovna mesta!“

68 delavcev, le dovolj močan klic po hitrem in temeljitem reševanju. Ne samo znotraj kolektiva, ampak tudi v občinskem merilu, kjer se zdi, da zdaj niti ne vedo za težke razmere. Pa tudi o posledicah, ki jih lahko v kratkem prinesajo, če se bodo težave še poglobljale.

J. SIMČIČ

Že prvi znaki...

(Nadaljevanje s 1. strani)

banjski in metliški občini, kjer znaša povprečje 13.873 oziroma 13.373 din; najbolj so pri tem napredovali Črnomaljšani - za 23 odst. in so s povprečnim zaslužkom 14.145 din na najboljšem v regiji. Novomeščani pa so vmes, čeprav so pri ostalih kazalcih na boljšem kot sosedje.

Številke dokazujejo tudi, da gre na Dolenjskem za večjo učinkovitost, za boljše gospodarstvo, za boljše izrabo dela in sredstev za delo in za varčevanje v proizvodnji ter v porabi sredstev. Ekonomičnost v gospodarstvu se je izboljšala kar za 14 odst., kot eno najslabših točk v regijski polletni bilanci pa je šteti za 99 odst. povečani del dohodka, ki ga je odmerjati obrestim. To priča o hudi zadolženosti gospodarstva in tudi ustvarjena sredstva za investicije v tozda so se povečala za 56 odst. in znašajo sicer 3,3 milijarde dinarjev (s tem da je ta denar namenjen tudi obratnim sredstvom), toda 2,1 milijarde dinarjev znašajo že dogovorjene obveznosti za kredite.

Pri skoro 60-odst. povečanju celotnega dolenjskega gospodarstva pa se je začel kazati vpliv dohodkovnih odnosov, saj je delež prihodka iz tovrstnih poslov narasel od 28,5 na 33,5 odst., ugotavljajo pa tudi, da so se porabljena sredstva tako pri osebnih dohodkih kot pri omejitvi ostalih izdatkov gibala v razumljivih mejah, to pa po zaslugi resolucije in dogovorov. Izdatki za dnevnice za službena potovanja so na primer ostala na lanski ravni, se pravi, da je bilo potovanj znatno manj, surovine pa so se v poprečju podražile za 53 odst.

V takih razmerah je 5,8 milijarde dinarjev ustvarjenega čistega dohodka in 1,8 milijarde dinarjev za akumulacijo uspeh, ki še veliko obeta. Če bi se taka gibanja nadaljevala že v drugem polletju, Dolenjecem eno prvih mest v republiki ne uide.

RIA BAČER

PONOVLJENO GLASOVANJE O ZDRUŽITVI

NOVO MESTO - Konec prejšnjega meseca je bil v tozdu metliške kmetijske zadruge Vinska klet in novomeškem Hmeljniku referendum o priključitvi Hmeljnika k metliški Vinski kleti. Medtem ko je od 135 volilcev metliške kleti glasovalo 114 in jih je bilo 99 za združitve, 15 pa jih je glasovalo proti, je bilo v novomeškem Hmeljniku glasovanje „neodločeno“: šest volilcev je glasovalo za združitve, šest pa proti. Ker sta dva delavca v tozdu Hmeljnik izjavila, da nista bila dovolj seznanjena z razlogi za združitve, so v tem tozdu novomeške kmetijske zadruge referendum včeraj ponovili. O rezultatih bomo poročali v prihodnji številki.

Bo pfenig več veljal kot marka?

Ribniški Eurotrans bo letos izvozil za okoli 2 milijona dolarjev storitev

RIBNICA - O ribniškem Eurotransu, ki od novega leta dalje deluje v sozdu Integral, je bolj malo slišati, čeprav bi si zaradi svojih izvoznih dosežkov zaslužil nekaj pohvale.

Njegovi poslovni rezultati so skorajda odlični, veliko večino prihodka pa dosegajo na tujih trgih, kjer opravlja storitve izključno za konvertibilne devize.

Računovodkinja Antonija Košir, ki najbolj pozna finančne zadeve, je povedala, da je trenutno v delovni organizaciji zaposlenih 213 delavcev, od tega 123 voznikov. Zdjaj imajo v voznem parku 107 kamionov znamke Raba, letos pa so nabavili 10 novih kamionov iste znamke, kar poceni vzdrževanje. V prvem polletju letos so v tem podjetju ustvarili za 62 odst. več prihodka kot v enakem obdobju lani, od tega za skoraj polovico s povečanjem prevoženih tonskih kilometrov. Torej večji prihranek ni bil le posledica višjih cen. Izvoz je za 80 odst. večji kot lani in je ves konvertibilen, večino svojih voženj pa opravijo za tuje naročnike. Čeprav se na zahodnem trgu krepko pozna zmanjšana konjunktura, je Eurotransu uspelo obdržati stalne partnerje. Tako večino prevozov opravijo za naročnike iz Zvezne republike Nemčije, Belgije, Nizozemske, nekaj pa tudi za Irak.

Počasi navzgor

V dveh letih 2150 stojišč za prašiče in živino

NOVO MESTO - V zadnjih dveh letih kmetijstvu ni mogoče oporekati napredka, tudi pri naložbah ne, čeravno vse po planu niso bile urnišene.

Družbeni sektor kmetijstva je v tem srednjoročnem obdobju zgradil žitne silose v Bršljinu, preuredil skladišča za kmetijske pridelke v Senjaneju, obnovil 22 ha hmeljišč in 6 ha sadovnjakov ter izvedel melioracije na 22 ha površin na Grobeljski gmajni.

Morda še bolj pomembne pa so naložbe v kooperacijski proizvodnji, kjer so ustanovili 5 hlevskih skupnosti za rejo plemenskih svinj z 245 stojišči ter 4 hlevske skupnosti s 1400 stojišči za pitanje prašičev, za govedo pa je bilo na 74 usmerjenih kmetijah zgrajenih 425 novih stojišč. Razen tega je bila na Orehoviči ustanovljena hlevska skupnost za rejo 80 krav, kar je prvi poizkus take organizacije in se zelo dobro obnese.

Kar pa zadeva opremo za kmetovanje, je bilo nabavljenih 35 traktorjev, 40 samonakladalnih prikolice in 400 drugih strojev in priključkov.

Glede planiranih, toda še neuresničenih investicij v obdobju do leta 1975, predvsem kar zadeva gradnjo hladilnice in skladišč, puška še ni v koruzi, četudi trenutno ne kaže nabolje. Tečejo priprave, kot da gradnja bo.

R. B.

Večina prevoznih podjetij, ki opravlja svoje storitve na tujih trgih, doslej ni bila zadovoljna z deviznim deležem. V Eurotransu so jih imeli doslej na voljo 56 odst., kar je bilo celo več kot so potrebovali. Če pa bo veljalo, da jim bo ostalo samo 43 odst. deviz, bo to premalo, še posebej, če bodo morali tudi gume plačevati z devizami. Škoda pa bi bilo, če bi zaradi nekaj odstotkov devizno ustvarjenega prihodka trpel izvojni plan, ki je za tako majhen kolektiv impozantno visok. Do konca leta naj bi namreč izvozili za okoli 2 milijona dolarjev svojih storitev.

Vse doslej v tej firmi niso dosti vlagali, razen v nove tovornjake,

zdaj pa se pripravljajo, da začno adaptacijo delavnice, ki je v resnici že v slabem stanju.

J. S.

ZOPET V KOLONIJO

METLIKA - Po dveh letih premora je letos znova odšlo na letovanje na morje 30 osnovnošolcev iz metliške občine. Letovanje je v počitniških hišicah Zvezne prijateljev mladine Krško v Nerezinah pripravila metliška ZPM, razveseljivo pa je, da se ga je udeležilo tudi veliko kmečkih otrok. Poleg tega je v organizaciji Rdečega križa Metlika 10 otrok iz občine odšlo tudi v zdravstveno kolonijo na Debeli rtič.

Za Poljance dela dovolj

Prebivalci Poljanske doline našli zaposlitev v Kometovem in Uniorjevem obratu - Manj izseljevanja

STARI TRG - Obrat metliškega Kometa, ki so ga pred enajstimi leti odprli v Starem trgu ob Kolpi, je bil prvi in je še vedno edini v Poljanski dolini, kjer se lahko zaposlijo ženske. A četudi je v njem našlo zaposlitev 45 delavk, to ni ustavilo izseljevanja iz obkolpske doline - nasprotno, mnogo žensk je celo pustilo zaposlitev ter odšlo za moški, ki v tistih oddaljenih krajih niso mogli najti kruha zase.

Močno se je zasukalo februarja letos, ko je Unior iz Zreč v trgu odprl obrat, v katerem je v začetku zaposlil okrog 20 parov domačih moških rok, danes pa jih v njem dela že 39. Prav ta delovna enota je začela dolini znova vračati življenje, saj so mnogi, ki so se doslej vozili na delo v glavnem v sosednjo kočevsko občino, sedaj, ko so se zaposlili v domačem kraju, opustili misel, da bi kdaj zapustili Stari trg. Poleg tega se je že vrnilo nekaj domačinov, ki so se prav zaradi pomanjkanja dela pred leti izselili.

ŠTUDENTSKI SERVIS DELUJE TUDI V TREBNJEM

TREBNJE - Tudi v Trebnjem je začela delovati izpostava novomeškega študentskega servisa, ki išče počitniško delo za študente in učence. Doslej se je vanjo včlanilo 315 mladih Trebnjanec. Počitniško delo, s katerim si lahko študentje krepko finančno opomorejo, koristno pa je tudi za delovne organizacije, ki tako lahko nadomestijo dopustnike, so omogočile Dana, Iskra, Industrija gradbene keramike, Tovarna akrilnih proizvodov. Mnoge delovne organizacije žal še ne vedo za te možnosti. Povpraševanje po delu pa je morda prav zaradi tega večje, kot je ponudba. Zlasti manjka del za dekleta, medtem ko fantje veliko lažje dobijo priložnostno zaposlitev. V Trebnjem, kjer posle študentskega servisa opravljajo na OK ZSMS, menijo da bi bilo dobro, ko bi se pri tem povezale vse štiri dolenjske občine.

B. M.

Jožetu v slovo

9. avgusta je elektrika ubila Jožeta Štruelja iz Gribelji, očeta treh otrok, starega komaj 33 let. Suhoparen podatek, ki ne pove o človeku skoraj ničesar. Jože Štruelj pa je bil možak: širokih ramen, pšeničnih las, močnih rok, odkritosrčnega nasmeha, prijaznih besed, toplega srca. Če je on v vasi kaj rekel, je to držalo, še več: to se je naredilo. Botroval je pri nastanku pevskega zbora, poskrbel je za tamburice, obkolpskih pevskih srečanj ne bi bilo, če ne bi bilo Jožeta Štruelja. Noči na Kolpi tudi ne bi bilo. Gribelji bi gotovo še dolgo čakali na telefon pa na vodovod in javno razsvetljavo, če ne bi v Gribljah živel Jože Štruelj.

Sicer je bil zaposlen v delovni organizaciji Beti, v pletilnici. Pred leti je bil predsednik delavskega sveta delovne organizacije, predsedoval je odboru za gospodarjenje, bil je dolgo let predsednik industrijskega gasilskega društva in njegov član.

Družaben fant je bil Jože, dober oče svojim otrokom, pravi prijatelj prijateljem, prijeten sogovornik, duhovitež v veselih družbah, kjer se je pelo, in delavec, da le kaj! Živel je polno življenje, načrtoval je za vas, za Griblje, zase, nikoli ni bil pesimistično razpoložen in nergačem je z dejanji dokazal, da se da vse narediti, če je le v vasi složnost, pripravljenost izpeljati zadane naloge.

Trinideset let je malo, toda če to niso jalova leta, je tudi nekaj. In življenje Jožeta Štruelja je pustilo sled med Gribelji, med sodelavci v Beti, zarezal se je v vsakogar, ki ga je poznal. V spominu bo Jože Štruelj, saj je dobesedno nemogoče pozabiti takega fanta.

TONI GAŠPERIČ

NAŠA ANKETA: Ogrevanje

Zdaj nas še veselo greje poletno sonce, čez nekaj mesecev pa bo treba v hišah, stanovanjskih blokih, solah, vrtcih in različnih drugih javnih prostorih zakuriti, da nas ne bo zeblo. Zakuriti že, vendar kaj? S tem vprašanjem se sredi poletja ubadajo vsi dobri gospodarji, ki ne čakajo, da bo poznojesenski mraz potrkal na vrata. Ker so tisti zlati časi, ko je bilo kurilnega olja dovolj in so si ljudje ogrevali tudi garaže, minili, je več vpraševanja po premožu in drveh. A tudi do teh klasičnih kuriv ni lahko priti. Poglejmo, kako je s tem po naših devetih občinah!

ALOJZ RAJER, referent pri trebanjski stanovanjski skupnosti: „Lani smo imeli nekaj težav pri nabavi kurilnega olja, letos kaže, da jih ne bo. Za družbena stanovanja smo že nabavili 80 tisoč litrov goriva, kar bo dovolj za začetek kurilne sezone. Ker ne pričakujemo, da bo oskrba z oljem boljša, že razmišljamo o preurejanju kotlov na premož in o gradnji deponije zanj.“

LUDVIK PANTAR, telefonist v kočevski SDK: „Doslej so drugi skrbeli za m oje ogrevanje, ker sem stanoval v bloku. Lani sem se preselil v svojo hišo in sem moral nabaviti drva. Letos pa sem se lotil čiščenja gozda in tako pripravil 20 metrov drv. Tako sem prihranil 2 stara milijona.“

ANA JANEŽ, gospodinja iz Stare cerkve: „Pri nas potrebujemo na leto okoli 30 metrov drv, ker kurimo dve peči in štedilnik. Čeprav bomo drva sami pripravljali, nas bodo veliko stala. Na srečo bomo shajali brez premoža, ki se težko dobi. Za drva pa pri nas ni problem, saj živimo tako rekoč sredi gozdov.“

JANKO PRISELAC, mesar iz Metlike: „V hiši imamo centralno ogrevanje na trdo gorivo. Kuriva še nismo kupili. Imamo namreč svojo hosto, tako smo z drvimi preskrbljeni. Na leto pokurimo okoli 16 do 17 metrov drv. Če bi jih morali kupiti, bi bil to velik izdatok.“

PAVEL STRUGAR iz Svibnika pri Črnomlju: „Posebnih težav z ogrevanjem letos ne bom imel, saj bom dobil drva v lastnem gozdu. Nekaj premoga sem prihranil od lani in ga letos ne bom kupoval. V hiši imam od strehe do kurilnice napeljana cevi za ogrevanje s sončno energijo. Če se bodo težave z energijo nadaljevale, mi bodo prav prišle.“

JOŽICA VALENČIČ, zaposlena v obračunskem sektorju SGP Pionir, Novo mesto: „Z nabavo kurjave nimam nobenih skrbi. Stanujem v družbeni osemstanovanjski hiši s centralno pečjo, za olje pa skrbi kurilni odbor. Ogrevanje niti ni tako drago, saj plačujemo za dvo-sobno stanovanje 1760 din. Res pa je, da stanovalci sami sodelujemo in varčujemo z oljem.“

VILI MANČEK, vodja nakupovalnega centra M - Preskrba Krško: „Zaenkrat ogrevamo nakupovalni center s centralnim ogrevanjem na tekoče gorivo. Letno porabimo okrog 70.000 litrov olja. Lahko bi prešli na ogrevanje s trdimi kurivi, vendar nimamo deponije zanj. Tudi doma bom hišo ogrel z oljem samo še letos, drugo leto pa s premožom.“

JOŽE DORNIK, prodajalec iz Brežic: „Pred dvema mesecema sem se vselil v novo hišo. Zaradi ekonomičnosti sem se odločil za ogrevanje s centralno pečjo na trda goriva. Senovski premož sem pred kratkim naročil in ga kmalu dobil. Prej, ko smo živeli v družbenem stanovanju, sem na mesec plačeval 4 tisočake za ogrevanje s termokumulacijskimi pečmi. Računam, da me bo zdaj prišlo ceneje.“

FRANC JURMAN, ključavničar iz Sevnice: „V teh časih, ko bi morali varčevati s kurilnim oljem, imamo stanovalci novega naselja Pod vrtačo na voljo le peči na tekoče gorivo, ki se ne dajo kuriti s trdim gorivom. Obljubili so nam, da bodo to v nekaj letih uredili, a ne verjamem, da bo res kaj kmalu. Olje je drago in takšno ogrevanje močno obremenjuje družinske proračune. Če bo letos naselje že spet slabo ogrevano, potem nekateri pravijo, da bodo sami poskrbeli za ogrevanje. Vendar je vprašanje, če bo šlo, saj so dimniki slabi.“

Metlika gosti pobratime

3. septembra bodo sprejeli 100 gostov iz pobratene avstrijske Wagne in italijanskega Ronchija

METLIKA - Več kot desetletno sodelovanje med pobrateni mesti Metlika, avstrijsko Wagno in italijanskim Ronchijem se iz leta v leto pogloblja tako na družbenopolitičnem kot kulturnem in športnem področju. Program za letošnje leto so si predstavniki vseh treh občin zastavili marca v Ronchiju, poleg že omenjenega sodelovanja pa zajema tudi izmenjavo osnovnošolskih otrok med počitnicami.

Letošnje leto so vse naloge pri organizaciji letovanja otrok in srečanju predstavnikov pobratene mest pripadle metliški občini. Dva tedna v juliju so metliški otroci gostili svoje avstrijske in italijanske vrstnike, ki so poleg skoraj vsakodnevnega kopanja v Kolpi obiskali tudi z Metliko pobrateno občino Ozalj, kjer so si ogledali hidroelektrarno, podzemsko jamo Vrlovka pri Kamanju, Vinico, Dolenjske Toplice, Bazo 20, metliške tabornike, ki so taborili v Adlešičih ter spoznali znamenitosti gostujočega mesta.

Sedaj pa v Metliki potekajo še zadnje priprave na srečanje predstavnikov treh občin, ki bo v tem belokranjskem mestu 3. in 4. septembra. Kot je na nedavnem sestanku pripravljavnega odbora dejal predsednik občinske skupščine Janez Gačnik, bodo ob srečanju poleg izmenjave kulturnih programov in športnih tekmovanj posvetili posebno pozornost pogovorom predstavnikov občinskih vodstev o dosežanjem sodelovanju ter poglobljanju vezi v prihodnje.

Metlika bo goste sprejela v soboto, 3. septembra, ob 11. uri pred Vinsko kletjo. Popoldne se bodo športniki pomerili v šahu (ekipno), namiznem tenisu, malem nogometu in tenisu, ob 19. uri pa se bodo prav tako pred Vinsko kletjo pobratimi predstavili v kulturnem programu. V nedeljo se bodo pomerili še ribiči in šahisti (posamezno), potekali bodo razgovori predstavnikov treh občin, gostje pa si bodo ogledali tudi značilnosti Metlike in Bele krajine.

B. M.

kmetijstvo

ZE O JESENSKI SETVI

NOVO MESTO - Izvršni svet novomeške občinske skupščine je 10. avgusta med drugim obravnaval tudi plan jesenske setve pšenice. Ker gre za precejšnjo razliko med deležem, ki naj bi ga v pšenici dala republiki novomeška občina, in tem, kar planirajo sami glede na zmogljivosti, so sklenili, da bo do 10. septembra kmetijska pospeševalna služba v zadruzi pripravila predlog programa jesenske setve in ga uskladila z republiški setvenimi načrti. Še prej pa bosta o jesenski setvi razpravljala odbor za intenzifikacijo kmetijske proizvodnje in izvršni odbor sklada za intervencijo v kmetijstvu. Tako bodo skušali uskladiti mnenja vseh, ki jim setveni plan nalaga tudi obveznosti. Delo ne bo lahko, kajti republiški plan za novo sezono je za novomeško občino za 89 odst. večji od letošnje realizacije.

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

NOVO MESTO - Ker preureditvena dela na tržnici se trajajo, so že pred dnevi suhorobarji in del konfekarjev svoje stojnice preselili v ozko Muzejsko ulico, ki vodi z Glavnega trga proti muzeju. Kupcem se je zdela taka rešitev boljše kot sicer. Na zelenjavnem delu tržnice, ki pa se je iz pokritega dela začelo preseliti na prosto, je bilo dobiti breskve za vlaganje po 70 in 80 din/kg, zeleno solato po 60 din, paradiznike po 50 din/kg. Jajca so veljala 10 din, jabolka pa 50 din/kilogram. Gob ni bilo niti za vzorec.

Sejmišča

BREZICE - Rejci so prignali 314 do 3 mesece starih pujskov in 6, nad 3 mesece starih. Kupcev je bilo manj, saj jim je uspelo prodati le 187 pujskov in 4 starejše živali. Cene so se vrtele okoli 280 din za kilogram žive teže oziroma 140 din za starejšo pujsko.

NOVO MESTO - Ponedeljkov sejem je imel običajni utrip in tudi promet s cenami vred se ni spremenil od prejšnjega tedna. Rejci so prignali 190 prašičev (70 nad 3 mesece starih), neprodanih pa je vsega skupaj ostalo le 60 pujskov.

Kmetijski nasveti

Zmaguje poliestrski silos

Upamo, da ni treba nikogar več prepričevati. Siliranje je zanesljiv, vsestranski uporaben način konzerviranja krmnih rastlin, še več: to je edini povsod uporabni način shranjevanja sočne krme pri najmanjših možnih izgubah. Mnogi silosi po naših kmetijah dokazujejo, da so se ljudje že prepričali o tem. Siliranje in silosi pa so si med seboj različni. Med stolpnimi je največ betonskih, vendar imajo nekatere pomanjkljivosti, zato jih bodo sčasoma, kot vse kaže, nadomestili z bolj praktičnimi silosi iz armiranega poliestra, umetne snovi, ki jo s pridom uporabljajo v vinarstvu, mlekarstvu, živilski industriji in še marsikje drugje. Novost izdeluje kot edini proizvajalec v Jugoslaviji Agrostroj iz Ivančne gorice.

Poliester se uveljavlja zato, ker ima nekatere odlične lastnosti. Kisline, ki nastanejo pri kisanju krme, načenjajo beton ali les, ne morejo pa do živga poliestra, ki zato ne zahteva nobenih dodatnih vzdrževalnih stroškov. Gladke notranje stene omogočajo dobro tlačanje, pozimi pa preprečujejo, da bi silaža primrznila, kar bi otežilo praznjenje. Poliestrski silos je tudi sorazmerno lahko dobro opremiti z lestvijo, varovalno ograjo ter neprodušno zapreti ali prezračiti. Je lahek, lahko prilagodljiv okolju, montaža je preprosta. Prednosti je toliko, da samo neobveščeni pripisujejo dejstvo, da si tovrstni silosi še hitreje ne utirajo pot do naših kmetovalcev.

V Ivančni gorici izdelujejo več tipov poliestrskih silosov, od 2,2 m premera in višine 6 m do 3,5 m premera in višine 10,3 m. Prvi silos zadošča za 6 glav govedu ali 12 pitancev, največji pa za 15 glav velike govedu ali 30 pitancev. Odveč je poudarjati, da so ti silosi kaj primerni za naše kmetije, na katerih bo tudi v prihodnje ostala živinoreja najpomembnejša kmetijska dejavnost. Torej: novost vsestransko priporočamo. Do Ivančne gorice ni daleč.

Inž. M. L.

Prašiči jedo vse dražje koruzo

Praščereja v kočevskem ZKGP je dobro poslovala — Skrbi jih, kako bo s cenami koruze

KLINJA VAS - „Naš tozd nikoli doslej ni posloval iz izgubo, dobri pa so bili tudi polletni rezultati. Toda če pravim, da smo dobro poslovali, s tem še ne pomeni, da ne bi mogli poslovati še bolje,“ je dejal Božidar Popović, direktor tozda Praščereja v Kmetijskem gospodarstvu ZKGP Kočevje.

„Naše zmogljivosti so bile več kot 80-odst. izkoriščene, prihodek je bil za okoli polovico večji kot lani v enakem obdobju, prav tako dohodek, precej denarja pa smo namenili tudi za sklade. Porabljenih sredstev je bilo le za 19 odst. več kot lani, kar je malo glede na rast cen, imeli pa bomo tudi 62 milijonov ostanka dohodka. Čeprav smo s proizvodnimi in poslovnimi rezultati zadovoljni, bomo morali še marsikaj narediti, da bomo dosegli uspehe, kakršne smo imeli v letih 1977 - 1979, ko smo bili na ravni svetovne proizvod-

nje; kasneje je naša produktivnost padla. Vzrok za to je v tem, da nekatere strokovne službe popuščajo. Prav zato bomo v kratkem sklicali sestanek vseh naših služb in strokovnjakov iz Emone - tam so pripravili kompletan inženiring za farmo - kjer naj bi videli, kako se izboljšati naše delo. Vse to se nanaša predvsem na enoto praščereje, medtem ko smo pri reži piščancev in v mešalnici krmil dosegli pričakovane rezultate.“

Za ponazoritev, kako močan proizvodni dejavnik je ta tozd, naj povejmo, da na leto zrede 30 tisoč prašičev, preko 300 tisoč piščancev in zmešajo 16 tisoč ton krmil. Vse to pa je za 76 zaposlenih delavcev vse prej kot majhen dosežek, ki je v jugoslovanskem merilu med vrhunskimi.

K tem podatkom je direktor delovne organizacije Kmetijske

gospodarstvo Janez Žlindra dodal še to, da so bili doseženi rezultati v resnici dobri, vprašanje pa je, kaj bo prinesla prihodnost. Če v drugem polletju se napovedujejo težave pri nabavi koruze, ki so jo doslej dobivali iz rezerv in je bila njena cena še ugodna. Zdaj pa se je koruza za 50 odst. podražila in bo kilogram veljal 18 dinarjev. Seveda teh razlik ne bodo mogle pokriti niti povišane cene mesa. Hkrati pridelovalci koruze terjajo devizno soudeležbo, katere višina pa še ni dogovorjena. Vse to vse prej kot spodbudno vpliva na delo, saj v tehnologiji niti nimajo več rezerv. Če bodo namreč spravili prirejo prašičev na 29 tisoč letno, bodo skoraj v celoti izkoristili vse zmogljivosti. Torej bo delo tega tozda bolj odvisno od razmer na našem trgu kot pa od poslovnosti vodilnih in prizadevnosti delavcev.

J. S.

Čreda v hlevu, rejec pa...

Družbene telice prinašale izgubo, kooperantu s čredo ovac pa dobro kaže — Kako do stanovanja?

NEMŠKA LOKA - Jože Hobič, kmetijski inženir iz Kranja, se je pred osmimi leti na fakulteti začel ukvarjati s plemenskimi ovni. Živali so mu tako prirasle k srcu, da jih je začel tudi sam gojiti. Dve leti je od tega, kar sta se z Marijo Horjak iz Domžal in čredo ovac ter koz ustalila v Nemški Loki, vasici na robu kočevske občine.

Jože je začel z eno ovco, ko pa jih je nakupil več, je dom zanje poiskal v hlevih prijateljev. Poletja je prebil na paši v planinah, denar pa je zadostoval za seno, ki so ga živali pojedle po zimi. Četudi je vztrajno iskal hlev za čredo, je moral zimo pred dvema letoma še prebiti v prijateljevem vikendu na Blokah, ovce pa je imel raztresene po hlevih okoliških kmetov.

Profesor s fakultete ga je napotil v Nemško Loko, kjer je tozde govedoreja ZKGP iz Kočevja redil telice, a se je neprestano otepal z izgubo. Hobič jih je pregovoril, da se je smel z osemdesetimi ovcami in dvajsetimi kozami preseliti v leseno lopo, lani, ko so živino končno izselili, pa je postal njegov tudi hlev.

Kljub temu da ima zdaj kot kooperant tozda Kmetijstvo pri kočevskem ZKGP v najemu velik hlev z lopo in okrog 80 ha zemlje, od katere je 24 ha ravninskih pašnikov, ni povsem zadovoljen. „Z Marijo gojiva 220 ovac, 20 koz in 2 kobili, sena in prostora pa imava najmanj za 500 ovac. Vendar so možnosti za razširitev črede bolj teoretične, saj nimava zagonskih sredstev za proizvodnjo,“ potarna. Priskrbel si je traktor in vse priključke za spravilo sena, po

dveh letih pa sam še vedno životari v avtomobilski prikolici in pravi, da mu ni jasno, kako bi kot združeni kmet dobil kredite, da bi si začel graditi stanovanje.

Vseeno želi ostati v Nemški Loki. „Tu sva se z Marijo ustalila, odšla bi le, če bi vedel, da bi prišel na boljše. To pa je skoraj

SREČNA MED OVCAMI - Hobič in Horjakova bi na površini, ki jo imata v najemu, lahko gojila 500 ovac, a nimata zagonskih sredstev.

nemogoče, čeprav je samo na Kočevskem še okrog 1.700 ha zemlje, ki je nihče ne uporablja. A bo težko našla ljudi, da jo bodo obdelali, saj se za življenje na takšni zemlji v glavnem odločajo le mladi, ti pa nimajo denarja, da bi postavili potrebne objekte. Imel sem srečo, da sem dobil vsaj hlev.“

M. BEZEK

ŠE VEČ HRIBOVSKIH PAŠNIKOV

ČRNOMELJ - Tukajšnja kmetijska zadruga bo nadaljevala z makroprojektom Blatnik, to je z usposabljanjem hribovskih pašnikov, in sicer na Planini in Ponikvah. Dela na 150 ha zapuščanih površin bodo začeli spomladi prihodnje leto, sedaj pa že tečejo priprave za ustanovitev pašne skupnosti. V zadruzi se še niso odločili ali bodo na teh hribovskih pašnikih dali prednost ovčereji ali govedoreji, vedo pa, da bo prostora za 250 glav živine oz. 1500 ovac.

„NAGRDA“ JE BOGATO OBRODILA - Gorsetovi iz Rakitnice še niso nameravali izkopati vsega krompirja, toda njivo „Nagrada“ rado poplavi in tedaj z krompirjem ni nič. Kot je povedala Anica Gorše, so na njivi pridelali kar zadosti krompirja. Seveda pa pobiranje prvih gomoljastih plodov ni šlo brez pomoči moža Janeza, hčerke in vnuka. (Foto: J. Simčič)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: Tit Doberšek

Odkup grozdja

Upravni odbor Društva vinogradnikov Dolenjske je na seji dne 10. avgusta 1983 razpravljal o odkupu grozdja v jeseni 1983. Pobudo za to razpravo je dal zapisnik komiteja za družbeni razvoj občine Novo mesto z dne 14. julija 1983, ki navaja dogovor o ureditvi medsebojnih razmerij za sanacijo tozda Hmeljnik KZ Novo mesto in KZ Metlika (Vinska klet). Po tem dogovoru se KZ Metlika obvezuje organizirati prevzem in predelavo grozdja na sedanjih lokacijah tozda Hmeljnik v Bršljinu pri Novem mestu s pogojem, da KZ Krka Novo mesto zagotovi odkup najmanj 50 vagonov grozdja letno (opomba urednika: ker vagon ni merska enota, bi bilo bolje, da bi napisali kilogramih ali v tonah. Če računamo vagon z 10 tonami, je to 500 ton grozdja na leto).

Na razgovoru na komiteju za družbeni razvoj občine Novo mesto med predstavniki Društva vinogradnikov Dolenjske, predsednikom komiteja in odgovornimi delavci KZ Krka Novo mesto dne 11. julija 1983 je bilo ugotovljeno, da je navedeno količino grozdja na območju, ki ga pokriva Društvo vinogradnikov Dolenjske, možno odkupiti. V ta namen morajo pospeševalne službe pri temeljnih zadrugah organizacijah vključiti v svoj program dela sklepanje pogodb z vinogradniki za odkup grozdja.

Mnenja vinogradnikov

ki so jih dne 10. avgusta 1983 na navedeni seji upravnega odbora Društva vinogradnikov povedali člani iz predelov Dolenjske, so naslednja:

1. Dogovor o sanaciji tozda Hmeljnik KZ Krka Novo mesto in KZ Metlika z dne 29. junija 1983 o odkupu 50 vagonov grozdja ne upošteva dejstva, da grozde pridelajo in dajo v promet zasebni vinogradniki, zlasti so to člani Društva vinogradnikov, in da je pač tu treba upoštevati organizacijo društva na odkupnem področju.

2. Društvo ima svoje člane ne le na območju KZ Krka Novo mesto, ampak tudi na območju KZ Trebnje, KK Zasavje Sevnica, KK Krško in Slovin - Brežice. Zlasti je treba računati na KZ Trebnje z OVO Trebnje in Sentrupert ter na vinorodni Malkovec, kje; ima tozde Hmelj-

nik svoje kletne prostore, poslopuje za prevzem grozdja in vinograde.

3. Za uspešen odkup je treba vinogradnikom pri sklepanju pogodb o odkupu povedati ceno grozdja. Cena mora biti stvar prostovoljnega dogovora (ne pa dikтата) med pridelovalci grozdja in TZO. Predlog vinogradnikov je, naj bi bila letošnja cena grozdja 2,00 din za sladkorno stopnjo. Nižja cena za vinogradnike ne bi bila sprejemljiva.

4. Upravni odbor Društva vinogradnikov sodi, da vsa oprema, ki jo ima tozde Hmeljnik v Bršljinu, mora ostati v Bršljinu, tudi če pogoj o odkupu 500 ton grozdja ne bo v celoti izpolnjen v letošnjem letu. Novo mesto je le zelo močno središče dolenjskega vinogradništva in ne more biti brez vsakršnega koli obrata te panoge v Novem mestu.

Zaključki razprave o odkupu grozdja

na navedeni seji upravnega odbora Društva vinogradnikov so bili, da nosilec naloge o odkupu grozdja pri tozdu Hmeljnik KZ Krka Novo mesto, pospeševalec za vinogradništvo pri tej DO inž. Janez Bratkovič, skupaj s KZ Metlika poskrbi:

1. da bodo cene grozdja pri podpisovanju pogodb o odkupu grozdja znane in točno zapisane. Vinogradnikom je treba ponuditi realno ceno, najmanj kar je predlagano. Poslovna skupnost za vinogradništvo in vinarstvo Slovenije naj pri določanju letošnjih odkupnih cen grozdja upošteva mnenja vinogradnikov, pridelovalcev grozdja in to stališče naj zastopa tudi DO, ki grozde odkupuje;

2. da poleg KZ Krka Novo mesto, oziroma TZO Sentrupert, Škocjan in Novo mesto v sporazumu s KZ Trebnje in KK Zasavje Sevnica organizira odkup grozdja še na področju Trebnje-ga, Sentrupertja in na Malkovcu. Če na vsakem odkupnem mestu odkupi po 100 ton grozdja, bo načrt odkupa grozdja dosežen;

3. organizacija prevzema odkupljenega grozdja naj bo prožna in prilagojena terenskim razmeram. Vedeti je treba, da veliko manjših vinogradnikov nima lastnega prevoza. Člani upravnega odbora Društva vinogradnikov po OVO so prevzeli obveznost pomagati in priporočati vinogradnikom, da nudijo svoj pridelek v odkup, kar bo tudi v njihovo korist.

TIT DOBERŠEK

Trgatev je kot žetev

Belokranjci so boljši vinogradniki kot kletarji — V kleti več vinske posode, manjka vinifikatorjev

METLIKA - „Kletarjenje je šibka točka belokranjskih vinogradnikov,“ pravi Anton Pezdirc, pomočnik enologa v metliški Vinski kleti. „Čeprav je v zadnjem času tudi na tem področju opazen napredek, kmetje še vedno delajo precej napak, zlasti kar se tiče zvepla in vinske posode. Zvepla se vsi bojijo in ob prvem pretoku premalo zveplajo, kasneje, ko se začne vino kvartiti, pa je prepozno, kot bi zvonili po toči. Drug problem je z vinsko posodo. Vino pa je bolj občutljivo. Vendar moram reči, da je danes moč dobiti v Beli krajini poleg izvrstne črnine tudi zelo dobra bela vina.“

Pezdirc je mlad vinski strokovnjak, ki se je v Vinski kleti tako rekoč izšolal. Preden se je pred petimi leti tu zaposlil, je naredil v Novem mestu srednjo kmetijsko šolo, vendar živinorejsko-poljedelsko smer, tako da je bilo vinogradništvo bolj postranska zadeva. „Največ znanja sem dobil s prakso - nekaj časa sem bil kletar - in z dodatnim študijem,“ pravi Pezdirc, ki je lani začel ob delu študirati agronomijo.

Enolog je tehnolog v vinski kleti in spremlja vse procese, od sprejema grozdja, predelave in nege vina do stekleničenja. „Dela pri nas ne zmanjka, konica pa je ob trgatevi. Trgatev je za nas nekaj takega, kot

je žetev za poljedelce; takrat v kleti delamo v treh izmenah. V zadnjih letih je naša klet po tehnološki plati naredila lep korak naprej. Ko sem kot dijak ob počitnicah opravil tu prakso, je bila v kleti še stara polnilnica, odkaj pa sem tu zaposlen, smo dobili novo sprejemnico za grozde, nove cisterne v kleti in zunaj nje,

Novo mesto. Kljub temu pa v predelavi ozko grlo predstavljajo vinifikatorji; morali bi tudi povečati kapacitete vinske posode; sedaj imamo vinske posode za 3,2 milijona litrov, kar je sicer za sedaj dovolj, ko pa bo leta 1985 ukinjena prodaja neustekleničenega vina, bomo od kmetov dobili precej več grozdja in nam bo manjkalo posode.“

A. B.

Doklej na stranskem tiru?

Zapostavljeno drobno gospodarstvo ima v novomeški občini velike možnosti za razvoj — V šestih letih bi lahko na novo zaposlili v obrti 559 ljudi

NOVO MESTO — Program razvoja drobnega gospodarstva v občini Novo mesto bo v javni razpravi do konca septembra, kaže pa sedanjo sliko v obrti družbenega in zasebnega sektorja ter hkrati nakazuje potrebe za naslednjih šest let. Medtem ko nekatere obrti usihajo, ker ni dela, je v drugih veliko povpraševanje, a ni ponudbe. Velika napaka je tudi v tem, da je obrt osredotočena zlasti v Novem mestu in okolici, ostala večja središča pa obrtnikov nimajo.

Konec lanskega leta je bilo na območju novomeške občine 11 delovnih organizacij s področja drobnega gospodarstva in 9 delovnih enot, kjer je bilo zaposlenih 858 delavcev, kar je le 4 odst. vseh zaposlenih v gospodarstvu občine. Od 1976 do 1980 je bilo v obrt vloženih komaj 0,9 odst. vseh sredstev, namenjenih investicijam v gospodarstvu. Zaradi tako skromnih naložb v prejšnjem srednjeročnem obdobju ni bilo zgrajenih pomembnejših novih obrtnih zmogljivosti. V zdajšnji petletki je obrt že deležna večje družbene pozornosti, saj so lanska izplačila za investicije v obrt znašala že 4 odst. vseh naložb v gospodarstvu; kljub temu je v gradnji en sam objekt, in sicer Kovinarjeva proizvodna hala.

Tudi zasebni obrti se nič bolje ne godi, čeravno se je število obrtniških delavnic v zadnjih desetih letih povečalo poprečno za 25 na leto. Ob koncu minulega leta je v redni zasebni obrti delalo 619 obrtnikov in 678 pri njih zaposlenih delavcev. Širila pa se je predvsem proizvodna

obrt, ki znatno več prinaša, storitveni del pa je ostajal ob strani in nikakor ne zadovoljujejo potreb občanov. Primanjkuje zlasti obrtnikov stavbne, elektro, lesne in tekstilne stroke, preveč pa je prevoznikov. Obrt kot popoldanski poklic opravlja v občini 214 ljudi, tako da število obrtnikov niti ni tako majhno, samo poklici so neustrezno zastopani in ne primerno razvrščeni v posameznih krajih.

V Novem mestu in bližnji okolici je kar 278 rednih in 90 popoldanskih obrtnikov, zatem jih imajo največ v Šentjernej (81 rednih in 36 popoldanskih), v nasprotju s tem pa je na primer v vsej krajevni skupnosti Dolž en sam obrtnik, pa še ta opravlja obrt kot postranski poklic. Tudi v oddaljenih Hinjah v Suhi krajini so 4 redni obrtniki premo, posebno še, ker niso iz storitvenih dejavnosti.

Omeniti velja še obrtno prodajno združbo Hrast, ki je začela delati leta 1977 s 26 člani, danes pa je vanjo vključenih že 180 zasebnih obrtnikov. Fizični obseg del se preko zadruge Hrast naglo povečuje, saj so lani ustvarili celotni prihodek že v vrednosti 492 milijonov dinarjev. Program razvoja drobnega gospodarstva predvideva velike spremembe v naslednjih letih, pri čemer je predvidena tudi znatnejša občinska podpora obrtnikom začetnikom in obrtnikom, ki bi storitveno obrt opravljali v krajih, kjer je ta najbolj potrebna.

R. B.

ČAKATI NA OSMO URO!

NOVO MESTO — V ponedeljek, 15. avgusta, so v lokalih in bifejih začeli točiti alkoholne pijače šele ob 8. uri, kar je posledica novega občinskega odloka, ki je s tem dnem dobil veljavnost. Že ko je bil predlog v razpravi, je bilo okrog njega precej viharo, ker so stali na eni strani zagovorniki prizadetih, ki težko čakajo uro dlje na prvi kozarček, na drugi pa občani in organizacije, ki se zavzemajo za boj proti alkoholizmu. Zdaj je, kar je, še tako potreben in žejni ne dobijo alkohola pred 8. uro. Če pa bodo kje delali izjeme, jih bo lovila inšpekcija.

Tudi z delom so lahko plačali voznjo

V Črnomelj ali Karlovac Žuničanom ni bilo treba pešačiti, Žuničev voz je bil vselej nared

ŽUNIČI — Danes pelje avtobus že domala v vsako vas, motijo pa se tisti, ki mislijo, da so takrat, ko še ni bilo avtobusov, ljudje hodili samo peš. O tem, kako so se pred drugo svetovno vojno in nekaj let po njej na semenj v Karlovac in Črnomelj vozili Žuničani, ve najbolj povedati 73-letni Peter Žunič, ki je 20 let vsak teden z vozom na vojtrevje prevažal vaščane.

Peter je okrog leta 1930 prevzel furmanstvo od strica. Takrat sta bila v vasi še dva furmana, a je bilo za oba dovolj dela. Potnike — na voz jih je lahko sprejel 20 — je Žunič ob torkih vozil v Črnomelj, ko je bil tam semenj dan, vsak petek pa na semenj v Karlovac. Za pot v Črnomelj je računat 10 din, tisti pa, ki jih ni mogel odšteti, je odslužil na Žuničevih njivah. Za eno vožnjo je moral potnik okopavati korožo ves dan.

Peter Žunič

Po vojni je Žunič vozil, dokler niso uvedli avtobusne proge. Ne spominja se več, kdaj je to bilo, ve pa, da po novem mestu čez Kolpo, ki so ga pri vasi odprli leta 1955, ni fural nikoli. Potnike in voz s kofinjsko vprego so prepeljali čez Kolpo na hrvaško stran z brodrom. Vozil sem tudi prašiče in ovce, ki so jih ljudje peljali na semenj. Moja proga je bila sicer direktna, a sem ustavil, kjer so želeli, postaje pa so bile, tako kot v glavnem tudi danes, pri gostilnah," se spominja dobrih starih časov Peter Žunič.

B. M.

ČETRTKOV INTERVJU

Zdaj je čas za spremembe

Občinska uprava naj bi postala servis za hitro in učinkovito reševanje zadev občanov, seveda v okviru zakonitosti

NOVO MESTO — Ko je diplomirani pravnik Jože Suhadolnik nedavno prevzel dolžnost predsednika izvršnega sveta novomeške občinske skupščine, je že v uvodnem govoru delegatom napovedal precejšnje spremembe. Prosil smo ga, da je predvidene novosti v delu izvršnega sveta in občinske uprave podrobneje razloži.

Jože Suhadolnik

„Predvsem menim, da mora izvršni svet delovati kot kolektivno telo, vendar z odgovornostjo vseh in vsakega člana posebej. Sebe štejem le kot prvega med enakimi. Skrbeli bomo za uveljavljanje politike, sprejete v skupščini, pri tem pa bomo morali za seje izvršnega sveta dobivati dobro pripravljena gradiva z nakazanimi rešitvami in več inšpekcijske. Menim tudi, da bi kazalo vzpostaviti pogostnejše stike z delovnimi organizacijami in interesnimi skupnostmi.“

„Napovedali ste tudi spremembe v občinski upravi in nove komiteje. Zakaj?“

„Ker je ravno zdaj v javni obravnavi odlok o organizaciji občinske uprave, je pravi čas za to, da dopolnimo in spremenimo organizacijo uprave tako, da bo za občane postala v pravem pomenu servis za hitro in učinkovito reševanje zadev, kajpada v okviru zakonitosti. Mislim, da je potrebno ustanoviti komiteje za vsa področja, na katerih je zaradi narave dela in nalag nujno

boljše povezano delo med upravnimi organi in združenim delom ter interesnimi skupnostmi. Tako predlagam ustanovitev komiteja za družbenoekonomski razvoj, za družbeno planiranje gospodarstva, za urejanje prostora in varstvo okolja, za kmetijstvo, gozdarstvo in preskrbo ter komiteja za družbene dejavnosti. Pri tem posebej poudarjam, da je bilo po mnenju občanov prav področje kmetijstva in preskrbe zadnja leta premalo poudarjeno in ga je treba spraviti v hitrejši tek.“

— Ali pet novih komitejev pomeni tudi nove zaposlitve v občinski upravi? To najbrž ne bi bilo v skladu z družbenimi priporočili?

„Ustanovitev novih komitejev ne pomeni večjega števila delavcev v upravi, kot jih imamo zdaj. Zadeve pa bi reševali kolegijsko s predstavniki vseh zainteresiranih. Po mojem upravnimi organi niso zdaj povsod strokovno usposobljeni za reševanje zadev, zato se bodo morali posluževati pomoči zunanjih strokovnih institucij. Občinska uprava je po mojem sicer kar številna, nima pa dovolj strokovno usposobljenih delavcev za posamezna področja.“

— Kaj štejete za prvo in najpomembnejšo nalogo novega izvršnega sveta?

„Bitko za stabilizacijo, ki si jo zamišljam kot spoznanje vseh, da se lahko opiramo le na lastne sile. Doseči moramo predvsem boljše izkoriščanje možnosti, ki jih že imamo, ter varčevanje. Uveljaviti pa bi se morala ustvarjalnost in nagradevanje po delu. Z uresničevanjem programa stabilizacije bomo začeli takoj. Pravzaprav smo že, ker se je občinska stabilizacijska komisija že sestala. Za doseganje ciljev pa bomo v občini vpregli vse materialne in kadrovske potencialne, kajti besed je bilo dovolj in na vrsti so dejanja.“

R. B.

Neuspel dogovor

Prihodnje leto med turistično sezono gostinci ne bodo smeli zapirati lokalov

NOVO MESTO — Že res, da ima pri nas vsak delavec pravico do letnega dopusta, nikakor pa ne gre, da gostinci zaradi letovanja med glavno sezono zapirajo svoje lokale, gostje pa zaman pritiskajo na kljuko. To se je zgodilo tudi letos, ko na višku turistične sezone vzdolž partizanske magistrale (pa tudi drugod) številni turisti ne pridejo do okrepčila. Ker se je to zgodilo tudi lani, je bilo spomladi letos v sekciji gostinskega združenja sprejeto stališče, da bodo gostinci med seboj usklajevali dopuste. Očitno je, da se sploh niso dogovarjali. Še več so: po predpisih bi morali priglasiti čas letnega dopusta na ustreznem referatu na občini, da jim izda odločbo, a nekateri tega sploh niso naredili, marveč so odšli in na zaprt lokal obesili listek.

V sosednjih turističnih deželah se to ne dogaja, in ker je splošno znano, da bomo morali pri nas obnabranje spremeniti, ga bodo morali v letu 1984 tudi gostinci zasebnega sektorja. Če jim že ne gre za zaslužek, ki je sredi sezone zagotovo najboljši, je v občinskem interesu, da gostje ne odhajajo nezadovoljni z novomeškega območja. Prav zato je izvršni svet novomeške občinske skupščine 10. avgusta letos sprejel stališče, da prihodnje leto v času turistične sezone ne bo zapiranja lokalov. Če že hočejo na vsak način sami sredi sezone letovati, morajo poskrbeti za nadomestni kader doma. Ustrezne občinske službe pa so dobili nalogo, da ne izdajajo odločb o zaprtju lokalov v času sezone in tudi sicer ne, če je v lokalih več zaposlenih.

R. B.

MANJ PIVA, VEČ ŽGANJA IN SOKOV

NOVO MESTO — Občinska statistika je ugotovila, da je bilo v drugem četrtletju letošnjega leta v gostinstvu družbenega sektorja prodane za dobrih 6 odst. manj piva kot v enakem obdobju lani, vina so prodali za 4 odst. več, žganja pa kar za 9 odst. več. Občutno manj — za 13 odst. — pa so potrošniki segali po ostalih žganih pijačah: likerjih, viskiju itd., kar je verjetno posledica cen. Nasploh pa se je v drugem trimesečju letos najbolj povečala prodaja brezalkoholnih pijač, saj so jih prodali nad polovico več kot v istem obdobju lani, medtem ko je prodana slatine ostala na isti ravni. Začudo pa je bilo letos tudi nočitev polovico več kot lani. V 52 gostinskih obratih in obratih družbene prehrane, v katerih je 6.554 sedežev in 826 zaposlenih, so dosegli skupni promet v vrednosti 220 milijonov dinarjev, kar je tudi za 45 odst. boljši rezultat od lanskega.

Možnost, ki je ni zavržiti

Vprašanje preskrbe v manjših krajih bi lahko rešili zasebni trgovci

NOVO MESTO — Na območju novomeške občine kar v 24 krajevnih skupnostih izražajo željo in potrebo po trgovinah, krajani pa o tem govore na sestankih že več let. Brez uspeha, kajti trgovinske organizacije se lokalov v manjših krajih branijo, češ da ni ekonomske upravičenosti in da ni zagotovljeno donosno poslovanje. Razen tega tudi nimajo sredstev, da bi take trgovine dostojno uredili.

Ker pa v nekaterih manjših krajih želijo predvsem oskrbovalne trgovine, da občanom ne bi bilo potrebno zaradi kilograma soli ali litra olja pešačiti več kilometrov, bi lahko problem rešili zasebni trgovci. Taki kraji so: Gor. Lakovnice, Podhosta, Gor. Sušice, Dolž, Dol. Straža, Šentjernej (pri starem sejmšču) in Globodol. Tudi v mestu bi lahko v Mali Bučni vasi, v Gotni vasi in Šmihelu sposoben zasebnik rešil krajane stiske, dokler ne bodo zgrajene večje trgovine. Kot vse kaže, to ne bo tako kmalu.

V večini navedenih krajev so tudi prostorske možnosti že zagotovljene, bodisi v gasilskih ali kulturnih domovih, v opuščeni hiši, v pritličjih zasebnih hiš ali pa v lokacijah, predvidenih za postavitev kioskov. Potrebno je torej le dogovarjanje med krajani in zasebniki, če so doslej zaman odpirali kljuko večjih podjetij.

R. B.

Večletno odrekanje je mimo

Tovarna Labod je v prvem polletju dobila tri bitke: plan je presežen, odsotnosti se zmanjšujejo, lahko si odrežejo večji kos kruha — Že sredi priprav za leto 1984

NOVO MESTO — Po rezultatih polletnega poslovanja je tovarna Labod med tistimi, ki med povprečnimi izstopajo v dobrem smislu. Kot izjavlja glavni direktor Milan Bratož, štejejo za najpomembnejše, da so plan ne le dosegli, ampak naredili za en odstotek več.

Letos gre Labodu natanko tako, kot so si zamislili, veliko truda pa so vložili v pripravo letnega plana in akcijo za uresničitev, ki teče že od prvega delovnega dne leta 1983. Lastna proizvodnja je letos za 2 odst. (fizični obseg) nad lansko, kooperacijska pa je narasla celo za 11 odst. Ponosni so zlasti na 2,5 odst. večjo produktivnost, ki je posledica lani vpeljane tehnologije in boljše organizacije dela, pa tudi na-

izboje v kader so začele dajati sadove. Plan prodaje na domačem trgu je bil za 29 odst. presežen, ustvarjeni dohodek znaša že 71,6 odst. plana, poslovni sklad pa je več kot še enkrat večji od načrtovanega.

Izvozni rezultat resda za 6 odst. zaostaja za planom, toda edinole zato, ker so dobavni roki za surovine vezani na drugo polletje in ni nikakršne bojazni, da do konca leta planirani izvoz ne bi bil uresničen.

V Labodu sodijo, da so v letošnjem prvem polletju dobili tri bitke: bitko za plan, bitko za zmanjšanje odsotnosti z dela, tretja pa je nagrada za prvi dve in pomeni sebi odrezati malo boljši kos kruha. Bolniški izostanki vseh vrst in ostale odsotnosti so se zmanjšale nad pričakovanje, s čimer se lahko ponaša le malo delovnih organizacij.

Vrsto let odrekanja pri osebnih dohodkih, ki so bili vselej na repu zaslužkov v občini, so mimo. Poprečni zaslužek v Labodu znaša že 15.000 dinarjev, na osnovi polletnih rezultatov pa si bodo delavci v tozdu lahko razdelili še vse, kar jim dovoljujejo družbena merila.

Letos so tudi prvič delili spodoben regres za dopust, saj manj kot 5000 din ni dobil nihče, dokaj dobro urejeno pa imajo tudi letovanje v lastnih počitniških zmogljivostih. Vse to pripomore k zadovoljstvu, posebno starejših delavk, ki so bile vajene le odrekanja ob investicijah. „Trenutno Labod nima nobenih investicijskih podatkov,“ pravi direktor Bratož. „Želimo in moramo pa nabaviti sodobnejšo opremo. Naši tozdi v Novem mestu, Trebnjem, Ljubljani in Idriji delajo v eni izmeni, zato imamo zidov dovolj. Če bo potrebno, lahko tu še zaposlujemo, sicer smo pa že letos zaposlenost povečali za 2 odst., in to pretežno v proizvodnji.“

Edina neuresničena želja zaposlenih v Novem mestu pa je lastna kuhinja. Trdno računajo, da bo sicer do delovne slave 60-letnice tovarne v letu 1984 tudi ta želja izpolnjena. Ker pa se zavedajo vse huje konkurence, so že pred iztekom prvega polletja sredi priprav za proizvodne programe v letu 1984.

A. B.

R. BACER

Več za vračilo dolgov

V prvi polovici leta so v metliški občini poslovali brez izgub — Poslovanje na ravni stopnje inflacije

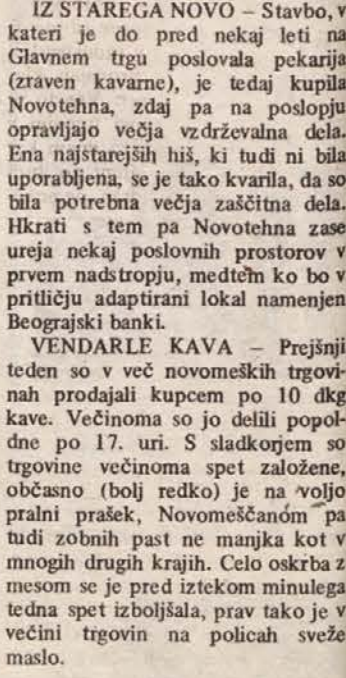
METLIKA — V prvem polletju letošnjega leta v metliški občini nobena organizacija tako v gospodarstvu kot v negospodarstvu ni poslovala z izgubo. S poslovanjem so po prvih ocenah zadovoljni, čeprav kakšnega večjega koraka naprej v primerjavi z enakim lanskim obdobjem niso naredili. Pri 38-odstotni rasti celotnega prihodka je 29-odstotna rast čistega dohodka nekako na ravni inflacije. Gotovo pa bi bili rezultati polletnega gospodarjenja v metliški občini boljši, če ne bi imeli precejšnjih težav pri preskrbi z reprodukcijskim materialom.

Celotni prihodek je, kot rečeno, v primerjavi z lanskim letom večji za 38 odst., porabljena sredstva za 41 odst., družbeni proizvod za 32 odst., dohodek za 29 odst., prav toliko čistih dohodkov; za akumulacijo so oddvojili 39 odst. več sredstev

kot v enakem lanskem obdobju, dohodek na delavca je večji za 31 odst., ekonomičnost poslovanja pa se je zmanjšala za 2 odst., kar gre na račun več porabljenih sredstev, se pravi višjih cen materiala. Število zaposlenih v gospodarstvu se je zmanjšalo (sem ni všteti obrat IMV na Suhojuri) od 2.535 na 2.500, zlasti se je zmanjšalo število zaposlenih v TGP, tozdr Transport.

Čisti osebni dohodek znaša v prvi polovici leta 13.336 din na mesec in je za 18. odst. večji kot lani. Močno so se povečale obveznosti gospodarstva pri vračilu kreditov: od 30,3 milijona dinarjev v prvi lanski polovici leta na dobrih 41 milijonov dinarjev v letošnji.

Glede na plan pa je celotni prihodek večji za 12 odst., dohodek za 6, čisti dohodek za 9 in bruto osebni dohodki za 10 odst.

Ena gospa ne razume, zakaj zasebni gostinci tarnajo, za s tik pred izgubo, zahtevajo zvišanje cen, v glavni sezoni pa so mnogi lokale zaprti in šli na dopust. Ko da jim zaslužka sploh ni mar...

Sprehod po Metliki

KAŽE, DA JE POSTAL HENČEK ZAŠČITNI ZNAK belokranjskih veselic, ki jih je zadnje čase na pretek. Zadnja dva meseca je igral Henček v Draščih, Gribljah, Črnomlju, Križevski vasi in še kje. Poleg Henčka Belokranjci radi prislutneju Slavčku, Galebom, Viliju Petriču, Slaku in Vitu Muženiču. Krasinčani pa so si omislili Nove fosile, kar ni bila slaba poteza, če računamo z dejstvom, da Hrvaška ni daleč.

NEDALEČ OD KOPALIŠČA PRIMOSTEK je ob Kolpi nekaj skal in tam so našli svoje zavetje vsi tisti, ki se radi kopajo zgoraj in zdolaj brez. V glavnem so to mladi Metličani, skupina, ki zahaja tja že nekaj let. Nihče jih pri tem ne vznemirja, ni slišati, da bi se kdo zaradi njihove golote onesveščal. Tako je tudi prav.

DRAGOCENA DRVA — Na zimo je treba misliti poleti. Denar za drago (ceno) kurjavo pa je treba dajati na stran kar celo leto. Le malokdo si bo še lahko privoščil zimsko gretje s kurilnim oljem, zato so tudi nekaj opuščene drvarnice spet polne premoega in drv. Prizor je iz Metlike.

Črnomaljski drobir

PRESTARJI TOKRAT RESNI — Četudi črnomaljsko pustno društvo Presta že 10 let pridno dela, ga mnogi še vedno jemljejo povsem neresno. No ja, nekolkilo se temu gotovo krivi sami Prestarji, ker so njihovo „področje dela“ pač pustne norčije, vendar pa so zadnji julijsko soboto dokazali, da znajo biti tudi presneto resni. V Žuničih so namreč čisto ustavno in tako, kot zahteva njihov statut, razvili svoj zapor.

GORA NI NORA — Nor je tisti, ki gre gor. Tako si gotovo misli vodstvo črnomaljskega Planinskega društva, saj se trudi, da bi imelo društvo čim manj (norih) članov. Le tam pa takšna (ne)skrb ni ravno najbolj pogodu, saj se pritožujejo, da ne vedo, kam in na koga naj se obrnejo, če želijo oditi v planine, da pravzaprav iz Črnomlja že dolgo ni bilo organiziranega pohoda ter da celo občnega zbora ni bilo že leta in leta.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Kako enotneje na tuje?

Nepovezanost malega gospodarstva ovira prodor na tuje trge — Zdomci ne kažejo zanimanja

SEVNICA — O pomenu malega gospodarstva, kot pravimo obrti, ne manjka pisemenih priporočil. Drugače je v vsakdanjem delu. Sevniška obrtna zadruga Bohor je navezala z nekaterimi kolektivni dobre kooperantske posle, ki so tudi izvozno usmerjeni.

Konkreten primer je izdelava žebeljv za Kopitarino, ki jih je bilo treba prej uvažati. Od lani imajo za to vejo gospodarstva v republiko organizirano tudi tako imenovano 29. enoto v samoupravni skupnosti za odnose s tujino. Direktor sevniške obrtne zadruge Vojteh Roglič kritično meni, da bodo verjetno minili tudi letošnji dopusti, ne da bi bilo kaj storjenega. V zadrugah iz izkušenj ugotavljajo, da bi bil pameten enovit nastop v tujini, ne pa, da vsi skupaj cepijo sile za raziskave trga.

Kako torej uspešneje prodrati na tuje trge? Na sevniški zadrugi se že lep čas ni oglasil niti en zdomec. Ob tem opozarjajo na drugo plat, kako bi bilo mogoče uspešneje pridobivati zanimiva dela zunaj. Zdomec, preden se vrne, v tujini nedvomno bolje pozna razmere in celo proizvodnjo v kolektivu, kjer je dotlej delal. Bi tako lahko vzpostavil tudi poslovne vezi? Težka in nevaležna nadloga, saj tudi zunaj zapirajo delovna mesta. Seveda je škoda, ker pri nas še vedno velja omejitev 800 tisočakov pri vrednosti uvoženega stroja. „To je svojevrsten nesmisel, s katerim ne moremo loviti dosežkov v svetu, s tem pa tudi ne poslov,“ menijo v sevniški zadrugi.

A. ŽELEZNIK

Banka pognala korenine v Posavju

Poslovna enota Beogradske banke v Krškem pomaga pri razvoju — Dobra dinarska in devizna likvidnost — Med okrog 300 obrtniki jih je vse več iz drugih republik

KRŠKO — Ko je pred štirimi leti Beogradska banka — temeljna banka Ljubljana odprla poslovno enoto v Krškem, so hoteli združenemu delu in občanom Posavja ter tudi severnega dela Hrvaške zagotoviti zanesljiv bančni servis, hkrati pa z združenjem denarnih sredstev prispevati k razvoju in napredku tega območja.

Dosedanji poslovni rezultati so v nenehnem vzponu, kar govori v prid takšni usmeritvi, čeravno vseh ciljev še niso dosegli. Okrog 20 organizacij združenega dela ima urejeno celotno poslovanje prek poslovne enote v Krškem, približno 30 uporabnikov družbenih sredstev pa sodeluje z enoto občasno. Med rednimi člani je tudi okoli 300 obrtnikov, precej jih je iz drugih republik, predvsem iz BiH, Makedonije in Vojvodine, v zadnjem času pa je vse več tudi obrtnikov iz sosednje republike, ki delajo prek slovenskih zadrug, zlasti v Posavju.

Pri kreditiranju družbenega sektorja, drobnega gospodarstva, kmetijstva in tudi zbiranja sredstev so

uspehi najvidnejši. Do konca lanskega leta je Beogradska banka v Krškem občanom zagotovila za pretek 46 milijonov dinarjev stanovanjskih posojil, blizu 26 milijonov za strošniška posojila, za malo gospodarstvo 21,4 milijona dinarjev posojil za obratna in osnovna sredstva ter kar za 139 milijonov dinarjev gotovinskih kreditov na podlagi prodajnih deviz. Dobra dinarska in devizna likvidnost sta ob prožnosti in prijaznosti uslužbenecv enote, ki ima svojo poslovalnico v Kostanjevici, verjetno največji odliki. Uporabniki

družbenih sredstev so bili v teh letih deležni za 246,7 milijona dinarjev dolgoročnih in 726,9 milijona kratkoročnih kreditov.

Največje naložbe, ki so jih omogočili doslej z zbranimi sredstvi, so Metalna Senovo, novi most v Boštanjju, kleti Agrokombinata Krško v Leskovcu, osnovni šoli v Brestanici in Kostanjevici (v slednji tudi zdravstvena postaja), denar pa je banka zagotovila še za sevniški Stilles, Trubarjev dom v Loki, stadion v Krškem, opremo za GG Brežice, za posodobitev nekaterih cest, za komunalne naprave v Sevnici, prek Jutrzanke vlagajo v novo tovarno elastičnih pletenin Inplet na Brezovci pa tudi v rudnik nekovin na Blanci.

P. PERC

Za pesek z Blance dovolj kupcev

V treh izmenah bodo v Rudniku nekovin Blanca proizvedli okrog 600 ton kremenovih peskov — Naložba doslej veljala 66 milijonov — Še livarski in steklarski peski

BLANCA — Rudnik nekovin Blanca v ustanavljanju od 29. julija letos, ko je prejel dovoljenje za poskusno obratovanje, deluje približno s polovično zmogljivostjo. Ko bo proizvodnja kremenčevega peska stekla „s polno paro“ bo skozi separacijo in pralnico šlo okoli 30 ton peskov na uro. V treh izmenah je to približno 600 ton.

Vsa oprema v rudniku je domača, za celotno domačo tehnologijo pa je poskrbel inž. Vilijem Hohnjec iz Metalurškega inštituta, pomembno pa je tudi sodelovanje z Rudarskim inštitutom iz Ljubljane. S pomočjo strokovnjakov tega inštituta in trboveljskega Rudisa delavci rudnika sproti odpravljajo pomanjkljivosti in dograjujejo tehnologijo.

litine. Z nekaterimi podjetji so se dogovorili, da bodo peske preizkusili v svojih laboratorijih. V naslednji fazi naložbe naj bi v rudniku pričeli še z atricijo in flotacijo. Poenostavljeno povedano, to pomeni, da bodo dosegli še večjo čistost kremenca, ki je zdaj še vedno obložen z različnimi primesmi, ki pa ne škodujejo drugim uporabnikom. V livarstvu pa je pomembna lastnost peskov čim večja propustnost za pline.

Za zdaj gre do peski z Blance gradbenim podjetjem Gradis, Ingrad, SGP Nova Gorica, Beton, Zidgrad Idrija, Kurivoprodaja, Komunalna Ljubljana, prane peske pa bodo dobavljali tudi IGM „Sava“

Blanski pesek je v povprečju jugoslovanskih peskov, večja pa je njegova trdnost, kar je posebej pomembno za livarstvo. Namen rudnika torej ni proizvodnja tako imenovane mivke za gradbeništvo, ampak peskov za livarstvo in steklarstvo. Stopnja oplemenitvenja — separacija in pranje — je zaenkrat še majhna, a vseeno že lahko pridobljene peske uporabijo tudi livarji za drobne, sive

Krško. Na industrijskem tiru bodo v dogovoru z ŽTP Ljubljana zgradili nakladalno rampo. Še letos naj bi pričeli delati v treh izmenah, zato bo število zaposlenih naraslo od sedanjih 8 na 28 delavcev. Procesna proizvodnja pač terja nenehno obratovanje. Le pozimi, ko se bo živo srebro spustilo pod 5 stopinj Celzija, bodo prekinili proizvodnjo peskov in opravili remont.

„Na račun dela v lastni režiji pri zemeljskih delih smo prihranili okrog 20 milijonov,“ poudarja direktor Rudnika nekovin Blanca v ustanavljanju Oton Šket. Za krmlom rudnika je že vse od začetka, to je od aprila 1979, ko so sevniška krajevna skupnost, IGM „Sava“ Krško in Projekt Maribor ustanovili rudnik, v katerega je bilo doslej z vsemi, tudi zagonskimi stroški, investirano 66 milijonov dinarjev.

P. PERC

POZORNEJE PRI NEGI DRUŽINSKIH ČLANOV

SEVNICA — Poročali smo že o ukrepih v občinski zdravstveni skupnosti, da bi pokrili naraščajočo izgubo. Z ukrepi v republikih, regiji in občini so tako torej zaokrožili napore za varčno ravnanje. Tokrat opozarjamo na sklep koordinacijskega odbora, ki se nanaša na nego družinskih članov. Po novem mora vsak, kdor uveljavlja odsotnost z dela, zaradi tega pri odsotnosti od tretjega do sedmega dne podati pri zdravniku izjavo, da v družini ni nikogar poleg njega, ki bi lahko opravil to nego. Če ta odsotnost presega osem dni, mora delavec zdravniku prinesiti potrjeno kadrovsko-socialne službe svojega podjetja. V vsebino varčevalnih ukrepov in vseh ravneh so s posebnim pismom obvestili tudi vse delavske svete v občini.

Podražijo kar čez noč

Stanarine so v trebanjski občini med največjimi v Sloveniji — Pri podražitvah prednjačijo obrtniki

TREBNJE — Do lanskega prvega avgusta, ko je začel veljati odlok zveznega izvršnega sveta o zamrznitvi cen, se je trebanjski svet skupnosti za cene sestel petkrat. Obravnaval je 100 cenikov, najhujši pritisk za povišanje cen pa je bil pri kruhu, kjer so cene porasle za 33 odst., komunalnih storitev, ki so se podražile za 21 odst., in gostinskih storitev, kjer so cene porasle za petino.

Osnova letošnje politike cen je družbeni dogovor, katerega temeljno določilo je, da bi se cene letos dvigale počasneje kot lani. Prav zato dogovor ne predvideva procentualnega dviga cen kot v prejšnjih letih. Kljub temu da so bile pristojnosti občinskih skupnosti za cene še dodatno okleščene, pa je na svet prišlo 147 cenikov. Od teh jih je skupnost 112 potrčila, šest jih je popravila, ostale pa zavrnila. Popravki cen so bili potrebni pri cenikih za kleparske, krojaške, mizarske in avtomehanične storitve. Povišanje ce-

ne mesa in drugih za gostinstvo potrebnih artiklov je seveda vplivalo tudi na cenike gostinskih storitev. Tako se je hrana v gostilnah podražila za tretjino, pijača za 15 odst. Najemnine za družbena stanovanja so v trebanjski občini med najvišjimi v Sloveniji. Prav zato stanovanjska skupnost ni sprejela predvidenega 25-odst. povišanja stanarin, ampak je sprejela le za petino večje cene. Precej pa so se povečale tudi cene komunalnih storitev, ki tudi niso v skladu s politiko cen, a je položaj komunalcev tako slab, da je bil potreben tak „cenovni“ poseg.

V praksi pa se dogaja, da se podražitve porajajo čez noč brez kakršnekoli uradne vednosti. Pri tem prednjačijo obrtniki, ki pogosto zaračunajevč, kot bi po ceniku smeli. Zato bo treba na tem področju okrepiti nadzor inšpekcije, odveč pa ne bo tudi sodelovanje občanov, ki tako ali drugače pošumijo v veljavno računa, če ga seveda dobe.

MED BRIGADIRJI — Boštanjnska folkorna skupina, dekliski kvartet in predstavniki te krajevne skupnosti so minuli petek obiskali naselje mladinske delovne akcije Kozjansko 83 v Šentvidu pri Planini. Bogat kulturni program je navdušil brigadirje v improvizirani areni. (Foto: A. Železnik)

Akcije kalijo brigadirje

Brigada iz Siska na delu v sevniški občini — Doma imajo dobro zaledje brigadirjev

SEVNICA — Mariborsko brigado Slave Klavore z akcije Kozjansko 83 pri gradnji vodovoda na Vetrniku v sevniški občini je sredi minulega tedna zamenjala MDB Peti maj iz Siska.

Z 39 brigadirji je brigada skoraj popolna, kar je, žal, dokajšnja redkost na letošnjih akcijah. Predsednik komisije za delovišče, inž. elektrotehnike Stevče Arsoški, pojasnjuje to z vztrajnim kadrovskim delom pri pripravi brigad. „Za to brigado je bilo evidentiranih 107 brigadirjev. Da je brigada postala pretežno dijaška, je kriva prestavitev roka odhoda brigade. Na akcijo bi morali že julija, odšli pa smo šele avgusta. Za spremembo smo izvedeli v pičlih 15

dneh. Pred odhodom na zvezno akcijo opravijo brigadirji več lokalnih akcij.“ Ponosni niso le na trake akcij in druga priznanja, temveč predvsem na najvišje hrvaško priznanje, imenovano po Vladimiru Nazorju.

Hrvatska brigada se vozi na delo v sevniško občino vsak dan iz naselja v Šentvidu pri Planini, kjer bivajo skupaj vse brigade zaradi interesnih dejavnosti. Tamkajšnjemu naselju namerjajo predvsem, ker ne premore vodovoda. Zadovoljni so s kuhinjo, očitno pa tudi z deloviščem v sevniški občini. Že prve dni so se namreč dogovorili za sobotni udarniški dan z boštanjnsko mladino in krajanji, čeprav so eno soboto že delali v šentjurski občini.

A. ŽELEZNIK

Izguba razkriva slabosti

Ribniška Žičnica je imela ob polletju 88 milijonov dinarjev izgube — V ribniški občini se ogrevajo za priključitev k Riku

RIBNICA — „Zanemarjanje razvoja, slaba obdelava trga, šibko dohodkovno povezovanje znotraj delovne organizacije so vzroki za nastalo izgubo,“ je dejal Zdravko Barišič, direktor tozda za proizvodnjo naprav značne in procesne tehnike v Ribnici, ki je v sestavi Žičnice in sozda Slovenija les.

„Splošne razmere v gospodarstvu seveda še poglabljajo krizo, saj v njej lahko preživijo samo dobri delavci, za katerimi pa seveda stoji tudi strokovne službe. Pri nas pa je tako, da imamo dobre delavce, ki imajo že 25 let delovnih izkušenj pri izdelavi sušilnic za les, ki zavzemajo štiri petine naših zmogljivosti, a slabe skupne službe. Ker te niso dobro opravljale svojih nalog, se krha disciplina, se manjša pripravljenost za delovanje v samoupravnih organih. Ker pa je ta panoga visoko akumulativna, prav tako pa se ne manjša povpraševanje po naših izdelkih, delavci vztrajajo pri tem, da obdržijo ta proizvodni program. Toda tako oni kot vodilni v ribniški občini se ogrevajo za to, da ne bi več delali v okviru Žičnice, ampak v Riku. Proti tej odcepitvi nima nihče nič, celo v Slovenijalesu ne, kjer so že dali pobude, da bi se reorganizirala celotna Žičnica. Žal pa bi ta proizvodni

program radi obdržali tudi v Slovenijalesu, krški SOP pa nam je že prevzel projektante. Zdjaj smo ostali brez strokovnega kadra, pomoči v delovni organizaciji pa ni. Zato je povsem razumljiva naša izguba 88 milijonov dinarjev, ki je ne bi bilo treba imeti, če bi vsi delali tako, kot bi morali.“

Kako bodo odločali o usodi delavcev v ribniški Žičnici, za zdaj še ni jasno. Bržkone pa ne bo mogoče iti mimo njihove zahteve, da še naprej delajo izdelke, ki jih znajo. Prav nobenega smisla namreč nima, da bi na območju 100 kvadratnih kilometrov imeli štiri tovare za lesne sušilnice.

Za konec naj povemo še, da sta v Žičnici samo dva tozda, od katerih je v izgubi samo ribniški. Za skupne službe v Ljubljani pa je potreben ukrep družbenega varstva, saj so tudi one poslovale z izgubo. A samó izguba bržkone ne bi smela biti odločilna za sprejem tega ukrepa.

J. S.

SPOSOJENO TRNJE
Bolj ko je sovražnik odprt, bolj so zaprti forumi.
(Iz Svijeta)

KMETJE LE NA PAPIRJU

Ni malo takih, ki so si v zadnjih letih pridobili status kmeta, čeprav so to postali tudi razni brezposelnosti, in uslužbenci, ki menijo, da je dovolj že to, če imajo hektar zemlje. S kmetovanjem pa imajo taki bolj malo skupnega, kaj šele da bi skušali zemljo tudi obdelati in pridelati čimveč hrane. Torej, „brajdarji“, pozor, kajti v kratkem boste med tistimi, ki si res zaslužijo status kmeta, tudi vi na rešetu, tedaj pa ne bo zaleglo nobeno mešetarjenje!

Krške novice

BODO DRŽALI OBLJUBO — Krčani, zlasti funkcionarji te mestne krajevne skupnosti, pravijo, da nočejo priznati, da je Sava mrtva reka, zato bodo nadaljevali z letos pričeti mi veslaškimi regatami od Radeče do Krškega, hkrati pa si prizadevali za uresničevanje dogovora o ponovnem očiščenju najdaljše jugoslovanske reke. Bodo prišli časi, ko bodo morali Krčani izpolniti obljubo, ki so jo izrekli ob startu nedavne regate v tem kraju, da bodo priveslali v Radeče, če bo Sava spet čista in zelena? Za tak podvig bi morali imeti veliko kondicije, zato nekateri sploh niso resno mislili, da bo treba tako nenavadno obljubo kdaj sploh izpolniti.

SMO ZA, ČE GRE LE PO SOSEDOVEM — Tako bi lahko povzeli najpogostejši izgovor sebičnih krajanov Leskovške in Rožančeve ceste, ki onemogočajo nadaljevanje del pri izgradnji pločnika od Griča do leskovške šole, oziroma pri asfaltiranju in ureditvi kanalizacije na 400 metrih Rožančeve ceste. Pri slednjem primeru je žalostno to, da je denar že močno načela inflacija, pri prvem pa bi se lahko tisti, ki nočejo odstopiti koščka zemlje za pločnik, zavedali, da se zoperstavljajo tudi skrbi za večjo prometno varnost, torej tudi za svoja življenja.

Novo v Brežicah

TRI PEDNJE POD VODO SO ČUDNE STVARI — Ne le na morju, marveč tudi v naših plavalnih bazenih smo zadnje čase priča vse bolj neposrednemu, že kar neokusnemu izražanju ljubezni (beri: nagonov!). Predalec pa se gotovo spuščajo tisti, ki se obnašajo, kot da je pod vodo bazenov, denimo Čateških Toplic, prostor za promiskuiteto. Menda je podvodni seks lahko celo nevaren, zato ga ne priporočajo v naših prirodnih figurac veneris...

ZDRAVSTVO NAJHUŠI BOLNIK? — Razmere v brežiškem Zdravstvenem centru so že vsa leta, od „papirnate“ združitve bolnišnice, zdravstvenega doma in lekarn v center pred šestimi leti, milo rečeno — neurejene. Je zdravstvo bolj na očeh kot druge družbene dejavnosti, da so razne napake pri uresničevanju smotrov združitve obelodanjen ali pa je samo opešala priljubljenost ljudi v belih haljah? Morda oboje, občudovanja vredni pa so tisti, ki se ne bojijo, da bi se jim prevelika vnepra pri kritiziranju zdravstva ne vrnila kot bumerang na primer v obliki „konjske“ injekcije...

35 NOVIH STANOVANJ

KRŠKO — Do konca avgusta se bo vselilo v novih 35 solidarnostnih stanovanj v Krškem in Brestanici prav toliko stanovalcev, predvsem mladih družin. Krška samoupravna stanovanjska skupnost bo po posled gospodarila že s prek 200 solidarnostnimi stanovanji. Skupnost za letošnjo jesen načrtuje pričetek 60 stanovanj na Korozevnom bregu v Krškem in 24 stanovanj na Senovem.

Se: Trebanjski bolnik ostal brez zdravil?

Komu oziroma čemu koristijo neobjektivni članki? — Tako sprašuje izvršni svet skupščine občine Trebnje

Podnaslov je logična posledica objavljenih „razmišljanj“ novinarjev Budje in Simčiča, ki sta avtorja neobjektivne in enostranske informacije. Če je članek imel namen direktno izzvati vse prizadete, je v tem seveda uspel, saj je edina pozitivna osebnost poleg družbenega pravobranilca samoupravljanja, tovariš Ante Lončar, ki naj bi dokazoval, kakšna krivica mu je bila storjena, čeprav je bilo v njegovem sporu že na prvi stopnji nedvomno dokazano, da je bil 11 dni neupravičeno odsoten z dela (neupravičeni bolniški stalež), kar je gotovo utemeljen razlog za uvedbo disciplinskega postopka, kjer se zadeva obravnava kot hujša kršitev delovne discipline in je zanjo določeno tudi prenehanje delovnega razmerja.

Vendar je navedeno potrebno enkrat jasno povedati, saj doslej še noben objavljen članek ni pošteno ugotovil dejstva, da je namreč kršitev nedvomno bila podana in tudi dokazana, da pa bo tovariš Lončar v svojem sporu mogoče uspel zaradi formalno pravne pomanjkljivosti v postopku. Drugostopenjska, pravno-močna in dokončna odločba Sodišča družbenega dela SRS pred dovoljeno obnovo postopka v obrazložiti navaja, da je sicer ugotovitev prvostopenjske sodišča glede statusa zunanega člana disciplinske komisije točna, da pa (citiramo) „ta pomanjkljivost ni bistveno vplivala na pravilno odločitev v predmetni sporni zadevi, čeprav je disciplinska komisija lahko odločala v taki sestavi, zlasti se ker sama sestava disciplinske komisije ni imela nobenega vpliva na odločitev o sprejemu ukrepa prenehanja delovnega razmerja, kajti ob ugotovitvi, da gre za neupravičeni izostanek z dela, disciplinska komisija tudi ni imela izbire glede samega ukrepa in je morala izreči ukrep prenehanja delovnega razmerja“ (konec citata).

Torej nikakor ne držijo trditve, da je tovariš Lončarju prenehalo delovno razmerje po odločitvi disciplinske komisije nezakonito, saj je bil na delu do pravomočnosti drugostopenjske odločbe, delovna organizacija pa seveda ni dolžna čakati na uveljavitev izrednega pravnega sredstva (obnova postopka), ki je, milo rečeno, po znani pozitivni odločitvi istega sodišča izjemna. Tovariš Lončar je že predhodno bil kaznovan z opominom, ker je samovoljno spreminjal ordinacijski čas (opomin dokončno velja, saj je tovariš Lončar tudi v tem primeru izbral vsa pravna sredstva, vendar brez uspeha), k temu pa je dodal še 11 dni neupravičenega bolniškega staleža. Ob vsem povedanem se upravičeno sprašujemo, kje je osebna in poslovna morala piscev, ki tovariša Lončarja prikazujejo kot „žrtev izigravanja“, ne povedo pa, da je krepko kršil delovne obveznosti, kar ga sploh ni motilo, da je samozavestno kazal na napake drugih. Tudi za tako obnašanje imamo primerne izraze, ki pa jih nihče od piscev doslej ni uporabil. Marsikdo se ob tem vpraša, kako bi tako kršitev delovne discipline obravnavali v neposredni proizvodnji, kjer čas, v katerem živimo in delamo, ne dopušča „familiarnega“ obravnavanja tako hudih kršitev delovnih obveznosti. Če za nekaj ur neupravičenega izostanka disciplinske komisije ostro ukrepajo, v nasprotnem primeru se tako obnašanje navidezno legalizira in povzroča izredne težave. Ne verjame mo, da bi za 11 dni neupravičenega izostanka katerakoli od teh komisij izrekla drugačen ukrep od prenehanja delovnega razmerja.

Toliko v pojasmilo, saj je iz omenjenega članka (in nekaterih prejšnjih) razbrati, da poskuša tisk rehabilitirati tovariša Lončarja, začuda tudi za to ceno, da pri tem posledno zagovarja njegove dokazane kršitve delovnih dolžnosti.

Druga „resnica“, ki jo članek navaja, je ta, da je ob opisani situaciji v zdravstvenem domu (citiramo) „bržkone trpela tudi kvaliteta dela, a upravni organi in občinska vodstva družbenopolitičnih organizacij so lepo stali ob strani“ (konec citata). Zadeva je tako, prosto po Simčiču in Budji, da je zaradi samega tona piscev skoraj ne zasluži komentarja, če pa bi vsaj novinar Simčič redno spremljal seje občinske skupščine, bi vedel, da je ta 31. 3. 1983 sprejela poročilo o zdravstvenem varstvu občanov v občini Trebnje, kjer je delo TOZD Zdravstveni dom Trebnje izpostavljeno kot pozitivno. Tudi izvršni svet je zagotavljanje zdravstvenega varstva občanom kot dejavnosti posebnega družbenega pomena redno spremljal in ugotavlja, da ga TOZD Zdravstveni dom Trebnje do sedaj redno in popolno zagotavlja kljub velikim materialnim

in kadrovskim problemom, pri reševanju katerih redno sodelujeta tudi izvršni svet in pristojni upravni organi. Se več, izvršni svet je mnenja, da so delavci v Zdravstvenem domu Trebnje in seveda njihovi samoupravni organi za nemoteno zagotavljanje zdravstvenega varstva občanom vložili velike napore in je brezobzirna ter neargumentirana kritika groba želite tega kolektiva.

Izvršni svet ugotavlja, da so samoupravni akti v TOZD Zdravstveni dom Trebnje dejansko nedodelani, za kar nosijo krivdo skupne službe Zdravstvenega centra Novo mesto, ki kljub opozorilom samoupravnih organov v TOZD Zdravstveni dom Trebnje kot tudi izvršnega sveta svoje naloge niso pravočasno opravile, kar je bilo nekajkrat ugotovljeno tudi na skupnih sestankih v TOZD ZD Trebnje.

Res pa je, da medsebojni odnosi v TOZD ZD Trebnje niso na ravni dobrega tovarištva in sodelovanja zlasti po „zaslugi“ take ali drugačne opredeljenosti posameznikov. Če bi se ti odnosi uredili, bi prav gotovo bila podana klima, da bi kolektiv znotraj TOZD in zdravstvenega centra rešil nastale probleme, na kar je izvršni svet že nekajkrat javno opozoril. Upravni organi in izvršni svet prav gotovo nista pristojna za urejanje tako skaljenih, medsebojnih človeških odnosov, saj bi s tem odvzela primarno vlogo političnim organizacijam in samoupravnim organom v TOZD, ki pa to nalogo kljub svojim notranjim problemom morajo sami opraviti, ne pa čakati na pomoč od zunaj. Izvršni svet, ki se ogražuje od politične ocene članka in daje odgovor v skladu s svojimi pooblastili, meni, da gredo taki in podobni članki zaradi svoje neobjektivnosti in tendencioznosti v nasprotni smeri, in „dobronamerneži“ naj, če že ne morejo pomagati, vsaj ne škodujejo, v dobro kolektiva TOZD Zdravstveni dom Trebnje in občanov naše občine. Izvršni svet
Skupščine občine
Trebnje

Strel zlobe

Hudobnež je ranil psa, pomoči pa niso mogli priklicati

Imeli smo prijaznega psička Benja, ki smo ga dobili še čisto majhnega iz Ljubljane, kjer so mu zastrupili mamo. Otroci so ga negovali in tako ohranili pri življenju, kar nam je zvestobo in hvaležnostjo povrnili. Pes je imel rad vse otroke in sosede. In ta prijazen pes je naletel na hudobneža, ki mu je končal življenje.

V soboto, 30. julija, je okoli pol polnoči nekdo ustrelil Benja, ko je počival pred hišo. Kroglja mu je zdrsela zadnjemu levemu nogo. Strellec je zbežal, misleč, da ga ni nihče videl, pes pa se je zavlekel v grmovje in od bolečin cvilil.

Takoj smo telefonirali na veterinarsko postajo v Novem mestu, dežurni pa se je izgovoril, da nima ključa od skladišča, da bi psa lahko obvezal. Na trebanjski veterinarski postaji ni nihče dvignil slušalke. Ker je pes trpel hude bolečine, nismo imeli druge izbire; poklicali smo lovca Milana Marna, ki je takoj prispel in psa z natančnim strelom rešil muk.

Ne vemo, zakaj se je brezsrčnež znesel nad psom. Gotovo to ni znamenje srčne kulture in človečnosti.

POLDE PUNGERČAR

Mirna peč

POPRAVILI POT

KOT — V soboto, 30. julija, smo mladi iz OO ZSMS Kot-Brezje pomagali popravljati pot pri cerkvi sv. Roka. Odcep od ceste do pokopališča je bil že več let neurejen in v slabem vremenu je bil pristop avtomobilov otežen, pozimi pa celo onemogočen. Akcije smo se udeležili vsi mladinci. Skopali smo zemljo in pripravljeno traso delno že zasuli s kamenjem. To je omogočilo nadaljevanje del v soboto, 6. avgusta, ko so starejši krajanji zalili pot z betonom.

Mladinci
OO ZSMS Kot-Brezje

V TUJI ŠOLI

Kot majhnega dečka me je pot zanesla v tujino, kjer sta delala očka in mamica. V domovini sem se v šoli dobro učil, v tujini pa je bilo drugače. Prvi dan in kasneje mi je pomagal Slovenec Janko. Čez čas sem dobil še druge prijatelje.

PETER DROBNIČ
Slov. dop. šola
Reutlingen

SAMOSTOJNA RAZSTAVA — Otvoritve izbora slik na mali razstavi v avli upravne zgradbe Krke se je udeležil tudi avtor Jože Tisnikar (na posnetku drugi z leve).

Tisnikarjeva platna v Krki

V avli upravne zgradbe „Krke“ mala samostojna razstava slik Jožeta Tisnikarja — Osební izraz

NOVO MESTO — Do konca tega meseca je v avli upravne zgradbe tovarne zdravil Krka v Novem mestu na ogled razstava slik znanega slovenskega slikarja Jožeta Tisnikarja, ki je zbudil

Dobra zamisel

Razstave na dolenskih železniških postajah

NOVO MESTO — Zamisel je neprimerno boljša, kot je njena prva izvedba, bi lahko na kratko strnil vtise z razstave slik Jožeta Žbogarja in gobelinov ter risb Nine Bojanc, ki je bila od 8. avgusta na železniških postajah v Novem mestu in Trebnjem; od danes naprej je v Grosupljem, nakar se bo za dva dni preselila še na železniško postajo v Črnomlju. Pripravila jo je sindikalna organizacija tozda za promet ŽTO Novo mesto.

Z razstavo na tako frekventnem prostoru, kot so železniške postaje, je nedvomno dosežen zanimiv premik v dostopnosti razstav. Železničarjem se je v tem pogledu utrnila res dobra zamisel. Nič slabša ni tudi ta, da razstavijo dela svojih ustvarjalcev, čeprav za trajnejše razstavljanje najbrž ne bo dovolj ustvarjalcev. Vprašljivo pa je, ali res sodi na razstavo prav vse, kar se komu v prostem času porodi.

Jasno je, da v ljubiteljskem ustvarjanju Žbogarja in Bojancve ne gre iskati visokih umetniških dosežkov; kaj takega končno nihče niti ne pričakuje, vendar pa je obiskovalec malce le presenečen, ko se znajde pred deli, ki jih skoraj ni mogoče označiti drugače kot kič. Če sindikat že daje možnost razstavljanja in želi s tem spodbuditi ustvarjalnost svojih članov, potem ne bi bilo slabo, ko bi jim omogočil tudi pomoč pri korakih na pota ustvarjalnosti.

Upajmo, da bodo naslednje razstave, ki jih objublja (škoda bi

PREBIL JE LED — Jože Žbogar je razstavil svoje slikarske začetke.

bilo, če bi zanimiva zamisel usahnila!), ponudile tudi kaj vsebinsko polnejšega.

M. MARKELJ

ROBARJEV FILM V INDIJO?

NOVO MESTO — Svetovna romska zveza je prek republiške konference Socialistične zveze povabila avtorja filma „Na noge, Romi!“ Filipa Robarja in glavnega akterja Bojana Tudijo, da se udeležita 2. svetovnega festivala romske kulture, ki bo od 28. oktobra do 6. novembra letos v Chandigarju v Indiji. (V tem mestu deluje svetovni romski institut hkrati pa je to glavno mesto indijske pokrajine, odkoder naj bi izhajali Romi.) Stroški bivanja so plačani, treba bi bilo zbrati le 150.000 din za potne stroške, da bi se Robar in Tudija lahko udeležila festivala.

kultura in izobraževanje

Vroča razmerja

V novi številki svojega glasila mladi Metličani o aktualnih vprašanjih

METLIKA — Izšla je poletna številka Razmerij, glasila osnovne organizacije ZSMS Metlika. Uredniški odbor v sestavi Rudolf Vlašič, Matjaz Rus, Janez Vraničar, Duška Vraničar in Božidar Flajšman je poskrbel za obdelavo nekaterih vročih metliških tem. Največ prahu bo gotovo vzbudilo razmišljanje o smiselnosti postavljanja spomenikov, a tudi drežanje za odgovor o ukinitvi mladinskega disco kluba v stari kino dvorani, kar si baje nekateri dušebrižniki zelo želijo. Zanimiv je pogovor z metliškim župnikom Albinom Žnidaričem, nič manj sočnejše pa ni ščebetanje z metliškim čevljarjem Antonom Doltarjem.

V šesti številki Razmerij so našli mladi, angažirani metliški pisci tisto, kar naj bi gojili dalje: prave aktualnosti, dovolj drznosti, pomešane z duhovitostjo, vredno pa je podčrtati tudi kritičnost in svežino duha, ki je nasprotuje ustaljeni in zasmrajeni malomeščanščini. Mladi metliški ustvarjalci so že toliko zreli, da bi jim bilo vredno prislunhati in jih vključiti v razreševanje vsakodnevnih težav in težavic, ne pa da se počutijo odrinjene in v tej odrinjenosti poklicane biti razsodnik. Slednjih je dovolj tudi brez njih.

Ob šesti številki Razmerij moramo posebej opozoriti na slikovno opremo glasila. Je poletno sveža, izvirna, tudi provokativna, v mejah okusa in zgečkljivosti. Slike so delo Janeza Vraničarja in Boža Flajšmana, naklado 100 izvodov pa bodo mladi prodali brez velikega truda.

MIM

T. G.

Tri desetletja s folkloro

Marica Starešinič s Preloke je zvesta ljudskemu izročilu — S folkloro skupino po svetu

PRELOKA — Na Preloki dobro skrbijo za to, da ljudskih pesmi in plesov ne bi pozabili, saj je že pred vojno delovala v tej belokranjski vasi folklorna skupina. Vojna vihra je Preločane sicer utišala, a so leta 1952 pod vodstvom domačina Staneta Starešiniča, igralca Slovenskega narodnega gledališča iz Trsta, in s sodelovanjem tamkajšnjih učiteljev ponovno ustanovili folklorno skupino. Šest parov je bilo takrat, med plesalci pa tudi Marica Starešinič, ki je po enaintridesetih letih edina med njimi ostala zvesta folklori.

„Ko smo ustanovili folklorno skupino, sem bila še gimnazijka, kmalu potem pa, ko sem prišla poučevat na preloško osnovno šolo, sem začela skupino tudi voditi,“ se spominja Marica. Kljub temu da je učila vse dopoldnevne in popoldnevne, zvečer nikoli ni bila tako utrujena, da ne bi zmogla še vaj s folkloro ali igralsko skupino.

„Da, tudi igralsko skupino smo imeli. 20 let je delovala, ko pa so na Preloki pred šestimi leti osnovno šolo ukinitili, je začelo usihati tudi kulturno življenje v vasi,“ pove Starešiničeva, ki je v delo igralске skupine vložila veliko truda, spoprijela pa se je celo z režiranjem.

Marica je naučila plesati dokaj generacij in je s folkloro skupino „Lepa Anka“ po dolgem in počez prepotovala Slovenijo, udeležili pa so se tudi folklornih festivalov v sosednji Hrvaški, v Celovcu ter stari Gorici, kjer so na tekmovanju zasedli drugo mesto. Pred kratkim so bili že drugi gostje

na mednarodnem festivalu v Val Režiji pri Udinah ter kot edini predstavnik iz Slovenije ponesli v svet belokranjske ljudske pesmi, ples in običaje.

Četudi je pred njenimi očmi zamrlo delo igralске skupine, Marica Starešinič gotovo nikoli ne bo dovolila, da bi na Preloki utihnila ljudska pesem, saj pravi, da bo folklorno skupino vodila, dokler njenega dela ne bo prevzel eden mlajših plesalcev.

B. M.

Še en odgovor stanovalcem Pugljeve ulice

V Komunalni ne vedo nič o denarju za asfalt te novomeške ulice

Na vsak način želite stanovalci Pugljeve ulice zvaliti krivdo za vašo pozabljeno ulico na delovno organizacijo Komunalna Novo mesto. Žal, tovariši iz Pugljeve ulice, nimate prav.

Najbrž res ne ločite, kdo je bil upravljalca ulic in naročnik del, kdo pa izvajalec del. Verjetno je za vas Komunalna in samoupravna komunalna skupnost eno in isto. Za nas ni. Komunalna je izvajala in izvedla vsa dela, ki so ji bila naročena. Ne trdimo, da vedno pravočasno. Da, tudi luknje so se štele v preteklih letih po ulicah Novega mesta, katere se lahko popravijo in katere ne.

Zato razlijte svoj žolč na tistega, kateremu ste odšteli denar za asfaltiranje. Komunalni ga zanesljivo niste in ne sprašujte s tako ironijo nas, zakaj vaša ulica ni asfaltirana in kje je vaš denar, o čemer v Komunalni ne vemo nič.

Kolegijski poslovodni organ
DO Komunalna

Še: Trebanjski bolnik ostal brez zdravil?

Očitki očitno ne letijo na pravi naslov

Delavski svet trebanjskega zdravstvenega doma nama v odgovoru na pisanje iz: 31. številke DL pod naslovom „Trebanjski bolnik ostal brez zdravil?“ očitno, da sva vrgla črno in umazano senco na delovni kolektiv, tendencioznost, enostranost in neresničnost pa da so naletele na ogorčenje delavcev. Kdor koli je podrobno prebral našin zapis, je lahko videl, da v njem navajava ugotovitve delovne skupine CK ZKS, ki je za obisk v tej ustanovi zagotovo imela dovolj tehtne vzroke, družbenega pravobranilca samoupravljanja pa članov študijske skupine CK ZKS, da ponovno ne naštevava vseh. Očitki o tendencioznosti, enostranosti in neresničnosti torej več kot očitno ne letijo na pravi naslov, pač pa veljajo vsem zgoraj naštetim.

Sicer pa bi bilo nesmiselno podrobneje razpravljati o odgovoru delavskega sveta trebanjskega zdravstvenega doma, saj tak, kakršen je, ne predstavlja nič drugega kot pamflet o Anteju Lončarju, ki da je krivec za vse, kar se je od leta 1977 dogajalo v tej ustanovi.

Šele v tem odgovoru se vidi, kako prav je taisti Lončar prišel nekaterim, da si na njegovi samovolji, prilaščanju pristojnosti, skratka vsem, kar mu očita, sedaj operje roke. Kje so bili vsi ti samoupravljalci, komunisti in nekomunisti, da bi sodili prek Zveze komunistov, sindikata ali kako drugače preprečili očitano samovoljo in bolelost Lončarjevo ambicioznost, ne pa da so čakali naključno priložnost, ki se jim je ponudila ob disciplinskem prestopku? Šest let zakulisnih iger in notranjih obračunov pač ne more biti potrldo v odgovoru DS tako poudarjeni kohezivnosti delovnega kolektiva, še najmanj pa družbenopolitičnih organizacij znotraj zdravstvenega doma.

Sicer pa naj skleneva z misljo iz odgovora delavskega sveta: tudi novinarjem je treba pustiti, da strokovno delajo in se usposabljaajo, ne pa da se gre do papirnato polemiko.

BOJAN BUDJA
JOŽE SIMČIČ

NAGLUŠNA KAMERA

foto slišal:
Milan Markelj

PO SVETU OKOLI

NI BIL VELIK — Med sprehodom je Alfredu Roneggerju ušel njegov ljubljenc v prvo razpoko, ki jo je našel sredi mesta Schlossberg. Možakar je svojega ljubljenca (povejmo mimogrede, da je bil to poldrugi meter dolg udav) čakal, dokler mu ni neki biolog pojasnil, da lahko čaka cele tedne, ker udavi zdržijo veliko dni brez hrane. Tudi taki, ki niso veliki, kot je bil mali Roneggerjev. Kako se je zgodba razpletla, ne vemo, zanesljivo pa poslej po Schlossbergu ni dovoljeno voditi udave brez vrvice in nagobčnika.

KONCERT — Francozi so imeli priložnost videti in slišati enega najbolj nenavadnih koncertov, ki ima obetaven naslov „Koncert za 300 poljubov“. In natanko za to tudi gre. Mladi dirigent Nicolas Frise je dirigiral prostovoljcem, ki so koncert izvedli tako, da so se po dirigentovih navodilih dovolj strastno, dolgo in slišno poljubljali. Izvajalci so bili seveda mešani: ženske in moški.

TUDI NAŠ MOŽ — Da bi Jugoslovanov ne zadelo sramota, ker imamo tako malo stikov z zunajzemeljskimi civilizacijami, se je potrudil Stevan Gasparović, ki sicer trenutno živi v Franciji, in dal vedeti vesoljnemu svetu, da so ga ugrabila zunajzemeljska bitja. Mož pripoveduje, da je kampilal z družino, ko je zagledal leteči krožnik. Približal se mu je, da bi ga pobliže pogledal, takrat pa ga je neznanca sila vsrkala in ga odvrгла čez čas 6 kilometrov proč. Njegova družina trdi, da je Stevan med kampilanjem res izgubil za pol ure, vendar to pripisujejo drugačnim močem — kalvadosu, francoskemu žganju.

KAR KDO IMA — Anekdote se nastajajo. Tako je neki italijanski časopis zapisal, da je igralca A. Asti poslala kritiku, ki je raztrgal njeno igranje, paket, poln konjskih fig. Kritiki ji je vrnil skatlo, v nji pa orhidejo. Zraven je priložil pisemce, v katerem je zapisal: „Vsakdo pošlje to, kar ima.“

NI MI JASNO, KAJ MISLIJO S TEM, DA SEM JAZ IMEL KMETIJSTVO V ROKAH.

DOLENJSKI LIST pred 20 leti

Mladi begunci iz Skopja

Bitka za plan še hujša kot lani — Delavci niso prišli na delo — Raste nova galerija — Radost v tovarni

VIDEM-KRŠKO je blestelo v vročem poletnem soncu. Sončni žarki so božali mlade begunce iz Skopja, ki so v dijaškem domu našli začasno prebivališče. Ljudje iz tega kraja so jih sprejeli z odprtimi rokami, z neprekrto ljubeznijo in toplino.

BREZ DVOMA je bila v prvih mesecih letošnjega leta bitka za plan še hujša kot prejšnja leta. Proizvodnja se povsod nenehno povečuje, mnogi kolektivi so usmerili velike napore v proizvodnjo za izvoz in dosegajo lepe uspehe.

V PETEK so delavci Cestnega podjetja prejeli osebne dohodke, dan kasneje pa niso hoteli več na delo. Čez dva dni so na sestanku pojasnili: „Nismo se uprli državi, ampak nepravilnostim, za katere imajo nekateri vodilni ljudje v našem podjetju zamašena ušesa.“ In te nepravilnosti so bile glavni vzrok, da so se odprli ventili, na katerih so ležali navidezno težki prsti vodilnih. Skozi vrzeli na mestih, kjer so bili ventili, je začel pronicati glas osveščene skupine delavcev.

POLEG DOLENJSKEGA muzeja na Kapitlju raste iz tal nova Do' njska galerija. Delavci Pionirja so začeli postavljati ostrejšo in odo impozantno zgradbo dovršili še letos do III. faze. Že zdaj je videti, da bo nova stavba tudi estetska pridobitev našega mesta.

KOT STRELA Z JASNEGA se je razširila vest, da je v Mrčnih selih nad Senovim krava povrgla četvorčke. To so prvi četvorčki v zadnjih letih, ki so ostali živi, in dokaj krepki.

OGLUŠUJOČI ROPOT strojev pri vstopu v tovarno človeka rjeto vznemiri. Prizadene delovne roke vodijo stroje, jih merjajo in z njihovo pomočjo ustvarjajo dobrih zase in za družbo. Že ko s prvim pogledom ošiniš tovarno, te obide nesena radost.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA 15. avgusta 1963)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Požar uničuje trajno blagostanje

Veliko škode vsled te nesreče — 25-letnica slavne vojne v Bosni — Grozna smrt vsled vinjenosti — V Rimu so izvolili novega papeža Sarto

(Iz me d) mnogih elementarnih nesreč, katere zadenejo našo slovensko zemljo, ne povzročuje kmetijskemu stanu nobena tako pogostoma toliko škode ter ne uniči trajno blagostanje celih naselbin in posameznih rodbin, kakor požar. Ako se ozremo po naši domovini in preračunimo, koliko škode imamo vsako leto vsled te nesreče, tedaj žalibog pridemo do rezultata, da izgubimo leto za letom po več stotisoč kron narodnega premoženja.

(V teh) dneh obhaja se po mnogih krajih naše države, zlasti na Slovenskem, petindvajsetletnica vojske v Bosni. Slavni dnevi so bili to za naše vojake, med katerimi so se zlasti kranjski fantje močno odlikovali. Marsikdo se tudi brez tega opomina spominja prav živo onih vročih dnij: mu je že ostalo kaj v kosteh ali udih iz Bosne. Želeti je le, da bi velike žrtve denarja in krvi, ki jih je Avstrija žrtvovala za osvobodjenje Bosne, donesli v resnici kaj sadu Avstriji in Bosni sami.

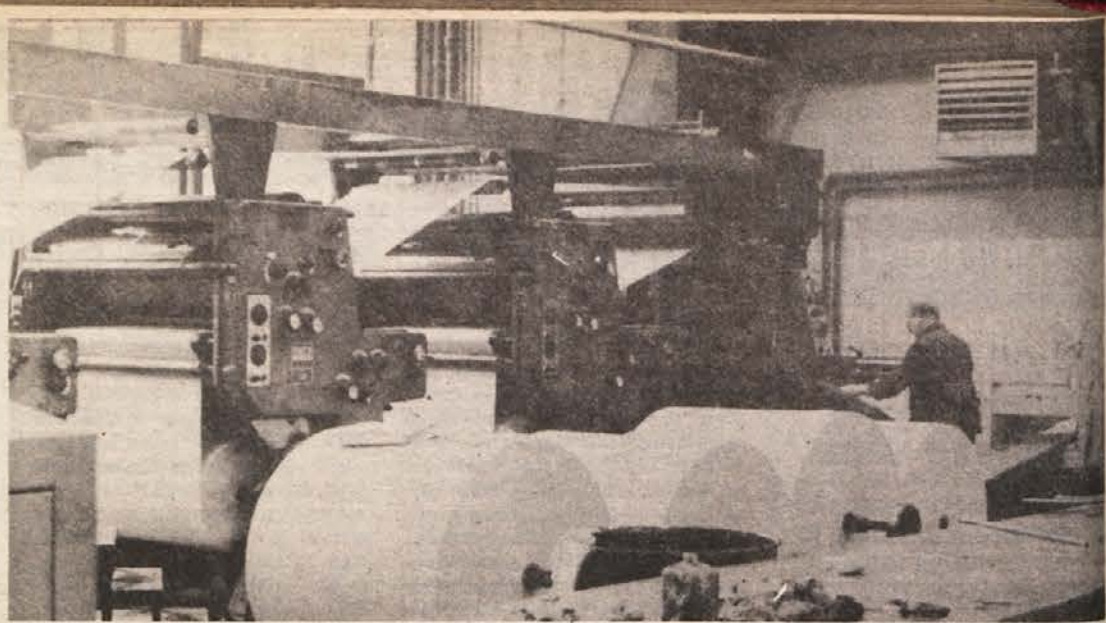
(Grozna smrt) Dne 4. tm. zjutraj sta v prazen voz vprežena vola pripeljala domov v

Malo Lahinjo pri Dragatušu mrtvega gospodarja Jan. Bukovca z glavo navzdol pred desnim prednjim kolesom. Leva noga mu je bila zapletena v zgornji del voza. Vinjeni Bukovec je brzkone že kmalu zvečer padel z voza in obvisel ter se je glava tako dolgo trkljala ob tla in kolo, da je umrl.

(Novi papež.) Dne 4. avgusta ob pol poldne se je navalila na velikanski trg pred sv. Petra cerkvijo nepregledna množica. Komaj je vzdrževalo red mnogoštevilno zbrano vojaštvo.

Vse kar koprni pričakovanja. Ker vest se je raznesla po Rimu, da je izvoljen novi papež. Kdo je? Ura bije tri četrt na poldne, odpre se veliko okno vatiške bazilike. Na balkonu se prikaže velik križ in kardinal Macchi s spremstvom. Razločno in jasno se sliši po prostranem trgu: „Papeža imamo prevzoritega in prečastitega gospoda kardinala Jožefa Sarto.“

(Iz DOLENJSKIH NOVIC 15. avgusta 1903)

Obdobje tiska in knjige je po mnenju nekaterih strokovnjakov danes v zadnjih izdihljajih. Papir in črke naj bi zamenjali elektronski mediji, ki so hitrejši, cenejši in učinkovitejši. Med žrtvami naj bi bili časopisi.

„Papirnata“ civilizacija v zatonu

Bodo iz vsakdanjega življenja izginili časopisi in knjige? Dobre in slabe elektronske komunikacije — V „televizijski“ cerkvi

Med največjimi odkritji v zgodovini človeštva sta gotovo tisk in z njim knjiga. Kakšen ogromen vpliv je imel ta izum na razvoj vsega človeštva, danes nihče ne premišlja več, ker je več kot očitno, da je knjiga temelj sodobne civilizacije. Po mnenju nekaterih strokovnjakov pa tej zvesti človekovi prijateljici, ki spremlja človeški rod že stoletja, ni več sojeno dolgo življenje. Grozi ji izumrtje.

Pa ne samo knjigi, vsa „papirnata“ civilizacija je na mrtvaški postelji. Komuniciranje na papirju že zamenjujejo, povsem pa ga bodo izrinili v naslednjih desetletjih sodobni elektronski sistemi, od televizije in računalnikov do najrazličnejših drugih komunikacijskih naprav, ki so stopile na pot izjemnega razvoja s silovitim prodorom mikroelektronike.

Že današnje, zanesljivo pa prihodnje generacije bodo žive-

le brez papirja. Tako obljublja Klaus Brepohl, eden od nemških strokovnjakov, ki se ukvarjajo z raziskovanjem novih medijev in njihovega vpliva na družbo. Mikroračunalniki so sprožili razvoj komunikacij, ki bo papir odrinil povsem na stran.

Brepohl napoveduje najprej propad strokovnih časopisov, ki naj bi jih zamenjale banke podatkov, do katerih bodo imeli dostop vsi strokovnjaki preko računalniških terminalov. Tudi knjige bodo zamenjali računalniški ekrani, na katerih bo mogoče hitro in poceni prebrati vse tisto, kar bo strokovnjak potreboval.

Za strokovnimi časopisi in knjigami naj bi bili na vrsti običajni časopisi in nestrokovne knjige. Dnevnik preprosto ne bodo konkurenčni televiziji, ki bo v naslednjih 20 do 30 letih ponujala okoli šestdeset različnih programov in bo s kabli in sateliti prepredla ves svet.

Nekaj možnosti ostanka ponuja Brepohl le izrazito lokalnemu tisku, če bodo seveda ljudje še pripravljivi brati časopise ob silni pobudi informacij preko televizije in računalniških terminalov.

Ta vizija ima nedvomno nekaj odličnih potez. Hitra in vsem dostopna informacija je izredno pomembna; dobro je tudi, če se bodo v svetovnih gozdovih zaustavile sekire, ki zdaj zaradi nenasitne papirne lakote razvitega sveta usodno krčijo „zelena pljuča“ našega planeta, kar lahko pripelje do prave ekološke katastrofe. Toda ob teh dobrih platih se nekaterim raziskovalcem kažejo tudi kaj mračne plati bodoče družbe.

Po nekaterih ugotovitvah vodi televizija k nepismenosti in izgubljanju pogovornih sposobnosti. Ameriški otroci, ki veliko svojega časa presede pred televizorji — ugotavlja ena od raziskav — se zelo težko izražajo,

kar kvarno vpliva na njihove stike z drugimi in tudi na šolske uspehe, čeprav ni mogoče reči, da so otroci zaradi gledanja televizije manj inteligentni; celo obratno je. Med ameriški študenti so pred leti odkrili pravo polpismenost, kar je osupnilo pedagoge. Zdaj imajo na več srednjih šolah dopolnilne tečaje za branje in pisanje.

Po mnenju nekaterih pa bo razcvet elektronskega komuniciranja morda močno poživilo zanimanje za branje knjig. Ljudje naj bi se uprli informacijskemu nasilju televizije z branjem knjig. Toda vprašanje je, ali bodo ljudje še sposobni brati knjige, to duhovno hrano domišljije in razuma. Možno je, da ne bodo več poznali potrepljivosti, ki jo zahteva branje, še posebno bolj zapletenih knjig. Zato se nekateri boje, da bo večina ljudi ostala podvržena pasivnemu uživanju televizijskih informacij. Manj pametni bodo tako še bolj neumni; izvlekli se bodo le intelektualci. Peščica učenjakov in književnikov bo morda v ožjem krogu še razvijala bleščeče duhovno življenje in ohranila čudovite dosežke človekove domišljije, razuma in ustvarjalnosti, medtem ko bo več kot 99 odst. ljudi „ostalo v televizijski cerkvi, ki jim bo edina dajala blaženost“, kot je zapisal Friedrich Delius v nekem nemškem časopisu.

Mnenja o bližnji prihodnosti so torej različna in različno obdarjena z optimizmom. Nekateri vidijo v prihodnosti le čmino, drugim se blešči kot informacijski raj. Iz tega, kar se dogaja dandanes, je sicer lahko marsikaj zaslučiti, vendar pa je mogoče, da se bodo stvari zasukale tako, kot se nikomur zdaj niti ne sanja. Kdo pa je pred desetletji sploh razmišljal o tem, da bo kdaj mogoče zamenjati tisk za kaj drugega?

Zlo zlahka postane spektakularno, pozornost zbujujoče in izzivalno in prej pritegne duha kot dobro.

S. BELLOW

Novost tudi pri kolesih

Avstralci so izumili kolo, ki je lahko, poceni in primerno za voznike vseh velikosti — Tudi prikolica

Kdor je mislil, da je kolo doživelo svoj razvoj do konca in da se bistveno ne more spremeniti, se je zmotil. Iz Avstralije prihaja nov model kolesa, ki ima več povsem novih zamisli in izboljšav.

Kolo je na prvi pogled videti kot otroško, v resnici pa je kot prvo na svetu namenjeno vsem

Preprosto, a v mnogočem povsem novo kolo.

starostim in vsem velikostim voznikov. To izjemno prilagodljivost omogoča oblika kolesa. Večji kolesar se usede bolj na sedež, manjši pa bolj naprej, toliko da doseže pedale, ki so postavljeni na prednje kolo.

Kolesi sta iz plastike, polmestrskega premera, ogrodje pa iz stisnjene jekla. Krmilo je običajno, ima pa vgrajeno napravo za pretikanje v dve hitrostni prestavi. Vse skupaj je zamišljeno tako, da je nadvse preprosto, lahko za izdelavo in poceni.

Novo kolo seveda ni namenjeno športu, kot lahko in poceni prevozno sredstvo pa bo odlično služilo za krajše vožnje. Uporabno je tudi za manjše tovore, saj se da zadnje kolo v nekaj minutah zamenjati z dvo-kolesno majhno prikolico.

Elektronske strežnice

Roboti za pomoč nepokretnim in ostarelim

Če bo šel razvoj v smeri, ki jo je slutiti danes, potem bodo v bližnji bodočnosti za onemogle in nepokretnosti skrbeli roboti. Pripravljali jim bodo vsakodnevne obede, pospravljali stanovanje, pripravljali zdravila, prižigali radio in televizor, odpirali vrata in sprejemali poštna pošiljke ter goste, skratka, nadomestili naj bi ljudi.

V Palo Altu v Kaliforniji inženirji že nekaj časa prekušajo enoročne osebne robote, kot jim pravijo za razliko od industrijskih robotov. V srcu mehaničnega in elektronskega pomočnika je miniaturni računalnik s pomožnimi spominskimi čipi. Tako je naprava sposobna prepoznavati glas svojega gospodarja in se ravnati po določenih izgovorjenih ukazih, pa tudi povedati zna s sintetičnim glasom, kar je za medsebojno razumevanje med bolnikom in robotom potrebno.

Inženirji pravijo, da jim največ težav povzročajo čutilne naprave (video in druge) ter pogonski mehanizem. Osební robot naj bi bil namreč zelo okreten in sposoben tudi samodejne orientacije, kar je odvisno od razvoja zaznavnih naprav.

Ko bo čez nekaj let osebni robot prišel na tržišče, naj bi ne stal več kot stane zdaj avtomobil srednjega razreda. Seveda bo nepokretnim ljudem nedvomno mnogo dragocenejši. Res pa je tudi, da prijateljskih obiskov, pozornosti in ljubezni ne bo mogel zamenjati. Za to človeško plat bo še naprej odgovoren bližnji oziroma njegova srčna kultura.

MiM (Vir: Newsweek)

NAGRADNA KRIŽANKA - NAGRADNA KRIŽANKA

dl	del motorja	plosčica	izvedenec	slajmer edo	obri	dl	prorek	dirigent hubad	mit. letalec
glava brez las						gr. črka			
krsta						vodna žival			
reka v zrn				vonj		mišinski žleb			
izločevalnik naslovljen eden nakazila				aleksandr. škof					
dl	ograda	tonzila mandelj	pritok mozele			zavelišče			
odtok						ž. ime			
prebivalec na bregu				razstrelivo		karenina			
leha				zdravil. rastlina		zven			
poškodba				nem. indust. družba		delovski svet			
dl	gibanje po zraku			etion. knez		king cole			
				mazalna priprava					
				soss		pritok rena			
				največji ptič		mernik			
									gandhi
									nekd. svet. sah. prvak

Vse grenke ure se vračajo.
I. CANKAR
Grobost poraja grobost in udarci porajajo udarce.
J. GORIČAR

„Svobodo“ bodo popravili

Kip je bil narejen za tisočletja, a onesnažen zrak je svoje opravil že v nekaj desetletjih — Prenova

„Spomenik bo stal tako dolgo, kot so trajali staroegipčanski,“ je vzneseno dejal Auguste Bartholdi, kipar, ki je izdelal slavni kip Svobode, postavljen v newyorškem pristanišču. Nedvomno bi to držalo, če bi bile razmere takšne kot tedaj, a vse bolj onesnažen zrak je staranje spomenika zelo pospešilo, in tako se je namesto po tisočletjih znašel v nevarnosti še pred potekom stoletja. Ker je Pristaniška gospa nevarno načeta, so jo sklenili obnoviti, da bo stoletnico pričakala v nekdanjem sijaju. To bo 4. julija 1986.

„Svoboda“ je načeta od prstov pa vse do bakle, ki jo drži v visoko stegnjeni roki. Slednje bodo morali celo sneti in jo popraviti na tleh, ker je za posege v zraku preveč uničena. Ojčati bodo morali tudi skelet, ki bronasti kip drži pokonci, sam bron pa na mnogih mestih zamenjati.

Ko bo kip Svobode povsem popravljen, se bo ponovno moglo povzpeti v njem po 168 stopnicah do razgledne ploščadi v pokrivalu Svobode, lahko pa se bodo tisti, ki so manj utrjenih nog, zapeljali tudi z dvigalom. Notranjščina kipa bo klimatizirana.

Časi so res slabi, če je treba Svobodo popravljati, mar ne?

Znameniti kip Svobode, ki stoji v newyorškem pristanišču.

Pogled v kri

Za zdravnike je ugotavljanje količine kisika v krvi zelo važno, saj podatki te vrste koristijo pri zdravljenju srčnih in pljučnih bolezni, pri raziskavah, nadzoru okrevanja bolnikov po operaciji in za merjenje ravnosti stresa pri bolnikih. Doslej so pač morali bolnikom vzeti kri, da so lahko opravili analizo krvi in meritve, poslej pa ne bo več potrebno.

Coloradska tvrdka Biox Technology je izdelala napravo oksimeter, ki določa količino kisika v arterialni krvi tako, da meri absorbirano svetlobo v tkivu ušesne mečice ali prsta.

Naprava je prenosna, ne povzroča nikakršnih bolečin pri bolnikih, z njo je lahko ravnati, zato izdelovalci upajo, da bo hitro prodrla v vsakdanjo rabo bolnišnicah, klinikah in drugje, kjer opravljajo medicinske raziskave. Primerjava med meritvami na stari način in z novo napravo je pokazala, da so meritve z oksimetrom zanesljive in točne.

Novi možgani

Prvi koraki pri presajanju možganskega tkiva

V obdobju, ko so presadki vseh vrst, če ne že v vsakdanji praksi, pa v laboratorijih, vsakdanji pojav, je kljub vsemu zbudila precej pozornosti novica, da je štirim znanstvenikom uspelo presaditi možgansko tkivo podganjih zarodkov v poškodovane možgane odraslih živali. O možganskih presadkih so razmišljali le pisatelji znanstvene fantastike.

Znanstveniki R. Labbe, A. Firl in D. Stein z univerze Clark ter E. Mufson s Harvarda so opravljali poskuse s podganami, ki so jim poškodovali prednji del možganov, ki nadzoruje pomembne duševne funkcije od spomina do učenja. Vsadili so jim možgansko tkivo prednjih možganov tri tedne starih podganjih zarodkov in nato kontrolirali ob primerjalnih skupinah podgan izboljšanja. Pokazalo se je, da so se prednji možgani, z njimi vred pa vedneje podgan nasploh, popravili.

Mikroskopske analize so pokazale, da ne gre toliko za delovanje presadkov, marveč za oživljeno rast poškodovanega tkiva. Zatorej znanstveniki domnevajo, da so presadki na neki način pospešili rast možganskega tkiva. Če jim bo uspelo še odkriti snovi, ki s presadki to store, potem bo narejen prvi korak k zdravljenju poškodovanih možganov — morda nekoč tudi človeških.

V ambasadah delajo sužnji

Pretrajljivo odkritje v Veliki Britaniji

Iz Velike Britanije prihajajo vznemirljive novice, da imajo v ambasadah „nekaterih držav“ (jasno je, da jih nečajo imenovati) sužnje. Na Otok jih pripeljejo s seboj kot pomožne osebe, vendar jim takoj po prihodu odvzamejo potni list in jim prepovedo izhod iz prostorov ambasade. Za svoje delo to „pomožne osebe“ ne prejema nikakršnega plačila.

Vse to so dovolj jasna znamenja, da je odnos med gospodarji in zaposlenimi na najnižji človeški ravni in enakovreden tistemu, čemur se lahko reče suženjstvo.

Predsednik britanskega društva za borbo proti suženjstvu Patrick Montgomery navaja tudi nekaj primerov, kaj počnejo diplomati z osebjem. Eden od diplomatov „neke države“ je svojo mlado služkinjo, ki ima na čelu vtetoviran znak, poklonil kolegu iz druge države kot seksualno darilo.

Drug primer. Ko je neki diplomat zbolel, je njegova služkinja ves čas boleznii spala na pragu diplomatske sobe kot pes.

Kaj storiti? Kaj dosti se ne da, saj so diplomati in njihovo „osebje“ zaščiteni z diplomatsko imuneteto, ki je, kot kaže, lahko plašč za nečloveško ravnanje.

99

Črtice in povesti iz narodnega življenja

S Tratnikovim stričnikom se je včasih zavrtila žena, včasih pa tudi Marica, in moral sem priznati, da se ji poda ples še skoraj bolj kakor srmonogi Jerici. Upehani so se plesalci vrnili nazaj k mizi, da pomorejo ubiti četrti in peti bokal.

Šele zdaj se ugreje Bošte. Vpraša me, če znam narediti kako poskočnico s harmoniko. Rečem mu, da žalibog nisem ustvarjen za godbo, da ne znam rabiti niti pastirske piščalke. Bošte se nasmeje in pravi: „Nič ne de. Tu imate harmoniko, vlecite jo in nabijajte, kakor vam je ljuba. Zadržite se me pete, Ni hudik, da ne bi plesal ob svojem godlu!“ Prime Marico in jo zasučje, za njima jo udereta Tine in Jerica, bolj počasi sledi stričnik z ženo in nazadnje priskaklja tudi Micka z Jožkom. Plesali so dolgo in živo, moje strašno škripanje ni motilo, ni pregnalo nikogar. Ko se je bilo treba nekoliko oddahniti, smo morali poklicati na pomoč šesti bokal. Tolika je za je trpinčila pravzaprav le nas možake (ne izvzemši Jožka), ženske so ga le pokušale, razen stičnikove Mane, kateri ni bil kos noben ud tovarišije.

Ob mraku se noge utrudijo, zopet smo sedeli vsi za mizo, vendar se je red nekoliko spremenil. Marica pusti mene, stisne se k Bošetu in ga začne ljubiti. Tudi Tine in Jerica se snideta in se za eno roko držita, z drugo pa objemata. Stričnik, dobro nadet, zadremlje. Njegovi tovarišiči pride voljši tek, da požira kar cele kose, ne mene se za druge, kaj delajo.

Mene dela vino včasih ožogonega. Ko sem videl Marico vso blaženo, vso zaverovano v neskončno ljubljenega moža, mi je švignila kakor blisk skozi možgane nekaka misel: „Take sreče je bil vreden tudi ubogi Logarjev Janez. Usoda, ki ne pozna ne pravice ne milosti, si ga je vrgla pod kolo in ga strla. Veselje, katere uživamo mi, nam je priklilo iz razvalin njegovega življenja, iz razvalin njegovega poštenja.“

ZADNJI DAN

Nad Potokom stoji krčma „pri Rekarju“. Glasne veselice so se prejšnje dni vršile v njej. Zdaj se nije bolj na tihem, gosti nečejo delati nemira bolni gospodinj. Že čez leto leži v postelji; mori jo sušica. Naši kmetje so hrabri ljudje. Vojska sicer tega ne dokazuje. Bojevali so se prerediti rat zase. Tembolj sijajno pa se razodeva ta lastnost v nadlogah in

skrbih. Rekarici so začele otekati noge. To je vselej nevarno znamenje, ali ona se ga je obveselila. Zdaj je vedela vsaj za gotovo, da bo kmalu konec trpljenja, da bo umrla. Ko jo vpraša zjutraj mož Jože, kako se čuti, se mu nasmeje in pravi: „Noge so se mi nocoj nekako čudno zredile. Raduj se! Čez nekoliko ur boš vdovec pa se boš drugi ženil. Obhajali boste svatbo, v tej hiši se bo zopet pelo in ukalo kakor nekdanj. Samo to te prosim, da mi pošlješ še enkrat po gospoda. Rada bi odločila pred smrtjo celo butaro, da bom korakala laglje na oni svet.“

Jože maje z glavo, reče ženi, da se mu vidi danes bolj zdrava kakor včeraj, ali po župnika da ji podje vseeno, dasi se mu nevarnost ne zdi velika. Duhovnik pride, Rekarica se spove in obhaja. Župnik ostane pri njej še dalj časa ter jo tolaži kakor ve in zna. Tega ni več potrebovala. Z mirno dušo je zdaj pričakovala poslednji trenutek. Gospod ji začne razkladati, koliko dobro delo bi storila, ko bi volila kakih sto goldinarjev za večne maše. Hiša je precej premožna, ta denar bi utrpela brez nadeje. Govoril ji je še veliko o neizmerni koristi večnih maš. Rekarica dolgo molči in premišljuje. Župnik pravi: „Kajne, mati, da zapušete to malo stvarco? Recite: Da!“

Rekarica odgovori: „Kar ste mi povedali, je vse res in lepo. Vem, da Bogu noben dar ni tako prijeten kakor sveta maša. Ali vidite, nemu pa tudi morda noben greh ni tako zoprn kakor jeza in kletev. Saj vem dobro, kaj se je godilo, kadar je dal kdo za večne maše. Vsa rodovina je godrnjala in obrekovala rajrkega. Vsak je dejal: „Ti goldinarji bi bili nam kaj prav prišli, zdaj so zavrženi, hiša je obložena z novim dolgom. Kar se zapiše cerkvi, se ji mora očistiti, naj se vzame, kjer hoče. Časi so slabi, da bo pomagal! Veliko se že pozna, če izgubi žlahta dvajset goldinarjev, večne maše so pa še dosti dražje. Čemu ta potrat? Saj se bera maše za žive in mrtve brez razločka, naj so plačane ali ne. Duša ne bi nič trpela, če bi ostal denar lepo doma. Rajniki je pokazal, da mu je malo mar za ubogo rodovino.“ Tako, vidite gospod, pa tudi še huje se ljudje togotijo na večne maše. Po njihovi misli naj bi jih ustanovljali graščaki in drugi bogatini, kmeta režejo preveč v živo. Nečem da bi me moja hiša po smrti obirala in morda še klela zaradi tega. Ali kolikor morem, darujem carla. Prihranila sem si devet tolarjev, katere sem dobila od botrov in žlahte za darilo. Prosim, vzemite jih šest — tukaj so — da se me včasih spomnite pri sveti maši.“

Župnik vidi njeno trdno voljo in je neče več nagovarjati. Pomudivši se še nekoliko minut, spravi tolarje in odide.

Bolnica pokliče moža. „Ko sem se menila z gospodom, so mi rekli, da se za drugo nimam nič bati, ali storjeno škodo moram povrniti do zadnjega krajcarja. Goljufica nisem bila nikoli, to veš. Ali enkrat so prišli k nam domači fantje: Anžinov, Jakeljnov in Bezgov, vsi pijani. Da ne rogovilijo preveč, sem zalivala vino z vodo. Popili so pet bokalov. Zaračunala sem jim jih tako, kakor da bi jim bila nosila samo vino. To ni bilo pravo. Primešala sem gotovo en bokal vode, še rajši več. Kadar zopet pridejo, jim daj dva bokala vina zastoj, da mi ne bo gorela ta voda kaj ne duši. Stari Berus se vede včasih, saj veš, strašno neroden. Ni davno, da je razbijal z poličem ob mizo in ga razdrobil. To me je razjezilo, pa sem mu dejala, da ne pojde prej iz hiše, dokler ne plača za posodo cel goldinar, da se bo mrha za naprej varoval. Ni mi žal, da sem ga takrat kaznila. Ali polič velja samo nekaj grošev, ne pa goldinar. Kadar se snideta, ga le posarvi še ti, ali osemdeset soldov mu daj nazaj, da mi ne bodo presedali pred božjo sodbo. Še huje me tjaši greh, ki sva ga storila oba. Menda se spomniš, da je nama prodal vojak za štiri goldinarje ovsu. Ker se nama je zdel tako poceni, sva ga kupila; nisva vprašala, kje ga je dobil. Slepac ga je gotovo ukradel, ali ni mogoče izvedeti, kje in komu. Okradenemu se kvar ne da popraviti, krivica pa se mora vendarle nekako poravnati. Najbolje se mi zdi, da se dado vsi štirje goldinarji revežem. Tako so mi tudi gospod svetovali. Kajne, ljubi Jože, da boš uslišal mojo prošnjo in oddal na vse tri kraje te po krivem zaslužene krajcarje?“

Mož ji poda roko in objubi, da bo storil to o prvi priliki. Zdaj ga žena vpraša, če ne ve morda on še za kako drugo škodo, ki bi jo bila naredila komu nevedoma, in ga lepo prosi, da naj jo povrne, pa tudi njej pove, da se bo mogla pokesati. Jože pravi: „Nikar naj te to ne skrbi, saj si se zmerom obnašala tako pošteno kakor nobena druga v oeli fari. Nekaj pa mi hodi vendar na misel, toda ne vem, ali je greh ali ne. Če je greh, pa sem kriv veliko bolj jaz kakor ti. Zapovedano nam je, plačevati vinsko štibro. Večidel seve sva odračunavala, ali včasih sva pa le utajila kako vedro. Videla sva, da delajo to vsi krčmarji, pa sva si pomagala še midva. Kaj praviš, če se nisva s tem kaj prepregala?“

Rekarica se nasmeje in pravi: „Jože, ta greh me pa že nič ne peče; škoda, da ga nisva mogla utajiti več.“

§
dežurni poročajo

BREŽ PLENA - Med 6. in 8. avgustom je bilo vloženo v barako novomeškega Cestnega podjetja na Dvoru. Nepridiprav je prebrskal pisalne mize - še prej je moral vložiti - odnesel pa ni nič. Škode zaradi vlomja je za 1.000 din.

SREDI BELEGA DNE - 25. julija dopoldne je nekdo iz nezaklenjenih vratarne Antona Gerzina iz Blatnika pri Črnomlju ukradel več ključev, dvoje klešč, osi za kolesa, svedre itd. Škode je za 3.000 din.

KJE JE STRELIVO? - V noči na 10. avgust je nekdo vlomil v priročno skladišče GG Novo mesto v Sredgori. Tat je odnesel viličaste ključice in nekaj razstreliva. Škode je za 7.000 din.

V VIKEND - Med 6. in 10. avgustom je bilo vloženo v vikend Marije Mencin v Drašči vasi. Iz kleti je nekdo odnesel nož in lovske šibre. Škode je za 2.000 din.

NA HLADNO - Topliški miličniki so 11. avgusta pridržali 19-letnega Branka Laziča s Suhorja. Lazič je prišel že nekoliko okrogel v gostilno Rog in zahteval pijačo. Ker je ni dobil, je začel vpiti in razbijati stoli.

OB MOTORČEK - V noči na 12. avgust je Majdi Šimunovič iz Novega mesta nekdo odpeljal motorček, ki ga je pustila pod stopnicami v bloku.

GLASBA ŠLA - V noči na 14. avgust je neznan nepridiprav vzel iz doma Franca Dremlja, ki je bila parkirana pri železniški postaji v Veliki Loki, radijski aparat, vreden 10.000 din.

RAZGRAJAL JE - Trebanjski miličniki so 14. avgusta zvečer pridržali do iztreznitve 21-letnega Srečka Anželja iz Blata pri Trebnjem. Mladenič je razgrajal in se pretepaj v bifeju „Pri Dunji“.

POPRAVEK

V Dolenjskem listu smo poročali o prometni nesreči, ki se je zgodila 5. avgusta na regionalni cesti pri Beli cerkvi. Trčila sta Marjan Požiac iz Grubišnega polja, ki je vozil tovornjak, in avtomobilist Alojzij Tomažin iz Gorenje vasi. Pred trčenjem je zapeljal v levo tovornjak, in ne Tomažin, kot je pomotoma poročal naš list.

Poročali smo tudi, da je 5. avgusta med Brežicami in Bizeljskim 16-letni Brežičan Anton Gerjevič vozil hitro, zapeljal v levo in trčil v sebnino avto, ki ga je vozil Ivan Krošelj. Podatek je neresničen, pretrto je namreč vozil in zavil v levo van Krošelj.

KRONIKA NESREČ

ZADEL PEŠCA - Drago Perhan (32 let) iz Družinske vasi je 8. avgusta ob 21.30 peljal z motorčkom proti domu. Pri bifeju na Otočju je podrl 34-letnega Marjana Pirca z Novega mesta, ki je šel peš po lesni. Pirc je moral ostati v bolnišnici.

V LEVO - Jože Koligar iz Gor. /rhoplja je 12. avgusta vozil z osebnim avtom od Rateža proti Šentjerju. Pri odcepu za Otočec ga je aneslo v levo, ko je nasproti s ombljem pripeljal Anton Pavlič iz Rešnjic. Ranjena sta bila voznik Koligar in sopotnica Marija Koligar. Škode je za 200.000 din.

BREZ PREDNOSTI - Janez Dragan iz Studenca je 12. avgusta zvečer

ŽRE ŽIVCE IN ČAS - Vsako jutro se Novomeščani in drugi, ki jih pot na delo in v vrtec vodi mimo železniških zapornic na cesti proti Drski, srečujejo s pravo prometno uganko: kako ujeti čas, ko zapornice niso spuščene. Okoli sedme ure pelje več vlakov in tako se zapornice dvigajo in spuščajo kot za stavo, kolone pa se dostikrat potegnjejo na eni strani do bolnišnice, na drugi pa do trgovine na Drski. Podoba se ponovi okoli tretje ure popoldne. Koliko časa izgube vozniki, koliko goriva se tako več pretoči in koliko gre živcev, ni mogoče povedati, vsakdo pa lahko vidi, da se podvoz nekaj metrov nižje že nekaj let brez koristi stara, ker ne dograje obvoznice.

Izpraznili stanovanje

Po vlom v novomeškem stanovanju niste mogli najti predmeta večje vrednosti - Tatovi se selijo na deželo

NOVO MESTO - V noči od 6. na 7. avgust je vlomilec - lahko jih je bilo več - vlomil v stanovanje v novomeškem naselju Majde Šilc. Stanovalci so bili na dopustu. Ko so zmikavti zapuščali stanovanje, v njem praktično ni bilo več predmeta večje vrednosti, razen pohištva in televizorja.

Vlom je bil storjen na zelo drzen in nasilen način. Storilec je med vrata in podboj vstavil zagozdo, nato pa se je zaletel v vrata. Pločevina, ki drži jeziček ključa, je odletela. Delo naprej je bilo lahko. Škode je za 300.000 dinarjev, lopovi so bili najbrž najbolj veseli zlatine.

Vse kaže, da se počitniški vromilci v stanovanja iz večjih središč selijo v manjša. Njihovo število se v času gospodarske krize in socialne negotovosti zanesljivo ne bo zmanjševalo. Tudi v manjših mestih je torej treba bolj misliti na možnost, da nam bo med dopustom kdo izoraznil stanovanje ali hišo.

DVE URI ZAPRT PROMET

JEZERO - Italijan Luciano Norbedo je 13. avgusta zvečer peljal tovornjak s priklopnikom iz Zagreba proti Ljubljani. Pri Jezeru je dohitel kolono vozil, med zaviranjem pa ga je na mokri cesti začelo zanašati. Zdrknil je na rob, se prevrnil poševo čez voznišče ter za dve uri zaprl promet. Tovor (govedino) so morali preložiti na drug tovornjak. Škode je za 100.000 din.

VOZNIK ODPELJAL NAPREJ

DOL. PODBORŠT - Na magistrali pri Dol. Podborštu je 8. avgusta zjutraj Avstrijec Rudolf Madritsch peljal z osebnim avtom proti Zagrebu. Nasproti mu je po levi pripeljal neznan osebni avto, ki je prehitel neznan tovornjak. Avstrijec je skušal preprečiti trčenje, zapeljal je na bankino, vozil po njej 13 metrov, nato pa izgubil oblast nad vozilom, zdrsil s ceste in trčil v drevo. Neznani voznik, ki je povzročil nesrečo, je pobegnil in ga še niso izsledili.

čar vozil z osebnim avtom od Mirne priti Trebnjemu. V križišču z lokalno cesto v Jerovcu je s stranske poti pripeljal z osebnim avtom Alojz Dim iz Trbinca, zapeljal na prednostno cesto ter zaprl Draganu pot. Avtomobila sta trčila. Dim je bil laže ranjen, gmotne škode pa je za 18.000 din.

ZA 150.000 DIN ŠKODE - Zvonko Gorenc iz Osrečja je 13. avgusta peljal z osebnim avtom od Šmarjete proti Šmarješkimi Toplicam. Ko je zapeljal v levo na lokalno cesto proti Družinski vasi, ga je zaneslo v osebni avto, ki ga je nasproti pripeljal Ivan Babič iz Kompolja. Škode je bilo za 150.000 din.

Kaj storiti? Predvsem je treba ustvariti videz, da je pri vas nekdo doma, ne pa na vratih pustiti listek „Smo na dopustu“. Nekateri priporočajo, naj v stanovanju igra radio ali pa gori luč (tisti dinar ali dva za elektriko boste že zmogli), prosite sosede, naj malo popazijo na vaša vrata ali pa celo pridejo pogledat.

Tako vsaj nekoliko zmanjšate možnost ne ljubih presenečenj. Način, kako nepridipravi zvedo, ali ste doma ali ne, je namreč veliko. Pozvone na vratih, telefonirajo, če se nihče ne oglasi, je že začetek priločnosti itd.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Pred dnevi je nekdo ukradel Ivanu Kralju iz Kapljišča pri Gradcu iz zidance električnega pastirja, vrednega 6.200 din. Ob dragocenega pomočnika je tudi Janez Majde iz Luže pri Trebnjem. Možak je odgnal živino na gmajno ter postavil električnega pastirja. Ko se je čez čas vrnil na travnik, pastirja ni bilo več. Se vidi, da se bližajo dnevi jesenske paše.

• Olga Gamze iz Domžal je ugotovila, da je nekdo obiskal njeno zidnico v Dražči vasi. Nepridipravi so vse razmetali, izginilo pa ni nič - razen litra likerja.

• Filip Groblar iz Gor. Pake je prijavil, da mu je nekdo iz spalnice ukradel 3.500 din in dve knjigi. Vse kaže, da je zmikavtska izobrazbena raven vse višja.

• Ko je Frančiška Majer iz Dol. Križa te dni ponoči prišla domov, je v stanovanju zalotila Bernarda Brajdiča, Ota Brajdiča in Milana Brajdiča. Vsi so iz romskega naselja Hudeje. Trojka se je lastnice tako prestrašila, da je začela vpiti na pomoč. Med jadrnim begom pa niso pozabili vzeti s seboj skoraj kilo kave, moko, liter olja in nekaj suhega prigrizka.

VLOM NA PARKIRIŠČU

NOVO MESTO - V noči od 8. na 9. avgust je nekdo iz parkirane avta sarajevske registracije, ki je stal pri hotelu Kandija v Novem mestu, ukradel 3 moške srajce; dve majici in toaletno torbico z brivskim aparatom. Na škodi je Sučrija Custović iz Ilidže pri Sarajevu.

OB TRAKTORSKE LUČI

TREBNJE - Jože Hrastar iz Poljan je prijavil trebanjskim miličnikom, da mu je v noči na 7. avgust nekdo s traktorja, ki je stal pod kozolcem, odnesel prednje luči.

Inles z novim trenerjem

Novi trener ribniškega prvoligaša je postal Zdenko Mikulin, do sedaj eden najboljših igralcev v tej ekipi

Na izpraznjeno mesto trenerja prve ekipe rokometnega kluba Inles so postavili 34-letnega Zdenka Mikulina, ki je bil v prejšnji sezoni eden najboljših igralcev tega ribniškega ligaša. Odločitev klubske uprave je bila pričakovana in je povsem pravilna, kajti napaka bi bila, če bi sedaj pripeljali človeka od druge.

Zdenko Mikulin: „Uspeh je, če bomo ostali v 1. B ligi.“

Sicer pa Zdenka ljubitelji rokmeta na Dolenjskem dobro poznajo, saj igra rokomet že 18 let. V ribniški ekipi je igral v vseh selekcijah, od conske preko 1. B do zvezne. V letih 1976-80 je igral v Nemčiji, v ekipi Varela in leto in pol delal kot trener v Mindnu. Igra zelo atraktivno, je

dober organizator in ima natančen strel. „Glede na prejšnje delo bomo morali nekatere stvari v bistvu spremeniti. V prvi vrsti mislim tu na disciplino, ki je do sedaj precej šepala. Z igralci sem se lepo sporazumel: kdor ne more zdržati klubskih obveznosti, naj vrne dres in se poslovi od ekipe, kajti druge izbire ni, saj je prva liga izredno zahtevna“ pravi Zdenko.

Novi trener ničesar ne prepriča naključju. Zaveda se, da je prva B liga težka, da v njej ni lahkih nasprotnikov in da bo vsaka tekma izredno pomembna, zato misli, da bi bil za Inles v prvem letu igranja v tej konkurenci uspeh, če bi ostal v tej ligi.

„Vem, da vsi mislijo, da bo to lahko, vendar jaz trdim, da bo težko. Ne mislite, da se bojim, ne; če ne bi zaupal igralcem in sebi, sploh ne bi sprejel te obveznosti. Morda nisem velik teoretik, vendar boste videli, da bom s trmo in delom ter s pomočjo vseh igralcev naredil dobro moštvo,“ trdi Mikulin.

Na spisku 18 igralcev v pripravljalnem obdobju je tudi Mikulin. Bo v tekmovalju Zdenko igralec in trener?

„Če bo Božo Karpov odšel v vojsko, bom moral občasno igrati tudi jaz,“ pravi Zdenko, ki je lani vodil vse selekcije Inlesa kot profesionalni trener in je imel pri tem veliko uspeha, saj so se vse Inlesove selekcije lani visoko uvrstile.

MILAN GLAVONIČ

Iskra: telovadba na delu

V semiški Iskri nameravajo razviti množično športno rekreacijo - pomoč pri gradnji telovadnice in smučišč

SEMČ - Četudi v semiški Iskri namenljajo rekreacije delavcev veliko pozornost, nekateri z dosedanjim delom na tem področju niso povsem zadovoljni. Tudi tehnolog Marko Banovec ne, čeprav že drugo leto v delovni organizaciji poleg svojega dela opravlja še naloge športnega referenta.

„V Iskri imamo športne sekcije za mali nogomet, košarko, odbojko, namizni tenis, streljanje in kegljanje - slednji dve za oba spola - a opažam, da množične rekreacije pri nas ni,“ pravi Banovec ter pristavi, da se sicer rekreacijskih vaj v telovadnici tamkajšnje osnovne šole trikrat do štirikrat na teden udeležuje okrog 20 delavcev, da imajo pozimi enkrat na teden rezervirano tudi športno dvorano v Črnomlju, a je športno udejstvovanje odvisno zgolj od samoiniciative posameznikov.

„Nikogar nimamo, ki bi načrtno vodil razgibalne vaje, bošiš na športnem igrišču in v telovadnici ali na delovnem mestu. Zlasti slednje bi bilo glede na naravo dela v našem kolektivju prepotrebno in načrtno, da bi z telovadbo na delu začeli prihodnje leto,“ pojasnjuje Marko.

Se marsikaj skrbi Banovca, predvsem to, da se občinskih in tovarniških tekmovalcev, na katerih so vedno med najboljšimi, iz Iskre udeležujejo le mladi, med njimi je zelo malo žensk, čeprav je v Iskri zaposlenih kar dve tretjini žensk, se jih s športom ukvarja le dva odstotka.

„Pri razvijanju množičnega športa imamo še veliko načrtov, a vem, da vseh ne bomo mogli urediti, saj bi za to potrebovali posebnega človeka. Nekaj uspehov pa le imamo. Med drugim smo zaradi nedelavnosti občinskega smučarskega kluba ustanovili lastnega, ki šteje že 200 članov iz vse občine. Iskra bo primaknila denar tudi pri gradnji nove telovadnice v Semiču in ureditvi smučišča na Gačah, saj se zavedamo, da se bodo ob dograditvi teh objektov povečale možnosti naših delavcev za rekreacijo.“

B. M.

Uspeh v Zagrebu

ZAGREB - Zadnjo soboto in nedeljo so novomeški kolesarji sodelovali na dirki za veliko nagrado Metaliacommerca v Zagrebu. Prvi dan so vozili na stezi in čeprav je dež močno motil tekmovalce, so se Novomeščani srčno borili. Pri mlajših mladincih je zmagal Glivar, Lavrič pa je bil četrti; starejši mladinci niso nastopili, ker so bili na dirki na Češkem, pri članih pa je bil Branko Novak izvrsten drugi. Drugi dan je bila cestna dirka. Mlajši mladinci so vozili 40 km in Glivar se je spet izkazal in zmagal, Božič je bil 4., Lavrič pa 8. Člani so vozili 120 km in Novak je bil dolgo časa v vodilni skupini, malo pred koncem dirke pa je moral zaradi okvare na kolesu odstopiti, vendar je kljub temu v skupni razvrstitvi zasedel peto mesto.

F. B.

J. ŠTMEC

TEK V NARAVI - Novomeški atletski klub ima v svojih vrstah tudi veliko deklet. Mlade atletinje, skoraj vse so mladinke, prizadevno vadijo in tudi na večjih tekmovanjih dosegajo lepe uspehe. Na sliki: mlade tekačice na treningu v naravi.

PAPEŽ ČETRTI NA ČEŠKEM

NOVO MESTO - Novomeški kolesarji so se vrnil s Češke, kjer so se udeležili težke mednarodne dirke, na kateri je nastopilo 28 ekip, med njimi tudi reprezentance Madžarske, Finske, Norveške, Čehoslovaške, Nemčije. Novomeščani so bili odlični, saj so kot ekipa v tej močni mednarodni konkurenci v štiri etapni dirki zasedli 7. mesto, kot posameznik pa je bil Sandi Papež izvrsten četrti med 100 kolesarji.

V prvi etapi, dolgi 100 km, je bil Papež drugi, Smole pa 18. Drugo etapo so vozili na kronometer, Papež je zasedel 7., Smole 45. in Robič 46. mesto. V tretji etapi po ulicah mesta so bili Novomeščani v vodilni skupini, v četrti etapi je bil Papež spet drugi, v vodilni skupini je bil tudi Smole.

F. B.

NOGOMET V ŠENTJERNEJU

ŠENTJERNEJ - Zadnjo nedeljo je nogometni klub iz Šentjerneja pripravil turnir v malem nogometu, ki se ga je udeležilo 13 ekip. Zmagala je ekipa Mokrega polja, drugi so bili nogometaši iz Gradišča, tretje Groblje in četrta Orehovica.

PRIJATELJSKA TEKMA V KOČEVJU

KOČEVJE - V okviru priprav na ligaško tekmovalje sta nogometni ekipi Kočevja in novomeškega Elana zadnjo nedeljo v Kočevju odigrali prijateljsko tekmo. Zmagali so gostje z 2:1 (0:0). Za Novomeščane sta bila strelca Bradač in Gabrič, za domače pa Malnar.

NA IZVIR KOLPE

OSILNICA - Mladinski organizacija iz Osilnice in Plešče iz sosednje Hrvaške sta pred kratkim pripravili pohod do izvira Kolpe. Mnogi mladi so bili prvič na tem kraju, čeprav je pot iz Osilnice do izvira Kolpe lepa in označena. Mladi smo uživali v lepi in neoskrunjeni naravi.

J. Š.

Srebrni jubilej sevniškega rokometarja

Dan rokometarja in 12. Lovrekov memorial - Nastopi selekcija Aero Celja in Partizana iz Bjelovara

SEVNICA - Letos mineva četrt stoletja, odkar so sevniški fantje pričeli igrati rokomet. Predsednik sevniškega rokometnega kluba Franc Sotošek skromno pravi, da 25-letnica ni velik jubilej, a je vseeno vreden pozornosti, saj je bilo v tem obdobju mnogo uspehov in tudi neuspehov, še več pa vloženega truda.

Praznik sevniškega rokometarja se bo začel v petek, 19. avgusta, ob 16. uri, ko se bodo selekcije sevniškega RK pomerile na igrišču Partizana v Sevnici s pionirji, kadeti, mladinci in veterani RK Aero Celje. Celjska šola slovi kot ena najboljših v državi, zato bo zanimiva primerjava zlasti kadetske in mladinske vrste s sevniškimi selekcijama. Le s tako zastavljenim delom so si Celjani lahko znova zagotovili nastopanje v družini najboljših jugoslovanskih moštvev, Sevnici pa bodo skušali dokazati, da se za bodočnost rokometarja v tem posavskem mestu ni bati.

Po petkovem dnevu rokometarja bo v soboto, 20. avgusta, ob 16.30 v Sevnici že 12. Lovrekov memorial v spomin na tragično preminulega nadarjenega in vzornega rokometarja Jožeta Lovreka. Pomerile se bodo ekipe bjelovarskega Partizana (I. A ZRL), ribniškega Inlesa (I. B ZRL), Prul (SRL) in seveda domače moštvo. Zanimiv utegne iti zlasti spopad Sevnčanov s Prulami, ki jih trenira Jože Šilc, nekdanji učitelj in med najbolj zaslužnimi za največje uspehe sevniškega rokometarja v teh petindvajsetih letih. Priložnost za pregled dosežkov v tem obdobju in za zahvalo zaslužnim bo že dopoldanska sobotna slavnostna seja izvršnega odbora sevniškega rokometnega kluba.

P. PERC

Hrani se ne vidi, ali jo je pridelal kmet ali polkmet

Kaj bi bilo potrebno narediti, da bi v Jugoslaviji pridelali toliko hrane, kot so trdili Japonci in Nizozemci? Zakaj zahodna Evropa in Združene države Amerike pridelajo toliko tržnih presežkov hrane? Ali je res, da imamo pri nas preveč traktorjev? Ali ima naš kmet ugled, kakršen bi mu pripadal glede na to, da prideluje hrano?

Na ta in druga vprašanja smo skušali dobiti odgovore v tem poletno ukrojenem pogovoru z dipl. inženirjem agronomije Lojzeto Metelkom, vodjo proizvodno-pospeševalne službe v Kmetijski zadrugi Trebnje. Lojze Metelko, ki je priznan strokovnjak zlasti za krompir, je član nekaterih strokovnih teles pri Zadrugi Slovenije in vseh organov v trebanjski občini, ki so kakorkoli povezani s kmetijstvom. Za svoje delo je prejel priznanji zadrugnih zvez Jugoslavije in Slovenije. Največje priznanje zanj pa je, da mu kmetje zaupajo in upoštevajo nasvete. Rezultate njegovega dela in trebanjskih kmetov pa je tudi sicer prav lahko izmeriti.

O trebanjski občini je znano, da je v zadnjih petnajstih, desetih letih dosegla izreden razvoj. Na srečo ta razvoj ni bil omejen samo na industrijo, ampak je v njem udeleženo tudi kmetijstvo. Prosim vas, da ta razvoj opišete, zlasti pa tiste srečne okoliščine, ki so ga omogočile.

Metelko: „Res je bilo nekaj srečnih okoliščin pri razvoju. Ko so na začetku sedemdesetih let začeli deliti ugodnejše kredite za kmetijstvo, smo Trebanjci pri Dolenjski banki pobrali vsa razpoložljiva sredstva. A to je bil samo začetek.“

Pred tem v trebanjski občini nismo imeli sodobno zasnovanega kmetijstva. Čeprav je bil delež kmečkega prebivalstva še precej časa po vojni več kot 50 odst., so bili tržni presežki hrane majhni. Kmetje so redili prašiče, pridelovali krompir, a vse to še ni bilo povezano v tak sistem, kot ga imamo zdaj. Treba je bilo poiskati tako usmeritev, ki bo ustrezala našim naravnim pogojem. Večina zemlje v trebanjski občini namreč leži v hribovitem predelu. Tako je v živinoreji postala naša temeljna usmeritev govedoreja – proizvodnja mesa in mleka – v poljedelstvu pa pridelovanje krompirja. Seveda je bilo treba vse naše pridelke ponuditi tujcu. Kaj kmalu se je porodila ideja o tovarni za predelavo krompirja. Nekaj časa smo res delali v mirenskem obratu Greda tako imenovani cekinček, ki je kasneje podlegel v boju s konkurenco. Poskrbeti smo morali za bolj razširjeno zbiranje mleka, ki je bilo dolgo časa omejeno samo na Temeniško in Mirensko dolino.

Do večjih premikov je tako prišlo po letu 1970. Tedaj smo odkupili nekaj nad tisoč ton goveda, 55 ton telet, zbrali poldrugi milijon litrov mleka in odkupili 2.800 ton krompirja. Že lani so bile te številke precej višje. Goveda smo odkupili prek 1300 ton, telet skoraj 300 ton,

mleka smo zbrali že 6 milijonov litrov in odkupili 7000 ton krompirja.“

Veliko govorimo o naših notranjih rezervah. Ali so tudi v trebanjski občini še možnosti za večje pridelke hrane?

Metelko: „Pospeševalna služba se ves čas trudi, da bi povečala priraje. Z nekdanjih šestnajstih ton krompirja, pridelanega na hektar, se že približujemo dvajsetim. V občini imamo

Lojze Metelko: „Trebanjci smo v začetku sedemdesetih let pobrali vse razpoložljive kredite pri tedanji Dolenjski banki.“

okoli 10 tisoč glav goveje živine, to bi lahko povečali za tretjino. Naše krave dajejo zdaj po 2500 litrov mleka na leto, kar je v evropskem merilu malo. Skratka, tudi pri nas imamo rezerve. Da pa te rezerve niso izkoriščene, so tudi objektivni vzroki. Cene pa gnojila. Kaj ti pomagajo analize zemlje, če pa potem ne dobiš ustreznih gnojil. Intenziviranje kmetijske pridelave je v veliki meri odvisno tudi od drugih in ne samo od pospeševalne službe, kot se čisto misli.“

Pri nas se pogosto krešejo mnenja, češ da bi imeli veliko boljše kmetijstvo, če v njem ne bi delali polkmetje. Po mnenju teh kritikov imamo dvojno škodo; polkmet ne dela dobro ne v tovarni ne na zemlji. Se strinjate z njimi?

Metelko: „Ne strinjam se popolnoma s takimi ugotovitvami. Da ljudje delajo na zemlji in v tovarni, so skoraj prisiljeni. Zemlja je pri nas razdrobljena in v takih okoliščinah je težko biti kmet in piveti samo od pridelovanja hrane. Po drugi strani je pa res, da bi bilo pri nas še več slabo obdelane ali celo neobdelane zemlje, če bi ne bilo polkmetov. In ko daš hrano na mizo, se ne vidi, ali jo je pridelal polkmet ali kmet. Sploh pa polkmetje niso znamenje za ostalosti. Tudi na Japonskem in v Avstriji jih imajo. Kako tam delajo v tovarnah, vemo. Pa tudi pri nas so polkmetje večinoma pridni delavci v tovarnah. Sploh pa je bilo v takšnem dvojnem zaposlovanju tudi marsikaj pozitivnega. Tisti kmet, ki je delal tudi v tovarni, je večino zaslužka vlagal nazaj v kmetijo in marsikateri traktor, ki vozi po naših njivah, je bil kupljen s tem denarjem. So pa tudi slabosti. Kadar je cena določenega artikla ekonomsko nestimulativna, polkmet preneha s pridelovanjem. To pa povzroča pomanjkanje teh artiklov na trgu in rušenje sistema.“

Po mojem so večji problemi z drobljenjem zemlje, pozidavo itd. Resda imamo pozitivno zakonodajo, a tudi v njej so luknje. In ker je povpraševanje po zemlji veliko, se teh lukenj na veliko poslužujejo. Tako se dogaja, da se da prav vsaka zaščiten kmetija še razdrobiti. Vse to pa draži kmetijsko pridelavo.“

Nedavno smo lahko brali v naših časopisih, da bi lahko v Jugoslaviji pridelali hrane za 60 do 80 milijonov ljudi. Mnogi so se obesili na takšne izjave Japoncev in Nizozemcev in zdaj na veliko govorijo o našem kmetijstvu, ki da je nesposobno.

Metelko: „V Jugoslaviji sploh niso tako ugodne naravne razmere za kmetijstvo, kot se misli in govori. Ker je vreme eden izmed odločilnih naravnih dejavnikov v kmetijstvu, je pomembna tudi klima. V Panonski nižini vlada celinsko podnebje, za katerega so značilni veliki ekstremi. Vročja, suha poletja in dolge, ostre zime. Da bi vsaj delno omilili sušo, bi morali graditi velike namakalne naprave, kjer pa je vode preveč, pa izsuševalne. Za vse to bi bilo potrebno vložiti veliko veliko denarja. Vse to v Nemčiji ali

Franciji že imajo. Kvalitetne zemlje v ravnini imajo dovolj, atlantska klima je pa tudi bolj ugodna.“

Kako lahko dosegajo ogromne tržne presežke hrane v ZDA? V Sovjetski zvezi, za katero se tudi zdi, da ima ugodne naravne razmere, pa vemo, da uvaža veliko žita?

Metelko: „V primerjavi s Slovenijo, ki na 22 tisoč kvadratnih kilometrih površin skoraj sama prehrani 2 milijona prebivalcev, bi morale ZDA pridelati hrane za 800 milijonov ljudi. Vendar za velike tržne presežke hrane v ZDA in sploh v zahodnem svetu niso odločilne samo vremenske razmere in ugodne površine. Pomembno vlogo pri tem ima tudi znanost. Skratka, visoko razvito kmetijstvo je lahko samo v industrijsko razviti državi. Kjer kmetijstvo nima zagotovljenih kvalitetnih strojev, gnojil in škropiv, kjer ni lastne selekcije živine in rastlinskih sort, tam ne more biti uspehov. Pri nas pa se znanost še vse preveč bavi sama s sabo, njene dosežke še premalo uporabljamo v praksi. Je pa spet res, da dosežkov znanosti ne moreš uporabljati, če na trgu ni dovolj gnojil ali če niso ustrezna.“

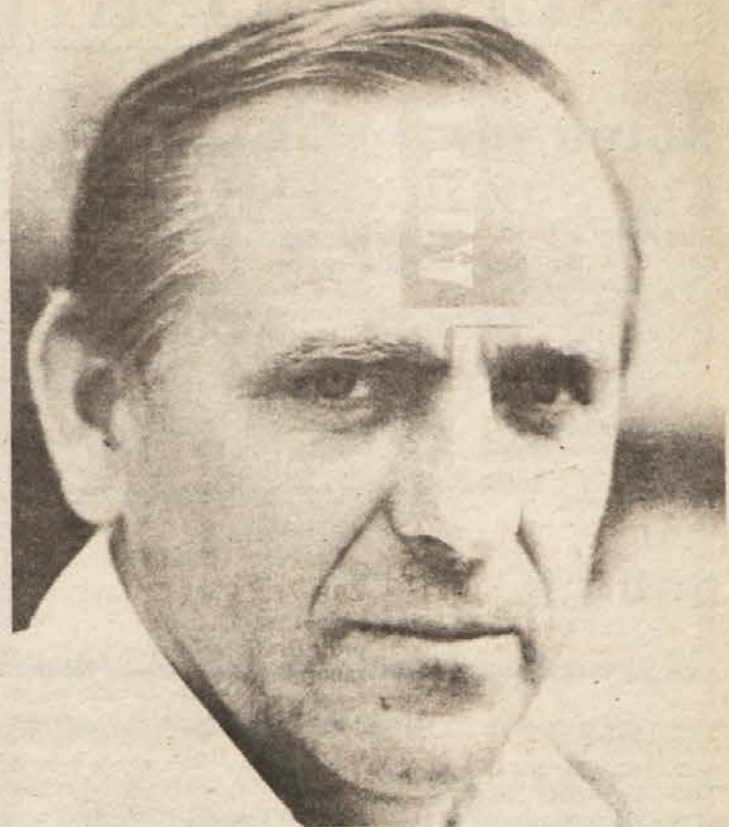
Hkrati drugod veliko dajo na stalnost proizvodnje. Kmet ima zagotovljen odkup določenih kmetijskih pridelkov po stalnih cenah. Pri nas pa je na tem področju pogosto veliko špekulacij, kar kmata prav gotovo ne spodbuja k večji pridelavi. Na sploh drugod kmata bolj spodbujajo kot pri nas. Na določene kmetijske pridelke so nabili visoke uvozne carine. Pri nas smo pa pogosto uvažali tudi nepotrebno, domačo kmetijsko pridelavo pa zanemarjali.“

Pa Sovjetska zveza?

Metelko: „Tudi tam nimajo tako ugodnih naravnih razmer. Nekaj bo pa tudi na tem, da ni prave motivacije. Veliko tržnih presežkov zelenjave, krompirja in jajc pridelajo na ohišnicah, katerih površine so zanemarljive.“

Toda kmet pri nas še nikoli ni tako dobro živel, kot živi zdaj. Postal je večji porabnik dobrin, ima avto, traktorjev pa imamo celo preveč.

Metelko: „To je res samo do neke mere. Tudi kmet je moral s časom naprej. Tudi on je moral povečati svojo osebno porabo. Toda pri tem ne smemo pozabiti, da kmet vse, kar ima, vlaga v zemljo, v večji pridelok, ki smo ga v zadnji posledici deležni vsi. Na prste ene roke bi lahko našel kmete, ki so koristili letni dopust.“

Lojze Metelko: „Vse, kar kmet ima, vlaga v pridelavo hrane. Torej je vse bogastvo, s katerim razpolaga, samo navidezno.“

Kmet vse, kar ima, uporablja za pridelovanje.“

Se strinjate z mnenjem, da imamo pri nas preveč traktorjev?

Metelko: „Sedanja opremljenost s stroji je rezultat možnosti, ki so bile v preteklosti. V prihodnosti gotovo ne bo več tako lahko nabaviti strojev. Prvič, ker jih ne bo, drugič pa bodo vzrok visoke cene. Srednje močan traktor velja že osem do devet bikov, ki jih je treba rediti dve leti. A kmet si samo s traktorjem nima kaj pomagati. Zraven pa mora še živeti. Malo je kmetov, ki bi imeli dosti več kot devet, deset bikov.“

V trebanjski občini smo se že od vsega začetka zavedali, da majhne kmetije ne bodo tako zlahka prenesle bremena tolikih strojev. Zato smo kmalu začeli z ustanavljanjem strojnih skupnosti. Prva skupnost je nastala pred 12 leti v Pristavici, kjer so se vanjo združili štirje pridelovalci semenskega krompirja. Ta skupnost je obdelovala samo 10 hektarjev obdelovalne zemlje, kar je malo. Kasneje so strojne skupnosti postale izredno priljubljene. Uveljavile so se pri vseh pridelovalcih krompirja, kjer je bilo prej največ ročnega dela. Kasneje so se razširile tudi na pridelovanje silažne koruze. Pojavljale pa so se tudi težave. Kmetje so bili solastniki strojev, amortizacije zanje ni pa nihče računal. In ko so se stroji začeli lomiti, ni bilo nikjer denarja za popravilo ali nabavo novih. Zdaj se ogrevamo za take strojne skupnosti, kjer bo kmet tudi lastnik stroja in upravljalec, usluge pa bo dobil plačane z denarjem ali protiuslugami drugih kmetov.

Jasno pa je, da traktor ne more biti v strojni skupnosti.

To je stroj, ki ga potrebuje vsaka domačija. Če pa je malo manj izkoriščen, je njegova življenjska doba daljša. In jaz iz številca traktorjev ne bi delal prevelikih problemov.“

Naš zemljiški maksimum je znan. Kmet ima lahko največ 10 hektarov obdelovalne zemlje. To se zdi zelo malo, če vemo, da v ZDA en kmet obdeluje po 200 hektarov veliko kmetijo. Ali je pri nas tudi preizek zemljiški maksimum kriv, da kmetje niso bolj produktivni?

Metelko: „Moje mnenje je, da je zemljiški maksimum preživet. V Sloveniji so zelo redki primeri, da bi imeli kmetje po 10 hektarov obdelovalne zemlje. Tudi če bi maksimum povečali, težko verjamem, da bi nekdo za pet hektarov obdelovalne zemlje v ravnini odštel 250 milijonov starih dinarjev. Kmetje takega denarja nimajo. Še posebej, ker za kmetijo še zdaleč ni dovolj samo zemlja.“

Res pa je, da pogosto ni dosti samo delavnost našega kmeta. Več bi lahko naredili za komasacije, melioracije, a pogosto zmanjka denarja. Pa tudi potreb je veliko. Razgibanost terena pi nas je taka, da so ti posegi izredno dragi, postopki pri komasacijah dolgi, vse to prispeva, da nismo še bolj učinkoviti.“

Ali se tudi vi strinjate, da naš kmet še ni dovolj cenjen glede na svoj prispevek?

Metelko: „Bi se kar strinjal.“

Mislite, da bo kmet kdaj dobil večji ugled v družbi?

Metelko: „Njegov ugled raste v skladu z vse večjimi potrebami po hrani. Tudi pri nas se je že marsikaj spremenilo in se verjetno še bo.“

J. SIMČIČ

NEUGODNE NARAVNE RAZMERE ZA KMETIJSTVO – Več kot polovica kmetijske zemlje v trebanjski občini leži v hribovitem področju. Kljub temu so v zadnjih desetih letih v tej občini precej povečali pridelok hrane. Premiki so najbolj opazni pri pridelku krompirja in mleka.

ČREDA BI BILA LAHKO PRECEJ VEČJA – Okoli 10 tisoč govedi imajo trebanjski kmetje. Na teh površinah bi lahko redili za tretjino več govedi, če bi izboljšali pridelok krme.

TELEVIZIJSKI SPORED

19. VIII. petek

1
18.15 POROČILA
18.20 CEZ TRI GORE: OKTET HOJA, glasbena oddaja
18.50 TARZAN, ameriška risanka
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 OBUPANEC, ameriški film
Komaj štiri tedne dolgo poročilo

možak želi priti do dobička, zato kot prevoznik sprejme ponudbo nekega gangsterja, da bo prepešal poštene plen. Tako se zaplete v nevarne mreže. Zadeva se še bolj zaplete, ko pride do umora nekega policajca. Dobičkaželjni možak bi se rad umaknil na varno, a mu ne uspeva, saj je tako rekoč med dvema ognjema, je tarča gangsterjev in policije. Film je že 1947 posnel Anthony Mann, v ospredju ni dogajanje, ampak so posebej poudarjeni značajji posameznikov. Igrajo Steve Brodie, Audrey Long, Raymond Burr, Douglas Fowley in drugi.

21.15 ZRCALO TEDNA, pregled političnih in drugih dogodkov
21.35 UMOR V TEXASU, ameriški film

2
17.45 Test - 18.00 Dnevnik - 18.15 Soba za igračke (otroška oddaja) - 18.45 Narodna glasba - 19.30 Dnevnik - 20.00 Koncert zagrebške filharmonije na Dubrovniških poletnih prireditvah - 20.45 Poročila - 20.50 Vidiki (dokumentarna oddaja) - 21.40 Iz oči v oči (jugoslovanski film)

20. VIII. sobota

1
16.15 POROČILA
16.20 TARZAN, ameriška risanka
16.45 NEKO POLETJE, oddaja iz skopske nanizanke za otroke
17.25 MOGOČNO MORJE: VOJNE LADJE, angleška dokumentarna oddaja
18.25 EDWARD IN GOSPA SIMPSONOVA, oddaja iz angleške nadaljevanke

19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME

20.00 P. J., ameriški film
P. J. je ključna oseba kriminalke, ki se odvija v svetu denarnih mogotcev. Prav on razreši uganke o umoru in poslovnih nečednostih. Zgodba do končnega razpleta pa je dolga in za junaka hudo nevarna, saj ga med drugim obtožijo celo umora... Film je posnel John Guillermin, igrajo pa George Peppard, Raymond Burr, Gayle Hunnicutt, Brock Peters in še kdo.
21.50 ZABAVA VAS ZEHRA DEOVIĆ, sarajevska zabavglasbe-

na oddaja
22.40 POROČILA

2
14.40 Test - 14.55 Evropski pokal v atletiki (prenos iz Londona) - 17.55 Jugoslavija: Italija (prenos vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima) - 19.00 Morje, vreme in Vis (dokumentarno-glasbena reportaža) - 19.30 Dnevnik - 20.00 Glasbeni oder - 20.30 Poezija - 21.05 Poročila - 21.10 Človek in čas (dokumentarna oddaja) - 21.40 Športna sobota - 22.00 Gledano z avstralskimi očmi (dokumentarna oddaja) - 22.30 Fresca viva (glasbena oddaja)

21. VIII. nedelja

1
9.35 POROČILA
9.40 ŽIVZAV, otroška matineja
10.30 V. Kovačević: KAPELSKI KRESOVI, oddaja iz zagrebške nadaljevanke
11.45 625, oddaja za stik z gledalci
13.15 in 15.55 POROČILA
16.00 JUGOSLAVIJA: NIZOZEMSKA, prenos vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima
17.00 ŠPORTNA POROČILA
17.15 UKANA Z OPICO, ameriški film
V drugem filmu o Joeju Dancerju bo ta junak, ki je sicer uspešen detektiv, za obljubljeni nagrado skušal izvesti veliko krajo. Ko naj bi segel po muzejski vaz, vredni več milijonov dolarjev, se vmešajo tudi pravi tatovi...
18.55 NE PREZRITE, kulturna od-

12.00 KMETIJSKA ODDAJA

daja
19.10 RISANKA
19.24 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.55 VREME
20.00 DANES V NEKI HIŠI, oddaja iz češkoslovaške nadaljevanke

21.30 STOBI
Pod gornjim naslovom si bomo ogledali dva dela dokumentarne oddaje, ki bo govorila o antičnem mestu Stobi. V prvem delu bodo skopski televiziji prikazali ustanovitve mesta, njegovo zgodnje in srednje cesarsko obdobje, ko je mesto doseglo svoj vrhunec, največjo gospodarsko moč, ko so zgradili veliko lepih poslopij.
22.00 STUDIO JE ODPRT, titograjska zabavglasbena oddaja
22.20 ŠPORTNI PREGLED
22.50 POROČILA

2
13.55 Evropski pokal v atletiki (prenos iz Londona) - 18.15 Jugoslavija: Nizozemska (posnetek vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima) - 19.10 Finalna tekma na mednarodnem rokometnem turnirju v Doboju - 20.30 R. Wagner: Mojstri pevci (2. del opere) - 22.30 Poročila

22. VIII. ponedeljek

1
18.10 POROČILA
18.15 MODRO KOT PISANO, oddaja iz novosadske nanizanke za otroke
18.45 ZDRAVI, MLADI, glasbena oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 Moliere: NAMIŠLJENI BOLNIK
„Tragična farsa. Uprizoritev zmote nemalo rafinirane in prostočasne komike, hkrati pa tudi mnogo nedvoumne srhljivosti...“ To je o predstavi Molierevega Namišljenega bolnika v Mestnem gledališču ljubljanskem zapisal Andrej Inkret, posnetek te predstave pa si bo tokrat lahko ogledalo še široko televizijsko občinstvo. Režiserske posle je opravil Mile Korun, igrajo pa Zlatno Šugman, Jožica Avbelj, Slavka Cerjak, Majda Šugman, Majda Grbac,

Marko Šimčič in drugi.
21.55 DNEVNIK
2
17.55 Finalni dvoboji na evropskem prvenstvu v plavanju v Rimu - 19.30 Dnevnik - 19.55 ZRN: Jugoslavija (prenos vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima) - 21.10 Poročila - 21.20 G. Markov: Strogovi (oddaja iz sovjetske nadaljevanke) - 22.25 Znanost in mi

23. VIII. torek

1
18.10 POROČILA
18.15 V ZNAMENJU DVOJČKOV: MUCIN ROJSTNI DAN
18.30 NACIONALNI ANSAMBEL IZ IDRIJE: GAMAHA
19.00 KNJIGA, kulturna oddaja
19.15 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 F. Boyer: BERLIOZOVO ŽIVLJENJE, oddaja iz francoske nadaljevanke
20.55 ČLOVEK IN ZEMLJA: NARODNI PARK V DAIMIELU, 2. del španske dokumentarne oddaje
21.20 SLOVENSKA LJUDSKA GLASBILA IN GODCI: OPREKELJ
Glasbilo, o katerem bo tekla beseda, je bilo nekdanj na Slovenskem zelo razširjeno, zdaj pa je že izumrlo. Spoznali bomo razvoj tega glasbila, izvedli, ob kakšnih prilož-

nostih so igrali nanj ter to, kdo je bil zadnji oprekelj pri nas.
21.40 DNEVNIK
2
17.55 Prenos tekmovanj v plavanju z evropskega prvenstva v Rimu - 19.30 Dnevnik - 19.55 Jugoslavija: Španija (prenos vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima) - 21.00 22 milijonov (dokumentarna oddaja) - 21.50 Poročila - 21.55 Knjiga in misli - 22.25 Skrivnosti sveta (dokumentarna oddaja)

24. VIII. sreda

1
18.15 POROČILA
18.20 S. Mokranjac: RUKOVETI, beograjska glasbena oddaja
18.40 MOZAIK KRATKEGA FIL-

MA: POGLED NA ATENE (grški film); TAJSKA (tajski film)
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK
19.50 VREME
19.55 MEDNARODNI ATLETSKI MITING, prenos iz Zuericha
22.45 DNEVNIK

2
15.55 Skoki v vodo s stolpa na evropskem prvenstvu v Rimu - 17.55 Finalne tekme v plavanju za evropsko prvenstvo v Rimu - 19.30 Dnevnik - 20.00 Veriga brez konca (mehiški film) - 21.40 Glasbena oddaja - 22.30 Dnevnik

25. VIII. četrtak

1
17.00 JUGOSLAVIJA: ROMUNIJA, prenos vaterpolske tekme za evropsko prvenstvo iz Rima
18.05 POROČILA

18.10 TRADICIONALNI SVET ISLAMSKEGA IZROČILA: ZNANJE O SVETU, angleška dokumentarna oddaja
18.40 TELEVIZIJSKA KASETA: DJANI MARŠAN, glasbena oddaja
19.10 RISANKA
19.26 ZRNO DO ZRNA
19.30 DNEVNIK

19.55 VREME
20.00 TEDNIK
21.00 TOM, DICK IN HARRIET, oddaja iz angleške humoristične nanizanke
21.50 OHRIDSKO POLETJE 83, glasbena oddaja
22.25 DNEVNIK

Nismo še dojeli resnice, da ni več med nami naše JOŽICE!

ZAHVALA

Komaj v 15. letu starosti nas je zapustila naša hčerka, sestra in vnukinja

JOŽICA TOMAŽIN

iz Zabukovja 15 pri Raki

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v najtežjih trenutkih, GD Krško, PG-enoti Krško, GD Raka, GD Smednik, GD Bučka, enotam civilne zaščite iz Krškega, Sevnice, Bučke in Novega mesta, potapljačem iz Trbovelj in z Bleda, sindikatu in sodelavcem TA IMV za pomoč. Zahvaljujemo se tudi vsem sošolcem za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred. Najlepša hvala za podarjeno cvetje in vence ter spremstvo na zadnji poti. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: ata, mama, bratje Martin, Matija, Slavko ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

31. julija nas je v 78. letu starosti za vedno zapustil naš dragi mož in oče

ANTON PERKO

Glink 8, Mirna

Zelo smo občutili, ker je nas tako nepričakovano in v kratkem času zapustil naš dragi mož, oče, stric, brat, stari oče in svak. Hvaležni smo vsem, ki ste pokojnega spremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se Lovskemu društvu za poslovilne besede ter dekanu za opravljeni obred, družini Golob in Smolič za tako veliko pomoč. Vse bomo ohranili v spominu. Hvala vsem tudi za podarjene vence in cvetje.

Žalujoci: žena Jožefa z Glinka pri Mirni, sin Tone z družino iz Ljubljane, hčerke Marija z možem iz Čužnje vasi in Ani z družino iz Nemčije ter ostalo sorodstvo

Cvetje prekriva prerano gomilo, srce te naše ne bo pozabilo.

ZAHVALA

V 70. letu starosti nas je po kratki, mučni bolezni zapustil naš ljubi mož, oče in stari oče

RUDI JELEN

iz Stražnjega vrha pri Črnomlju

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izraze sožalja, darovane vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni osebi ZD Črnomelj, osebi internega oddelka I bolnišnice Novo mesto za lajšanje bolečin našemu očetu. Zahvaljujemo se vaščanom Stražnjega vrha in Doblju, posebej družinam Dragoš in Štukelj, za nesebično pomoč, KO ZZB Stražnji vrh, GD Maverlen, govorniku Adolfu Planincu, nosačem in zastavonošem, DO GOK, OS Rudnik Kanizarica in godbi na pihala iz Črnomlja. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala za tako lepo spremstvo na zadnji poti.

Žalujoci: žena Mici, hčerki Mira in Ivanka z družinama ter ostalo sorodstvo

Trdo tvoje bilo je življenje, kot kamen, ki si ga obdeloval. Če bi kdo s tem zaslužil kaj, bi ti, Franci, živel na vekomaj.

Zjutraj si videl sončne žarke na nebu, zvečer pozno v noč, življenje Tvoje je ugasnilo, za vedno lahko noč.

ZAHVALA

V 47. letu nas je nenadoma zapustil naš dragi sin, brat in stric

FRANC ŽIBRET

Vrh nad Mokronogom 4

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem, vaščanom in sosedom za skrb in pomoč in vsem, ki so nam kakorkoli pomagali v težkih trenutkih, darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Prav tako hvala pevcem in godbenikom za žalostinke in OO ZS Združenje obrtnikov Trebnje ter duhovniku za lepo opravljeni obred. Posebno pa se zahvaljujemo Otmarju Megliču iz Mokronoga za vso skrb in pomoč ter poslovilne besede pri odprtem grobu. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

Po hudi bolezni nas je v 67. letu starosti za vedno zapustila naša draga

MILKA LINDIČ

s Senovega

Zahvaljujemo se sosedoma, ki sta nam bila v teh težkih trenutkih v pomoč, vsem, ki so ji darovali vence in cvetje, ter vsem, ki so jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala Albinim sodelavcem iz Brežic, župniku za obred in poslovilne besede ter pevcem iz Koprivnice.

Žalujoci: mož Matija, sestra Mici in Albina z družino ter brat Franci z družino

ZAHVALA

Ob tragični izgubi dragega sina, brata, prijatelja

VILIJA VREČIČA

iz Stare cerkve

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali, darovali vence, izrekli sožalje, posebno mladini in pevcem ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem iskrena hvala!

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

Ob smrti naše

MARIJE HABE — GOSPODIČNE

učiteljica v pokou iz Brusnic

se iskreno zahvaljujemo vsem za podarjeno cvetje in spremstvo na njeni zadnji poti, vsem, ki ste sočustvovali z nami in nam izrazili sožalje. Posebno zahvalo smo dolžni doktorju Vodniku za večletno zdravljenje in pozornost ter patronažnim sestram za pomoč pri negi med njeno boleznijo. Toplo se zahvaljujemo za nepozabne poslovilne besede obeh govornikov in duhovnikoma za opravljene pogrebne svečanosti, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste se pokojne spomnili.

NJENI

Novo mesto, dne 18. avgusta 1983

Minilo žalostno leto dni, zapustila dom in svoje drage si, na tvojem grobu roža le cveti, ki grenka solza jo rosi.

V SPOMIN

16. avgusta je minilo leto, odkar nas je zapustila naša draga mama

OLGA SIMONČIČ

iz Bistrice št. 8

Kar ne moremo verjeti, da si za vedno odšla. Ko nemo stojimo ob tvojem grobu, se utrne misel: „Glej, kako smo si blizu, vendar tako strašno daleč, da ne seže noben klic do tebe, ljuba naša mama! Lepo je bilo, ko si bila med nami in tako boleče je, odkar smo te izgubili.“ Iskrena hvala vsem, ki se je še spominjate!

VSI TVOJI

ZAHVALA

Prerano in nepričakovano nas je za vedno zapustila naša ljuba mama, stara mama, sestra, teta in svakinja

MARIJA KOZOLE

roj. Sotošek iz Malega Kamna

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani in z nami sočustvovali. Posebno zahvalo smo dolžni za nesebično pomoč GD Mali Kamen, PTT Krško, sodelavcem enote Senovo, vsem govornikom za ganljive poslovilne besede, duhovščini za opravljeni obred ter vsem vaščanom, prijateljem in znancem, ki so pokojnico v obilnem številu pospremili na koprivniško pokopališče in njen grob zasuli s cvetjem in venci. Še enkrat vsem iskrena hvala.

Žalujoca družina Mirana Kozoleta in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi ljubljene sina

prof. BOŽIDARJA ZAKRAJŠKA

iz Dolenjega Podboršta pri Trebnjem

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti in mu podarili prelepo cvetje, posebno njegovim sodelavcem iz Inštituta za zgodovino delavskega gibanja v Ljubljani, vaščanom, Krajevni skupnosti in Gasilskemu društvu Ponikve, zdravniškemu osebju Splošne bolnišnice Novo mesto, ZD Trebnje, godbi na pihala Trebnje, pevcem in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: oče Franc in drugo sorodstvo

Tam na levi so grobovi, tam spiš ti. Tam na desni so gozdovi, tam šumi, ko da v sanjah kdo ječi.

V SPOMIN

20. avgusta bo minilo leto dni, odkar nas je tragično zapustil naš ljubljeni sin

ROMAN KOVAČ

iz Prečne 51

Vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate svečke, pristrčna hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu pristopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta, starega očeta

ALOJZA STARIČA

iz Stare gore pri Mirni

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so z nami sočustvovali, pokojnemu darovali vence in cvetje, nam izrekli sožalje ter pokojnega spremili na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo DO Dana Mirna, GG Mokronog, LD Mirna. Lepa hvala župniku za opravljeni obred in njihovim pevcem.

Žalujoci: žena Anam, otroci Boža, Ani, Marija in Malči z družinami ter Lojze in Franci

V SPOMIN

Minilo je leto dni, odkar nas je za vedno zapustil naš dragi ate

JANEZ BUČAR

z Bušince 5 pri Dol. Toplicah

Hvala vsem, ki ohranjate njegov spomin in obiskujete njegov grob.

VSI NJEGOVI

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je zapustil naš dragi ata, stari ata, brat in stric

ANTON KLEMENČIČ

iz Ždinje vasi 13

Zahvaljujemo se Domu starejših občanov, Bolnišnici Novo mesto, sorodnikom in znancem za podarjeno cvetje in pomoč, sodelavcem kolektivov: Komunale, Knjigo-tiska, Novoteksa, Novolesa in VVO Ljubljana ter župniku za opravljeni obred.

VSI NJEGOVI

Spolnil rad je vsakemu želje, dur odprl mu in srce: bil prijatlov je veselje, njim oči po njem rose. (Prešeren)

V SPOMIN

Danes mineva žalostno leto, odkar nas je zapustil naš dragi sin, brat in stric

IGOR KOSTREVC

Šentjemej 135

Zahvaljujemo se vsem, ki se ga še vedno spominjate, mu nosite cvetje in prižigate svečke.

Žalujoci: mama, oče, brat in sestri

Zlata mama si bila, s svojim zgledom si živeti nas učila, tiha, skromna si odšla, naj bo lahka zemlja, ki te je pokrila!

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je nenadoma zapustila naša draga mama, teta, babica in prababica

JOŽEFA SAJE

s Kuzarjevega kala

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom in vsem, ki ste pokojni darovali vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni Somrakovim in Banovim za nesebično pomoč, GD Prečna, župniku za opravljeni obred, govornici za poslovilne besede in vaščanom za izrečeno sožalje.

VSI NJENI

ZAHVALA

Ob boleči izgubi mojega ljubega moža

MILANA RUDOLFA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so mi med dolgoletno boleznijo pomagali, posebno doktorju Tomiču za njegovo skrb in trud, sindikalni organizaciji ITAS, prijateljem in sorodnikom ter vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti in mu darovali cvetje.

ŽENA MARIJA RUDOLF

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 18. avgusta - Helena Petek, 19. avgusta - Marijan Sobota, 20. avgusta - Bernard Nedelja, 21. avgusta - Timotej Ponedeljek, 22. avgusta - Rozalija Sreda, 24. avgusta - Jernej Četrtek, 25. avgusta - Ludvik LUNINE MENE
23. avgusta ob 15.59 - ščip

KINIO

BREŽICE: 19. in 20. 8. ameriška komedija Avtopralnica. 21. in 22. 8.

hongkonški film Ubijalec Kingfisher. 23. in 24. 8. francoski film Poletne sence. 25. 8. ameriški film Heavy Metal.

CRNOMELJ: 18. in 21. 8. ameriški film Viktor, Viktorija. 19. in 21. 8. film Laboratorij zločina. 23. 8. makedonski film Vročje majice. 25. in 28. 8. hongkonški film Pogodba.

KRSKO: 21. 8. ameriški film Operacija zebra. 24. 8. hongkonški film Pest jeze. 25. 8. ameriški film Poštar vedno zvonil dvakrat.

SEVNICA: 19. 8. hongkonški film Rdeča maska. Od 20. do 22. 8. japonski film Carstvo čutil. 24. in 25. 8. ameriški film Stalno dekle.

maloglasni

SLUŽBO DOBI

NATAKARICA, lahko tudi priučena, dobi takoj stalno zaposlitev. OD 25.000 din ter hrana in stanovanje v hiši brezplačno. Gostilna Marjan MARINSEK, Naklo 2, telefon (064) 47-031.

STANOVANJA

SOBO s kopalnico, opremljeno in ogrevano, oddam dvema dijakinjam. Telefon 25-951.
PROFESOR slovenskega jezika išče manjše stanovanje ali sobo. Telefon (061) 572-366.
ENOSOBNO STANOVANJE v Brežicah (41 m²), s telefonom, prodam. Pokličite na telefon 61-436 (popoldne).
STUDENTU ali študentki iz Metlike oddam sobico v Novem mestu, v zameno za sobico v Metliki. Informacije v nedeljo in naslednji teden popoldne. Naslov v upravi lista (3477/83).

Kmetijski stroji

NAKLADALCO Koela prodam. Cena 16 starih milijonov. Jože Perc, Fahrbach str. 25, 7080 Aalen, Deutschland.
BCS KOSILNICO z obračalnikom prodam. Anton Zuzelj, Otok 13, Gradac.
TRAKTOR IMT 558 s kabino, 1000 delovnih ur, prodam. Franc Kovarčič, Drama 14, 68310 Šentjernej.
TROSILEC GNOJA Mengele in pobiralko sena Hanster prodam ali zamenjam za traktorsko balirko sena. Ponudbe na naslov: Tine Nosan, Gorica vas 25, 68310 Ribnica na Dolenjskem.

Motorna vozila

GS PALAS, odlično ohranjen, prevoženih 18.000 km. prodam. Informacije dop. 22-945, zvečer 24-943.
SKODO MB 1000 (brez motorja) po delih in bencinski mešalec Standard prodam. Pavlin, Paha 4, Otočec.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: DITC, tozđ časopis Dolenjski list, Novo mesto.
USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.
IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Niko Rihar.
UREDNIŠKI ODBOR: Ksenija Khalil (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Ria Bačar, Andrej Bartelj, Marjan Bauer (urednik Priloge), Mirjam Bezek, Bojan Budja, Zdenka Lindič-Dragaš, Milan Markelj, Pavel Perc, Jože Primc, Drago Rustja, Jože Simičič, Jožica Tappay, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Tehnični urednik Priloge: Jože Matkovič. Ekonomska propaganda: Janko Saje, Iztok Gačnik in Marko Klinc.
IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 15 din. Letna naročnina 600 din - Za delovne in družbene organizacije 1.200 din - Za inozemstvo 20 ameriških dolarjev oz. 50 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Davizni račun 52100-620-170-32000-009-8-9 (Ljubljanska banka, Temeljna dolenska banka Novo mesto).
OGLASI: 1 cm vsilne v enem stolpcu za komercialne oglase 250 din, za razpise, licitacije ipd. 350 din, 1 cm na določeni, srednji ali zadnji strani 380 din, 1 cm na prvi strani 500 din. Vsak mali oglaš do 10 besed 115 din, vsaka nadaljnja beseda 12 din. Na podlagi mnenja sekretariata za informacije IS skupščine SRS (št. 421-1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje davek od prometa proizvodov.
TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu. 52100-603-30624 - Naslov uredništva: 68001 Novo mesto, Glavni trg 7, p. p. 33, telefon (068) 23-606 - Naslov skupnih služb DITC: Gernova 3, p. p. 33, tel. 22-365 in 22-561 - Naslov ekonomske propaganda, malih oglasov in naročniškega oddelka: Jenkova 1, p. p. 33, telefon (068) 24-006 - Nenaročenih naročil in fotografij ne vračamo - Časopisni stavek, filmi in prelomi: DITC, tozđ Gradivo, Novo mesto - Sarvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

RENAULT 16 TS, letnik 1976, registriran do avgusta 1984, prodam. Telefon 068/24-006 ali popoldne 068/24-487.

PRODAM Z 750, letnik 1976, obnovljen. Informacije ob delavnih dneh do 15. ure po tel. 71-116, po 16. uri po tel. 72-631. Ogled po dogovoru.

ASCONO 1,6 prodam. Informacije po tel. 24-520.

JAWO 350 prodam. Brane Kulovec, Dol. Straža 79.

PRODAM 126 P. Radojka Milojkovič, Cesta herojev 54, Novo mesto.

ZASTAVO 101, letnik 1976, registrirano do 16. novembra 1983, prodam. Cena 6,5 M. Drago Tomšič, Raka 37, 68274 Raka.

Z 750, letnik 1971, obnovljeno, prodam. Lešnica 1, Otočec, telefon 85-164.

Z 101, prva registracija 1977, prodam. Cena 80.000 din. Somrak, Vrhnovo 7, Mirna peč.

ZASTAVO 101, letnik 1978, prodam. Telefon 25-006.

R 4 TLS, 60000 km, garažiran, prodam. Lakič, Sukletova 12 (Smihel), Novo mesto.

R 4, letnik 1978, in podvozje prodam. K Roku 67, Novo mesto.

PRODAM VW 1200 J, letnik 1975, prva registracija oktober 1976. Tel. 20-525.

PRODAM JAWO 350, dobro ohranjeno. Tel. (068) 22-568 popoldne.

Ugodno prodam R-4 TLS, letnik 79. Vprašati na telefon (068) 23-341.

PRODAM

Prodam KAMIN PEČ 3 x 2, regulacijska vrata. Tel. 24-314 popoldne.

PET OVAC prodam. Kličite na telefon (061) 861-671 (zgodaj zjutraj ali zvečer).

KNJIGE za IV. letnik ESS prodam. Telefon 22-467.

BARVNI TV (ekran 66) Ei Niš, star leto dni, prodam. Telefon 25-343.

ŽAGO za žaganje ostrejša prodam. Naslov v upravi lista (3479/83).

PRODAM 900 kom strešne opeke Novoteks, rdeča in rjava. Jožef Mikec, Koštalova 10, Novo mesto.

KOLO NA 5 PRESTAV prodam. Informacije dobite na tel. 22-351.

KLAVIRSKO HARMONIKO „Paolo Soprani“, italijansko, 80-basno. Telefon 23-011.

RJAVE JARČKE Hisex, stare 9 tednov, ugodno prodam. Fujan, Haraše 5, Smlednik pri Medvodah, tel.: (061) 627-029.

PRODAM PRALNI STROJ, pomivalno mizo, štedilnik na trda goriva, hladilnik, črno-beli televizor in kompletno masivno spalnico. Rudolf Kuhar, Mokronog 86, tel.: (068) 49-069.

PRODAM italijanski športni voziček. Žlogar, Ragovska 6-a.

VINSKO PŘEŠO na kamen prodam. Janez Skubic, Gor. Prekopa 10, Kostanjevica.

UGODNO PRODAM pohištvo dnevnice sobe „LENKA“ (tri vsilne). Logar Drago, Krmelj 86, 68296 Krmelj.

DOBRO KRAVO prodam. Rok Miklič, Gor. Karteljevo 17, Mirna peč.

PRODAM 8 m² bukovega parketa (44 x 300 mm), hladilnik Gorenje, rabljen, litoželezno peč znamke „Zephir“ - rabljeno, 350 kosov opeke votlakov (6 x 12 x 25 cm). Jože Šketa, Podbočje, n. h. (do 27. avgusta).

ZELO POCENI prodam rabljeno kotno sedežno garnituro. Jarc, Mestne njive 10, Novo mesto, tel.: 21-719.

PO UGODNI CENI prodam kovinska pograda. Bašelj, Brod 47, NM.

PLINSKO NAPRAVO za osebni avto lada in mlado kravo prodam. Ciril Kužnik, Podlisc 6, Dobnič. 14 kg LAKA ZA PARKET „Ideal“ - sijaj in avtokasetofon z boksi. Tel.: (068) 24-435.

PRODAM LADO, kompletno, za dele in nove prednje blatnike, nekaj plemenskih ovac in sod, kot nov (2000 l). Janez Uršič, Škrjivo 8, p. Sentrupert, tel.: 40-173.

PRODAM globok in športni otroški voziček, otroško posteljico z jogijem in košek. Bršljan 28, Novo mesto, tel.: 25-608.

MIZARSKO KOMBINIRKO (sirina 40 cm) prodam po ugodni ceni. Stane Zeljko, Gornji Suhor pri Metliki.

DVE KOZICI, stari dva meseca, prodam. Franc Medle, Ragova 9, Novo mesto.

„Vision Magnon DS 500 M“ z ekranom in elektromotornim previjanjem. Tel.: 24-006 ali popoldne 24-487.

KUPIM

KUPIM sadovnjak ali star vinograd v okolici Novega mesta. Naslov v upravi lista 3480/83.

KUHINJSKO POMIVALNO KORI-TO z omarico kupim. Ponudbe na telefon (068) 23-007.

Kupim karambolirano LADO karavan 1200, od letnika 1978 dalje. Navedite ceno! Milan Gorenc, Velika vas 33, 68273 Leskovec pri Krškem, ali telefon (068) 72-040.

V KOČEVJU ali okolici kupim hišo ali novejšo stanovanje. Telefon (061) 851-200.

KMETIJO (do 20 ha zemlje) kupim. Jože Perc, Fahrbach str. 25, 7080 Aalen, Deutschland.

POSEST

Na Trški gori prodam vinograd ali sadovnjak. Setina Milan, Vel. Bučna vas 24, Novo mesto.

PRODAM 36 arov njive v Zalogu. Naslov v upravi lista (3478/83).

V SREDIŠČU Šentjerneja prodam vseljivo hišo z vrtom in njivo. Cena do 170 SM. Lindič, Trubarjeva 49, Ljubljana.

PRODAM gradbeno parcelo v Družinski vasi pri Smarjeških Toplicah. Telefon 22-653.

PRODAM hišo, novo, z vinogradom in njivo izven Sevnice. Jože Perc, Fahrbach str. 25, 7080 Aalen, Deutschland.

HIŠO novo, v zaključni fazi, z adaptirano zidnico, brajdo in malim sadovnjakom prodam v bližini Vinice pri Cernomlju. Ponudbe pod šifro: „KOLPA I HA“.

PRODAM vinograd (29,35 a) v Selcah. Lepa lega, primerna za strojno obdelavo. Arh, Drnovo 21, Leskovec pri Krškem.

PRODAJAMO gospodarsko poslopje z vseljivo hišo v vasi Brege 57, Leskovec (stan. hiša, hlev, svinjaki, gnojnična jama, kozolec s šupo, kurnica, drvarnica, kašča) najboljšemu ponudniku. Dan prodaje: 21. avgusta 1983 ob 15. uri na kraju samem (Brege 57). Za informacije kličite telefon (068) 21-005 ali Brege telefon (068) 71-605.

HIŠO brunarico (16 x 6 m) v dobrem stanju, za prestavitev, primerno za dva vikenda, prodam. Franc Tomšič, Dobeno 4, Brežice.

V KOČEVJU ugodno prodam novo hišo. Naslov v upravi lista (3474/83).

PRODAM zazidljivo parcelo za vikend ali hišo (1650 m²) 5 km od Trebnjega. Miro Novak, Kotarjeva 7, 68000 Novo mesto.

RAZNO

PREDSTAVNIK RENAULTA vzame v najem hišo v Novem mestu ali bližnji okolici brez sostanovalec, brez opreme, razen kuhinje, imeti mora telefon. Telefon 23-825, ob delavnih dneh od 7. do 15. ure.

IZGUBIL sem moški prstan (zlat s črno buncico) v središču Novega mesta, možno tudi v kavarni.

Poštenega najditelja prosim, da mi ga vrne proti nagradi. Stane Cvelbar, Grmovlje 9, Škocjan.
Od 1. septembra dalje vzamem v varstvo še dva otroka. Marija Burgar, Zagrebška 11, Novo mesto.
IŠCEMO varstvo na našem domu vsak drugi teden. Če stanujete v bližini in vam tri sestrice ne bodo v preveliko breme, se oglasite na naslov: Zdravko Žalec, Tavčarjeva 3 (Žibertov hrib), 68000 Novo mesto.

PREKLICI

JOŽE FABJAN, Ul. Gorenjskega odreda 6, Kranj, prepovedujem pašo kokosi v katastrski občini Stavča vas na parcelnih številkah 793, 794, 779/1, 779/2, 796/1. Na parcelni številki 786/7 prepovedujem vsako oviranje prevoza. Kršitelje bom sodno preganjal.

JANEZ SKUBIC starejši, Gor. Prekopa 10, prepovedujem vsakršno vožnjo po moji parceli. Kdor tega ne bo upošteval, bo sodno preganjan.

Jože in Dragica ŽURA, Mestne njive 3, Novo mesto, prepovedujeta vožnjo in hojo po najini parceli številka 906/4 v Ločni. Kdor tega ne bo upošteval, ga bova sodno preganjala.

ANICA PENE, Vel. Slatnik 24, Novo mesto, opozarjam ANGELO KOŠMERLJ, Veliki Slatnik 27, naj preneha širiti neresnične govorice o meni po vasi, naj me ne obrekuje in zmerja. Tudi otrok naj ne uči zmerjati ljudi. Če tega opozorila ne bo upoštevala, jo bom sodno preganjal.

IVAN VOVKO, Brezje 1 - Ratež, Brusnice, prepovedujem pašo in hojo pod Polhovico (v Pernicah), kjer nameravam kositi tretjico. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

MARTIN KRAŠEVEC, Vel. Brusnice 74, prepovedujem delanje kakršneoli škode po mojem posestvu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal.

ČESTITKE

Dragemu sinu IVANU FAKINU iz Berlina za njegovo dvojno praznovanje vse najlepše ter veliko zdravlja, ženi REZKI pa lep pozdrav, želijo mama in ostali iz Blance in Klada.

17. avgusta je praznovala 80. rojstni dan draga žena, mama, babica in prababica PEPCA MEDLE z Jugorja 12. Za visoki jubilej ji iskreno čestitamo z željo, da bi še dolgo ostala med nami čila in zdrava, mož, otroci z družinami, vnuki in pravnuki.

OBVESTILA

OBVEŠČAM, da bo danes, 18. avgusta, ob 15. uri pričel obratovati BIFE na Partizanski 21, Novo mesto (v bližini bolnišnice). M. BOBIČ, Vabljeni!

NOVO! NOVO! OBVEŠČAM vse stranke, da je v Šentjernej odprta nova delavnica S PODOČJA SITOTISKA. Izdelujem vse vrste sitotiska na papir, tekstil, kovino, les, steklo in plastiko. Posebno se priporočam za izdelavo vizitk, etiket, startnih števil in tekstovnih filmov za sitotisk. Delovni čas od 7. do 15. ure. Za obisk se priporoča SITOTISK Janez KAVSEK, 68310 Šentjernej. Športna društva imajo 10-odst. popust!

VODOVNE INSTALACIJE napeljujem in popravljam kvalitetno in po konkurenčnih cenah. Material imam na zalogi. Možnost plačila z bančnim kreditom. Drago VIRC, Tomšičeva 11, 68210 Trebnje, telefon 44-594.

DRVA ZAGAM solidno in po zmernih cenah. Možno tudi v širši okolici Novega mesta. Priporoča se Jože KASTELIC, Lobetova 41, Novo mesto, telefon 24-307.

ZAVAROVALNA SKUPNOST TRIGLAV DOLENJSKA OBMOČNA SKUPNOST Novo mesto

Novo mesto, Cesta herojev 1, obveščaja
zavarovance, delovne ljudi in občane, da velja od objave v Dolenjskem listu dalje
NOV POSLOVNI DELOVNI ČAS,
in sicer:
v ponedeljek, torek, četrtek in peter od 7.30 do 15. ure
v sredo od 7.30 do 17. ure.
Navedeni poslovni čas velja tudi za ogled poškodovanih vozil v prostorih SGP Pionir - TOZD MKI - Avtoservis, Novo mesto, Ločna 48.

Transportno gradbeno podjetje „TGP“ Metlika

Odbor za medsebojna razmerja TOZD Transport objavlja naslednja prosta dela oz. naloge:
a) VKV REZKALCA
b) KV REZKALCA
Pogoji:
pod a)
VKV delavec zgoraj navedene smeri z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj.
pod b)
KV delavec zgoraj navedene smeri z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj.
Delovno razmerje se sklepa za nedoločen čas. Pričetek dela takoj oz. po dogovoru. Poskusno delo traja 3 mesece. Prijave z ustreznimi dokazili bo kadrovska služba „TGP“ Metlika sprejemala 15 dni po dnevu objave. Prav tako se pri kadrovski službi „TGP“ Metlika dobe vse informacije.

TRGOVSKO DELOVNA
nama
ORGANIZACIJA
NAMA KOČEVJE

Od 15. avgusta do 15. septembra sezonsko znižanje cen do 40% spomladansko-poletni garderobi

- ženska, moška in otroška konfekcija
- ženske bluze in pletenine ter moške srajce
- ženska, moška in otroška obutev
- izdelki usnjene galanterije

veleblagovnica **nama** Kočevje

Ne jokajte ob mojem grobu,
le tiho k njemu pristopite,
spomnite se, kako trpela sem
in večni mir mi zaželite

ZAHVALA

Ob nenadni smrti dobre žene, mame, stare mame, sestre in tete

FRANČIŠKE NOSAN

roj. Kosec
z Rateža 40

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, znancem, prijateljem, sosedom za podarjene vence in cvetje ter izraženo sožalje. Zahvaljujemo se delovni organizaciji Pionir, tozd MKI in tozd Gradbeni sektor (menza). Zdravstvenemu centru Dolenjske, tozd DŠSS, mehanični delavnici Krevs, IMV Novo mesto in LD Brusnice. Zahvala tudi splošni bolnišnici za nudeno pomoč in župniku za opravljeni obred ter pevcem. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: mož Jože, hči Anica z družino, sinovi Martin, Slavko in Branko z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Vsem, ki ste spremili našo drago mamo

MARIJO BUKOVEC

rojeno DIM
z Racijega sela

v tako velikem številu na njeni zadnji poti, ji poklonili toliko cvetja in nam izrekli sožalje, iskrena hvala. Zahvaljujemo se vsem, ki ste v težkih trenutkih z nami sočustvovali, in vsem, ki ste jo z lepim petjem, poslovnimi besedami spremili na zadnji poti. Lepa hvala zdravstvenemu osebju za nego in skrb. Hvala tudi za opravljeni pogrebni obred. Še posebna zahvala vaščanom za vso skrb in nesebično pomoč v teh težkih trenutkih.

HČERE in SINOVI

ZAHVALA

V 64. letu starosti nas je za vedno zapustila naša draga sestra in teta

ANICA BARTOLJ

iz Kranja
rojena v Dol. Straži

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom in prijateljem, ki so sočustvovali z nami, nam izrekli sožalje, pokojni darovali vence in cvetje ter jo spremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi župniku iz Sempetra za lepo opravljeni obred. Še enkrat vsem najlepša hvala!

Žalujoci: brat Stanko ter sestri Micka in Ida z družinami

Dol. Straža, avgust 1983

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi drage žene, mame, stare mame in prababice

ANTONIJE SCHWEIGER

iz Črnomlja, Na Bregu 25

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za darovano cvetje in izrečeno sožalje ter tako veliko spremstvo na zadnji poti. Posebno zahvalo izrekamo osebju zdravstvenega doma Črnomelj, Obrtnemu združenju in Obrtni zadrugi Črnomelj, tov. Rožičevi za poslovnice besede, godbi na pihala iz Črnomlja in župniku iz Dragatusa za opravljeni obred. Še enkrat hvala vsem sosedom iz Loke za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih.

Žalujoci: mož Jože, sinova Jože in Slavko, hčerki Dragica in Božena z družinami ter ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči in mnogo prerani smrti našega dragega moža, očeta, brata, strica in starega očeta

ANTONA JERIČA

iz Gor. Straže

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje in vence, za izrečeno sožalje, nesebično pomoč in spremstvo pokojnega na zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sodelavcem UNZ Novo mesto, OM Dolenjske Toplice in Tovarni zdravil Novo mesto za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Posebna zahvala za poslovnice besede KS Straža, ZB Straža in Klubu upokojenih delavcev ONZ Maks Perc Novo mesto. Vsem skupaj in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: žena Marija, hčerka Sonja z družino in sin Bojan

ZAHVALA

Ob smrti našega ljubega očeta in dedka

JANEZA DOLMOVIČA

se iz srca zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in vaščanom, ki so nam izrekli sožalje, pokojnemu darovali vence in cvetje ter ga spremili na njegovi poslednji poti. Iskrena hvala sorodnikom in sosedom za nesebično pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala zdravnikom ZD Kostanjevica na Krki ter duhovniku za opravljeni obred. Toplo se zahvaljujemo tudi članom Lovski družine Vel. Podlog za poslovnice besede in izkazano čast pokojnemu.

Žalujoci: hčerka Rija z družino

Veliko Mraševo, dne 11. avgusta 1983

ZAHVALA

V 85. letu nas je zapustila naša ljuba mama

JOŽEFA TOMŠE

rojena DUH
iz Šentjerneja 182

Iskreno se zahvaljujemo vsem znancem, sorodnikom in sovaščanom, ki so nam izrekli sožalje, nam pomagali v najtežjih trenutkih, pokojni darovali toliko lepega cvetja, ki ga je nad vse ljubila, in jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Še posebno se zahvaljujemo našim sosedom in najbližjim prijateljem, zdravstvenemu osebju intenzivne nege bolnišnice Novo mesto, zdravstvenemu domu Šentjernej in župniku za opravljeni obred.

VSI NJENI

ZAHVALA

V 65. letu starosti nas je zapustila naša dobra žena, mama, stara mama in sestra

NEŽA VRTAČIČ

iz Prapreč 14

Ob boleči izgubi drage mame se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali in pokojni darovali cvetje ter vence, nam pa izrekli sožalje. Zahvala velja sindikatu ISKRE HIPOT Šentjernej za podarjeni venec in župniku za lepo opravljeni obred.

Žalujoci: mož, hčerka Tončka, sinovi Lojze, Janez, Tone, Franci z družinami ter Jože in Andrej

ZAHVALA

V 81. letu starosti je po večletni boleznih za vedno zaprla svoje trudne oči naša dobra mama, stara mama, prababica, teta in svakinja

NEŽA DERČAR

Podgora 10

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, kolektivom IMV, tozd Tovarna avtomobilov, sozdu Emona - Dolenjka, Gorjanci - avtobusni promet, ki ste nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, pokojni darovali cvetje in vence ter jo v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti. Hvala dr. Zivkoviču za dolgoletno zdravljenje, zdravnikom, sestram in stročnemu osebju traumatološkega oddelka splošne bolnišnice Novo mesto za zdravljenje in nego ter patronažni sestri Marici za obiske na domu. Iskrena hvala duhovniku za opravljeni obred in vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali.

ŽALUJOČI: VSI NJENI

Minilo bo žalostno leto dni,
zapustil dom in svoje drage si,
na tvojem grobu roža le cveti,
ki grenka solza jo rosi.

V SPOMIN

23. avgusta bo minilo grenko leto dni, odkar nas je tragično zapustil naš ljubljeni mož, dobri očka, sin in brat

JOŽE KOPAR

iz Križa pri Trzišču

Spominjamo se te in zaman čakamo na tvojo vrnitev. Vedno si nas imel tako rad, sedaj pa smo ostali ranjeni in oropani najdražjega, kar smo imeli. Tvoje želje in načrti so bili veliki, toda kruta usoda se je poigrala in cesta je vzela tvoje mlado življenje. V naših srcih si pustil hude in neozdravljive bolečine. Hvala vsem, ki ste našega Jožeta ohranili v lepem spominu, ki mu prinašate svečke na njegov mnogo prerani grob, predvsem pa hvala vsem tistim, ki ste nam toliko pomagali v tem žalostnem letu in nas tolažili ter nam lajšali bolečine, ki so ostale za njim.

Žalujoci: vsi njegovi

TONE FILAK

Mnogo kmetij je zaradi nezaupanja in kmečke trne starih, ki niso izpustili gospodarstva iz rok do zadnjega diha, ostalo brez naslednika in končno propadlo. V beli krajini so zaradi tega ostali prazni celo zaselki, med kmetijami, kjer prav gotovo ni bojazni, da bi tako klavarno propadle, pa je končno propadlo. V Beli krajini so zaradi tega ostali prazni celo zaselki, Tonetu, ki se je, kljub temu da končuje v Ljubljani višjo šolo za socialne delavce, odločil, da ostane na kmetiji.

katerimi propagirajo in obljublajo razvoj kmetijstva, do tistega, kar so pripravljene za to gospodarsko panogo v resnici storiti. Čeprav je le v nekaj mesecih na robu vasi zrasel moderen hlev za pita-

nje 60 bikov, mu mnogi do nedavnega niso verjeli, da želi zares postati usmerjeni kmet. „Takšen neresen pristop se mi prav zaradi napora, ki sem jih vložil v gradnjo, zdi žaljiv. Sploh se vsi, zlasti pa kmetijska zadruga kot nosilka kmetijske proizvodnje, obnašajo do resnih kmetov preveč mačehovsko. Preveč je le obljub, premalo uresničene. Mlad sem, zaglan, vem da lahko danes uspešno kmetuje le usmerjeni kmet – takšna je danes tudi linija razvoja kmetijstva – a naletel sem na preveč nezaupanja.“

Filak je razočaran nad neizpolnjenimi obljubami, nezaupanjem, a kljub temu pravi, da ne bo krenil z načrtane poti. Odločil se je, da dokaže, kako lahko tudi z delavnostjo, z zagrizenostjo doseže cilj, četudi se nekaterim zdi neuresničljiv. In dela Toneta, šestkratnega zmagovalca belokranjskega tekmovanja mladih zadržnikov ter republiškega zmagovalca v oranju in spretnostni vožnji s traktorjem, ni bilo nikoli strah, kar dobro vedo sovaščani, saj vedno najde čas tudi za delo v prizadevem gribeljskem športnem društvu, kjer so ga letos izvolili za predsednika, za vodenje ansambla Kolpasa ter povsod v vasi, kjer je potrebno priskočiti na pomoč.

„Najprej sem želel popraviti hlev, da bi lahko sploh uspešno kmetoval. Črnomaljska kmetijska zadruga mi je odobrila 200 tisoč dinarjev kredita, a sem se lani jeseni na prigovarjanje kmetijskih strokovnjakov iz Ljubljane in po ekskurziji na Štajersko, kjer smo si ogledali tudi hleve usmerjenih kmetov, odločil za novogradnjo.“ Tu pa so začele tudi težave 25-letnega gribeljskega kmeta, saj je šele takrat spoznal, kako daleč je od lepih besed, s

M. BEZEK

Edini sin in 16 vnukov

Sedeminsedemdesetletna Kajžarjeva Micka živi samotno, a ni pozabljena — Edini sin ima 16 otrok — Veronika jo obiskuje vsakih 14 dni

Tisti dan je imela Marija Trunkelj ali po domače Kajžarjeva Micka obisk iz Ljubljane. Vnukinja Veronika, ki se pri njej oglasi vsakih štirinajst dni, je to pot prebelila njeno hiško. Ker hiša ne meri več kot trikrat pet metrov, je morala vso borno opravilo znesti ven, zunaj pa je morala počakati tudi Micka.

Ni ji bilo prijetno sedeti zunaj, saj se ne počuti najbolje, odkar je lani prebolela pljučnico. Nekaj pa so k slabemu počutju pripomogla tudi leta; čez tri leta si bo Kajžarjeva Micka naložila že osmi križ. V življenju ji ni bilo prav lahko. Nekdaj si je služila kruh s šivanjem, potem pa se je odselila iz Orlake in si je kilometer iz Sel-Šumberka postavila hiško. Še danes s ponosom pripoveduje, da jo je odslužila v desetih letih po petnajst dni od jutra do večera. Toda trud je pozabljen, hiška, ki je toliko časa nudila streho njej in sinu, pa tudi še stoji.

Sin se je že zdavnaj odselil. Zdej jo večkrat obišče, k njej pa pridejo tudi vnuki. Sin jo je namreč obdaril in razveselil s šestnajstimi vnuki.

BREZ ZAVIRANJA V STABILIZACIJO

NOVO MESTO — Pred dnevi je občan telefoniral na Petrolovo črpalko ob Ljubljanski cesti v Novem mestu in povprašal, če lahko pri njih kupi zavorno olje za avtomobil. Pa se mu je na drugi strani oglašil prijazen črpalkar: „Kje pa živite, ali ne veste, da zavornega olja že leto dni ni? V času, ko vozimo v stabilizacijo, ga ne potrebujemo, saj ne smemo zavirati.“

Štiri otroke je imel s prvo ženo, z drugo pa se mu jih je narodilo štirinajst.

Kajžarjeva Micka živi v popolni samotni. Ker je noge ne nosijo več najbolje, ji morajo hrano prinašati sosedje. To sta kmeta iz Zavrha, prebivalci Orlake, pomagajo pa tudi otroci iz Sel-Šumberka. Lani so ji v hiško napeljali elektriko, čez nekaj dni dobi Micka novo osebno izkaznico, kmečka pokojnina in socialna podpora redno prihajata. Skratka, Micki ni prav nič hudo v mali hiški, edina nadloga sta starost in samota. J. S.

MICKA IN VERONIKA — Že več kot trideset let je preteklo, odkar si je Kajžarjeva Micka zgradila hišo. Hiša še kar trdno stoji, prebelila pa jo je njena vnukinja Veronika, ki je prišla iz Ljubljane. (Foto: Jože Simčič)

TRDINOVI KRAJI — Pogled na Gorjance (desno Trdinov vrh). Najvišji vrh nosi ime po pisatelju, ki je v svojih spisih „proslavil to pogorje, to bujno pokrajino in dobro ljudstvo, ki tod prebiva“, kot je zapisal J. Wester.

Od kdaj in kako Trdinov vrh

Šestdesetletnica krsta Trdinovega vrha — Desetletnica slovesno počaščena — Je ta tradicija vredna obujanja?

NOVO MESTO — Prihodnji četrtek, 25. avgusta, bodo le redki ljubitelji naše domovine, predvsem pa čudovitih Gorjancev, v spominu ali pa morda z izletom v to pogorje počastili 60-letico krsta Trdinovega vrha. Toliko let je namreč preteklo od krstnega obreda, s katerim so slovesno praznovali preimenovanje najvišjega vrha Gorjancev.

Tisti dan se je na Trdinovem vrhu zbrala tisočglava množica. Mnogi so prišli peš, nekateri so se pripeljali z vozovi, do koder se je dalo, da so lahko prisostvovali slovesnemu preimenovanju. Kot krstna kumica je gospodična Dora Staretova (por. Fabjančič) z Ruperč vrha poškopila sive skale s kapljicami rujnega doljenca in tako s simbolnim obredom dala starodavnemu prvaku Gorjancev novo ime.

SPOMINJA SE KRSTA — Leon Korošec se je krsta Trdinovega vrha udeležil kot dijak novomeške gimnazije.

Kot se spominja upokojeni sodnik Leon Korošec iz Novega mesta

VESELI PLANŠARJI V DOL. TOPLICAH

DOLENJSKE TOPLICE — Avtomoto klub Dolenjska iz Dolenjskih toplic priredi v nedeljo, 21. avgusta, piknik na jasi v zdraviliškem parku. Pripravili so bogat srečelov. Od 1.000 dobitkov jih je 200 vrednih od 500 do 5.000 din. Ob 17. uri bodo začeli igrati Veseli planšarji, znani ansambel, ki se bo v nedeljo prvič predstavil ljudem v tem delu naše ožje domovine.

„OSLOVSKA NOČ“ V MOZLJU

MOZELJ — Kulturno-sportno društvo iz Mozlja priredi 20. avgusta oslovsko noč, na kateri bo za dobro razpoloženje poleg ansambla 12. nadstropje skrbel tudi znani tandem ToF-Rifle. Kdor bo imel največ sreče in bo na dražbi prišel do osla, pa bo imel pri sebi sorodno dušo še nekaj časa po tej prireditvi. Če bo vreme slabo, bo prireditev naslednjo soboto.

(on nas je tudi opozoril na to, žal, pozabljeno obletnico), je bil takrat čudovit dan, prepoln navdušenja, ki je bilo še posebno živo med novomeškim dijaštvom in narodnjaki.

Pobudnik za preimenovanje najvišjega vrha Gorjancev v Trdinov vrh je bil načelnik novomeške podružnice SPD, slovenski naravoslovec, začetnik slovenske geologije in geološke terminologije, meteorolog in klimatolog Ferdinand Seidl. 5. junija 1921 je ob odkritju spominske plošče na Cerovcu kot voditelj slavnosti javno predlagal, da se kraljevsko vlado v Beogradu zaprosi za preimenovanje vrha Gorjancev. Res je ministrstvo za notranje zadeve z odlokom 1. julija 1922 odobrilo ime Trdinov vrh. „Na prošnjo krajanov se na podlagi izjav pokrajinskih uprav v Ljubljani in Zagrebu določilo za najvišji vrh v Gorjancih (Uskočki gori) naziv Trdinov vrh namesto dosedanjih neenakih nazivov...“ Čez dobro leto dni so potem opravili slavnostni krst.

Ob desetletnici krsta je Josip Wester med drugim v občutenem zapisu, objavljenem v Življenju in svetu, zapisal tudi te besede: „Proslava krsta Trdinovega vrha naj postane vsaj ob vsaki desetletnici shodišče našega naroda... Taki spominski shodi na meji dveh banovin bi bolj pospeševali medsebojno pobratištvo kakor katerikoli politični zbori.“

Ta misel kljub starosti in današnjim drugačnim razmeram ne zveni prazno. Ali nimamo spominskega območja Gorjanci — Žumberak in ali bi se ne dalo v sklop proslav kako uvrstiti tudi shode na Trdinovem vrhu v počastitev sijajnega pisca, Homerja naših Gorjancev, in v krepitev dobre tradicije?

M. MARKELJ

BENCIN KRADEJO

ZAGRADEC, ROŽNI DOL — 9. avgusta je nekdo vlomil v osebni avto Antonije Suštaršič iz Dola pri Ljubljani. Avto je bil parkiran ob cesti pri Zagradcu. Nepridiprav je odnesel moške hlače in čevlje, ženske cikle, povzru pa je iztočil še 5 litrov bencina. Vlom v prtjažnik pa je bila prehuda naloga. Škode je za 10.000 din.

Krajo bencina je prijavil miličnikom tudi Milan Plut iz Rožnega dola. Medtem ko se je lastnik avta mudil na veselici, je zmikavt odprl prtjažnik nezaklenjenega avta in iz rezervoarja iztočil okoli 20 litrov dragocene tekočine.

Tisti trenutek je vplivna...

Vratar delovne organizacije Zarjaveli pleh je bil že od jutra slabe volje, zato se je odločil, da bo ta dan še posebej pazil na vsakogar, ki bo hotel kaj skrivoma odnesti iz tovarne.

„Če mene prijemljejo za vsako dlako, bom pa še jaz druge,“ je opravičil to svojo odločitev pred samim seboj.

Do Jožiča Repiča je bilo njegovo buljenje v torbe, torbice in žepe brez uspeha, pri neposredniku Jožiča pa so se mu rezgnila usta.

„Kaj je to, Repič? “ je domala radostno vzkliknil.

„Grelec šipe,“ je neposrednik Repič povsoli oči, dlani pa so mu postale potne. /

„In kje je račun? “

Seveda ga ni imel in Repičeva nameravana tatvina je prišla pred disciplinsko komisijo.

Prerokbe so se uresničile

Ivan Čampa iz Šentjerneja pri 93 letih še kosi, vozi kolo in traktor — Segavi možak

Da živi sredi Šentjerneja 93-letni možakar, ki je neverjetno čil in svež, je slišati tudi v Novem mestu, ampak videti Ivana Čampa, svečana počastitev 50-letnice konjskih dirk in premojanje konj za sreza Novo mesto in Krško.

„Se bova kar pomenila, samo malo počakajte, sem ravno s traktorjem prišel iz Pletarij, kamor sem peljal sadje...“

Njegova zgodba se v skopih obrisih glasi: rodil se je 1890 v Sodražici, potem se je družina preselila v bližino Gabrovke in tam je odrasčal. Pred 60 leti se je kot izučen mesar priženil v Šentjerneju v znano gostilno in domačijo, v kateri je bil rojen šentjernejski konjski šport.

„Kadarkoli se spominjam otroštva, mi prihaja pred oči starih iz okolice Gabrovke, ki se je rad ukvarjal z otroki. Meni je bilo 9, njemu 104 leta, ko mi je pravil: „Fant, ko boš ti velik, bodo železni ptiči po zraku letali, vojske bodo take, da bo ubijal brat brata, denarja bo toliko, da ga bo imel vsak otrok...“ Kar prestrašil sem se teh besedi in še dolgo so me v sanjah spremljale. Pa sem res doživel vse, kar je sosedov stric rekel, čeprav je bila njegova vizija bodočnosti slišati kot čista fantazija.“

V Šentjerneju je Čampova žena vodila gostilno, sam pa je nakupoval živino za blejski turizem in to delo opravljal 40 let. Konji so mu bili izredno pri srcu in tako je bil med glavnimi organizatorji konjskih dirk v Šentjerneju. Sprva so bile na njihovem hipodromu, na parcelah, kjer je zdaj nova šentjernejska šola. Pri hiši pa še imajo za spomin levak, izdan 7. julija 1935, ki oznanja, da bo pri Čampi svečana počastitev 50-letnice konjskih dirk in premojanje konj za sreza Novo mesto in Krško.

Segavost in vedrina ga še nista zapustila, v mlajših letih pa je sploh zabaval družbe, kamorkoli je prišel. „Za vino mi nikdar ni bilo kdove kaj, pač pa sem včasih veliko kadil, dokler mi ni

dravnik prepovedal. O ja, pil sem tudi vino, ampak ne dosti, najraje brizgance za žejo. Ko sem hodil v zidanico, so se mi vsi smejali, ko sem s seboj kavo nosil.“

O nedavni julijski šentjernejski nevihti, ki je podirala drevje in uničevala strehe, pa je rekel: „Ze marsikatero neurje sem doživel, takega pa še ne, saj je bila toča debela kot jajca in nastala je tema še o belem dnevu.“

Možakar pravi, da še ni za v staro šaro: „Kosim še vedno in koso še sam sklepljem. Dokler bo tako, nisem za zapeček...“

RIA BACER

STAROŽITNOST V DRAŠIČIH — V tej belokranjski vasi še stojijo sto in več let stare hiše, izredno lepi primerki kmečke arhitekture, ki pa počasi, a nezadržno propadajo, saj jim sedanjí čas ni naklonjen.

ŽIVINA POGINILA — Italijan Mario Danna je 10. avgusta okoli 23. ure peljal tovornjak s priklopnikom od Zagreba proti Ljubljani. Pri Zalokah je zaradi utrujenosti zaspal, zapeljal na rob ceste, kompozicija pa se je prevrnila na desni bok. V nesreči je bilo poškodovanih ali pa je poginilo 15 od skupno 60 bikcev, ki so se peljali v Italijo (Foto: M. Klinc).

„Na: kaj? Na to, da je grelec iz uvoza. Zanj smo morali dati trdo valuto. Neposrednik nas ni hotel oškodovati za trhle dinarčke, ampak za konvertibilno. V tem primeru pa dobi dejanje še nove razsežnosti.“

Bili so si edini, da je storil neposrednik Repič velik prekršek, zato se ne gre čuditi, če je švignilo v zrak pet rok, ko je predlagal predsedujoči odstranitev z delovnega mesta.

Tisti trenutek je vplivna in ugledna buča v komerciali Zarjavlelega pleha šepetala v telefonsko slušalko: „Tako vplačaj! Ne, ne, v dinarjih. Ha, ha, ha. Seveda to ni za vsakogar. Telefoniram le ljudem, ki v naši družbi kaj pomenijo... Čez kak mesec se boš že vozil, garantiram.“

„Na kaj pa? “ je bil najboljši nestrpen prvi član.

TONI GAŠPERIČ